

YLLI I FATIT i pushonte në dorë (pjesa e parë)

YLLI I FATIT I pushonte në dorë

(Novelë-Pjesa e parë)

Biblioteka "SHKËNDIJA"

Redaktor:

Jonuz FETAHAJ

Recenzent:

Hajro ULQINAKU

Lektor:

Rrahman PAQARRIZI

Prishtinë, prill 1995

Librin tim të parë ua kushtoj

dy vëllezërve të rinj, mërgimtar!

Parathënie:

Me të marrë në dorë këtë roman, bindesh se ky është një roman I veçantë ndër të gjithë ata që u botuan gjer më tani. Është një roman I mirëfilltë rinor; një romancë e dashurisë së parë në moshë të re dhe sit I tillë, është një roman I rrallë, në mos I vetmi në letërsinë tonë këtu.

Tregimi në roman është sa I bukur poaq edhe sentimental, por I mundshëm. Ngjarja fillon nga qyteti rrëzë Bjeshkëve të Nemuna për t'u lidhur më pas me një urë dashurie, me qytetin më të bukur të Adriatikut. Përshkrimet me aq trill prej shkrimtarit të lënë përshtypjen se autorja nuk është fillestare, por krijuese e cila ka talent të shkruajë. Në këtë të bind guximi I saj që, që me hapin e parë të depërtojë në nje sferë letërsie të pashkelur gjer më tani.

Lexuesit e rinj do ta kenë në dorë një libër të bukur për dashurinë e singertë rinore, ndërsa letërsia jonë-një krijuese të re.

Hajro Ulqinaku-shkrimtar

*Me buzët e tua
Petalet e trëndafilta
desha t'I krahasoj
por nga ato u turpërua
edhe gonxhja që shpërthente*

*Me një valë deti
Sytë e tu
Desha t'I pikturoj
Por më pas vetëm ngurrova
Se dora ime e varfër ishte*

*Fytyrën tënde
Me diellin krahasova
Por rrezet u zbehën
Nga buzëqeshja
Që në buzët e tua shkëlqente.*

***

Në qytetin rrëzë Bjeshkëve të Nemuna, edhe sivjet pushonte një verë plot vapë. Në kupën e kaltër të qiellit, dielli shkëlqente si një margaritar i madh që për cdo sy shkapërderdh rrezet pakursim, duke mos harruar se ato ditë aty ishte kthyer edhe në familje e cila shtrinte dorën për një grusht rreze që të ngrohnin zemrat e ngrira nga toka e ftohtë e mërgimit.

Largimi i tyre, atëbotë, nuk kishte ndryshuar asgjë në jetën qytetare. Lumi i kohës kishte vazhduar rrjedhën pa u trazuar. Dielli prapë kishte lindur dhe pas tyre edhe yjet kishin shkëlqyer në qiell. Madje edhe pranvera kishte çelur si kurdoherë. Por, nga shpirti i tyre ishte shkëputur diçka përgjithmonë. Ëndërrat e lidhura për këtë tokë, dëshirat që sapo kishin filluar të ngrehin kokën e shpresat për një kthim të serishëm u shpartalluan nga ajo furtunë fati, e cila papritur përfshiu jetërat e tyre, duke bërë rrëmujë gjithë çfarë kishin krijuar gjer atëherë. Shtëpia e tyre u shkretua për një kohë të gjatë, se ata u detyruan ta braktisin gjirin e saj të ngrohtë për t'u lëshuar në duart e fatit; të një fati, që pasi të jenë larguar prej këtu me mijëra kilometra, të kuptojnë në ishte ajo një rrugë fatlume ku do të gjenin shërimin e zemrave të lënduara, apo një rrugë edhe më fatkeqe sesa fatkeqsia që i shkëputi nga atdheu?

Gjashtë pranvera kaluan, por ata me fijen e artë të beharit në vendlindje thurën vitet e rinisë e gjashtë dimra që zbardhën, në zemrat e tyre nuk e ngrinë dashurinë, por ruajtën kujtimet të freskëta si luleborat. Dhe, ndonëse të humbur në mesin e një kontinenti, ata as për një cast nuk harruan se edhe ata ishin një grimcë e vogël e Kosovës në Amerikën e madhe dhe kurrë nuk pushuan së ushqyeri zemrat e mallëngjyera me ngushëllimin se nën atë qiell të kaltër shtrihej edhe vendlindja e tyre dhe se diellin ende kishin të përbashkët.

Kur kthenin kokën në kujtimet e fëmijërisë, të fatkeqësisë dhe kohën e gjatë që i ndante nga ato përjetime, gjithë ato i bënin të mendojnë se mbi jetë kishin ecur një shekull të tërë. Por, tani kur shuanin mallin me ujin e ajrin e

vendlindjes dhe hedhnin hapat në tokën ku për herë të parë panë bardhësinë e jetës, vetëm aty e dinin përse nuk ishin thyer gjer atëherë dhe pse nuk i kishte penguar asgjë të ecin, të ecin, gjersa të arrinin aty ku ishin tani. Me shpresën për një kithim të serishëm kishin lufutar fatkeqsinë, duke flijuar një copë të jetës që tani të shkelnin në ëndrrën e tyre të ëmbël...në realitetin e përgjysmuar!

Përkrah pritjes krahëhapur të gjirit të ngrohtë të atdheut, këputja e cdo lidhjeje të vjetër, në fillim i bënte të ndihen si të pakrahë. Por, vizita e mikut të vjetër, me të cilin si me cdo vend tjetër i kishte larguar rruga e gjatë e migrimit, ato mendime i treti përgjimonë. Dhe, ndërsa bindeshin me faktin se ajo dashuri, gjithnjë e freskët në kujtime, nuk kishte pushuar së jetuari, vetëm aty e ndjenin se sa i sigurt ndjehet njeriu kur diku ka dikë në të cilin mund të mbështetet. Se c'peshë ka kur në një vend, kudoqoftë ai, ekziston dikush që lirisht mund ta quash me emrin e shenjt: mik. Se sa e pakuptimtë do të ishte cdo gjë, sikur të kishin mbetur të vetmuar që nga dita që erdhën dhe si të huaj të riktheheshin në qytetin e lindjes, me të cilin nuk do t'i lidhte asgjë vec kujtimeve të palosura në kthinat e zemrës, që ruanin si gjënë më të shtrenjt. Ku asgjë nuk do të provonte lidhjen e tyre me atë qytet vec asaj shtëpie, e cila qëndronte si një fakt i ngrirë-e pandjenja t'i gëzohej kthimit të tyre, pa sy të lotojë nga lumturia, e pagojë të fliste dhe t'i tregonte botës se dikur brënda mureve të saj u bashkuan dy qenie dhe krijuan familje, të cilët fatkeqësia i shkëputi nga qerdhja e vet. Se ata të rinj, që dikur prapa atyre dyerve mbyllën fëmijërinë dhe morën rrugët e botës, tani i ishin rikthyer qerdhes së vjetër si dallëndryshet në behar dhe me harenë rinore po mbushnin skutat e saj të shkretuara.

Sot, ndërsa qëndronin në afërsinë e njëri-tjetrit si zogjtë e një qerdheje, ata dëshmonin se një miqësi të sigurtë nuk e tret largësia dhe se vetëm atë që është e rrejshme e bart koha dhe si pluhurin e rrugëve e flak në harresë. Ata nuk i ndante një dimër i vetëm. Gjashtë dimra mes tyre kishin lëshuar fillin e largësisë. Por, ata , serish në vendin e vjetër po mundoheshin të lidhnin një fije të këputur dikur.

Ndërsa dielli lundronte nga gjysma e qiellit dhe një erë e hollë vere shtynte vapën, bashkë me aromën joshëse të pishave bartte edhe zërat e tyre si cicërima të përmalluara të zogjve shtegtar, kur nga ishujt e largët kthehen në pranverë. Atje, në një fushë të vecuar nga parku I gjelbëruar ishte Besniku. Ai ishte djali I vetëm I Agronit; I atij burri të mirë të cilin e njihte I gjithë qyteti. Besniku ngjante të atit kryekëput, me flokët e zezë që I falnin një pamje të këndshme fytyrës së tij dhe me krahët e gjërë e shtatin e lartë si ato trungje qindvjecare. Ai edhe mcurinë dhe motivin e planifikimit të rrugëve në jetë e kishte trashëguar nga ai.

Pak me tej, në lojën me top iu ishte bashkënjgitur Abrëri, djali I Petritit-mikut të Agronit. Ata ishin katër fëmijë dhe dy palë shorte. Iliri-vëllai I madh dhe Eranda-motra pas tij, ishin një degë e pandarë e trungut të familjes. Dy zeshkanë të bukur e shramantë, të cilët qëndrimi I heshtur e I tërhequr I bënte të vecantë. Edhe ata përngjanin në të jatën, ndërsa Arbëri dhe Besarta më tepër anonin kah e ëma. Por, flokët e verdhë që asaj I falnin një pamje të butë, tek ata merrnin një kuptim krejt tjetër , ndërsa sytë e kaltër kishin mëvetë thelbin e një djallëzie të cilën do ta kenë nga djalli peshqesh. Por, djallëzitë e tyre nuk shkonin në dëm të askujt. Ata kurthet e veta simpatike I shijonin të parëet . Arbëri që nga fillimi kishte mbetur në Kosovë tek familja e Agronit. Tashmë studionte në Akademinë e Arteve në Prishtinë, ndërsa në fundjavë gjithnjë vjen në shtëpinë e Agronit, pjesë e së cilës ishte bërë tash gjashtë vjet. Ai gëzonte dashurinë tyre, sepse nuk ishte vetëm djali I mikut të vjetër, por ishte Amaneti I tij; që frytin e tij ta rriste në një pemë, e cila sic pati rrënjët në vendlindje edhe të mbetej aty përgjithmonë!

Edhe Besarta në ato caste ishte në fushën e gurëzuar, duke u orvatur t'ua grabiste topin. Ajo është një shtatëmbëdhjetë vjecare, e cila gjithnjë bie ndesh me të vërtetën e saj pa mundur të pajtohet më faktin se u lind femër dhe se heret ose vonë duhet të marr rolin që iu nda që nga fillimi. Ajo në familje ende ruan statusin e 'djalit më të vogël'.

Ndërsa Artlinda, motra e vetme e Besnukut e cila porsa kishte shkelur në të katërmëdhjetat, rrjedh nga një botë fare e kundërt. Ajo që në fillim lë

përshtypjen e një vajze të ëmbël. Gjithnjë e urtë dhe më e vogla e familjes, gezon dashurinë e të gjithëve. Nga prindërit ka trashëguar tiparet më të mira, që me to të krijohej një figurë e artë e cila tërheq cdo sy. Ndërkohë, e tërhequr nga të gjithë dhe e strukur nën një shkurre, po orvatej të mblidhte ca lule vere që sapo i kish diktuar.

Pjesë e piknikut të së dielës ishte Arbresha-nusja e bukur e Besnikut, të cilën e deshi qëkur ishte një qupë e lagjes fqinje. Ata ishin martuar para tri vjetësh dhe pas një viti, Zoti ua fali dy binjakë të ngjashëm si ylli me yllin. Dhe, në këto caste, teksa po kujtonte të kaluarën, fytyrën e saj të bukur kishte mbuluar një hije mallëngjimi.

...Ishin ata dikur një trio capkenësh, të cilët e bënë lagjen rrëmuje: ajo, Besniku dhe Iliri. Besniku e donte shumë Ilirin. E donte edhe ajo atë, sepse pothuaj u rritën bashkë. Ata vinin nga dy anë të qytetit. Por, Besniku pothuaj kishte braktisur lagjen e tij dhe kohën më të madhe e kalonte me ata të dy. Mirëpo, pas fatkeqësisë së Ilirit, për një kohë të gjatë nuk mundën të binë në ritmin e vjetër se cdo vend ua kujtonte lojërat e përbashkëta. Prandaj, pas ikjes së tij, lojërat e tyre nuk i përsëritën e kur vinte koha e ngrënjes ushqimin papë e ndanin në tri vende. Por, copa e Ilirit gjithnjë mbetej e paprekur!

_Zot! Sa kohë na ndan nga ato ditë të bukura!-psherëtua Arbresha, sikur Eranda gjer atëherë të kishte lexuar mendimet e saj dhe duke e shikuar nga koka në këmbë, duke ia shtrënguar duart, shtoi:

_Teksa te shikoj dhe bëj krahasime, më bëhet se krejt tjetërkënd kam përpara!

Era nënqeshi dhëmbshëm, duke mbështjellur heshtjen e shkurtër me ofshama mallëngjimi, të cilat kishin burimin në fatin që në vendin e tyre ngadalë po i bënte të huaj, në kohën që po ua grabiste vitet më të mira larg vendlindjes apo në atë tokë të largët e cila po i lidhte për vete me prangat më të forta.

_Eh, Arbëreshë! Kur koha ndryshon cdo gjë, njerëzit janë kafshatë e vogël për të. E kur në mes shtrihen kaq vjet, ai mision I lehtësohet edhe me shumë. Kur ikëm atje, cdo ëndërr e shpresë imja kishte burimin në vendlindje. E tash, ja ku jam! Me moshë tjetër, me plane tjera e me dëshira të cilat kanë burimin në anën tjetër të botës...

Aty, mendime të trishtuara iu mblodhën brënda castit. Shtrëngoi ballin me dorë, sikur deshi të mbsyte ato kujtime që sa herë I vinin e lodhnin, e rrahnin. Ato kujtime që dukeshin si një ëndërr e mundimshme të cilën s'do donte ta përjetonte. Se, sado e hidhur qoftë e kaluara, mbetet prapa. Por, një pikë gjithnjë mbetet e pashlyer në zemër që të të kujtojë se ajo është pjellë e një përjetimi të hidhur.

Arbresha e dinte të vërtetën e tyre. Prandaj u mundua t'i vënte kapak asaj bisede që përtërinte dhëmbjen e vjetër.

_Është roli I jetës,Era, që njeriu ta përplas hap pas hapi, që ta kuptojë në është I denjë për atë që gezon. Të hedh në lojëra të ndryshme në të cilat jo rrallë dukemi të marrë. Por, ai është një mësim për hapa të tjerë në jetë. Të hedh pengesa nga më të vështirat, të cilat ndjehemi të pafuqishëm t'i tejkalojmë. Por, këmbëngulja dhe durimi gjithnjë shpërblehen. Ndërsa jona është që të jemi sa më imun ndaj shqelmimeve të fatit. Pas cdo rënjeje të ngritemi dhe në udhëkryein e jetës të gjejmë të duhurën, duke kaluar cdo pengesë drejt asaj që ëndërron secili: lumturisë! Ju kështu keni vepruar dhe për lumturinë që përjetoni askujt nuk I keni borxh!-fliste Arbëresha të vërtetën e jetës, ndonëse vet sapo kishte bërë zgjedhjen në rrugën e degëzuar të fatit, të cilat hap pas hapi cojnë drejt një pylli më të dendur.

Besniku dhe Arbëri edhe me tej po luanin, ndërsa Besi, që të fitonte kushtin po orvatej t'ua grabiste topin. Artlinda e re, e ulur në një karrikë nga këndi I parkut me lulet e mbledhura po thurrte një kurorë. Kushedi cfarë mendonte, teksa me gishtrinjtë e holle kapërthurte lule e gjethe dhe era verore ia ledhatonte flokëtr e verdhë e të valëzuar? Ndoshta edhe ajo po shetiste në

kujtimet e fëmijërisë jo të largët, kur kishte ekzisitar dikush që dikur nuk e linte vetëm as për një cast dhe edhe pse nuk ishin moshatar, gjithnjë i bashkangjitej në lojërat e saj.

...Ishte ky Iliri, djali i madh i tezes Shpresë, i cili fare papritur ishte shkëputur nga jeta e saj e njomë! Dhe, teksa shihte Arbërin ndoshta edhe aty e pyeste vetesn si njëmijë herë më parë: përse nuk ike ti atje dhe Iliri të mbetej këtu?! Por, ishte Iliri ai që duhej të ikte, atë e dinte edhe ajo! Dhe, kur kujtonte fatkeqësinë e tij për të cilën pas shumë kohe kishte kuptuar, edhe tani i vinte të qante si njëherë e dikur, kur për herë të parë pati mësuar për fatkeqësinë. Atëherë kur truri i saj i njomë pat filluar të kuptonte gjërat e mëdha, e ëma i pat treguar se Iliri me prindërit kishte pësuar fatkeqësi në komunikacion. Fati kishte dashur që makina të godiste në anën e Ilirit, prej nga kishte marrë lëndime të rënda. Pas intervenimit të mjekëve vendor dhe mossuksesit të tyre, marrin udhëzim që ta dërgojnë jashtë për shërim. Petriti i shtyrë nga dashuria prindërore kishte flijuar cdo gjë të arritur deri atëherë dhe kishte udhëtuar në tokën drejt së ciles e tërhiqte shpresa e madhe për shërimin e djalit. Pas muajsh të gjatë mundimi, nën barën e mallit dhe me plagen e hidhur për djalin, arriti shërimin e tij për të cilin mishte braktisur cdo gjë.

Por, shërimi i Ilirit nuk ishte gezimi i vetëm të cilin e përjetoi qysh se shkeli në atë tokë të huaj. Ndjenja e mirënjohjes së të birit ia largoi vuajtjen që kishte lëshuar rrënjë. Kur filluan të punojnë së bashku, për herë të parë nuk e ndjeu veten të vetmuar e të humbur praqpa diellit si deri atëherë, por me gjithë shpirt falenderoi Zotin për shërimin e zemrave që pas nje fatkeqësie të tillë ishte një lindje për së dyti.

Dheu i mërgimit si shumë të tjerë edhe ata i zui peng për gjashtë vjet të gjata, por nje fryme nga trupoi i tyre, një jetë e shkëputur nga gjiri i tyre mbeti këtu, në Kosovë, që me fijen më të fortë t'i ngrehte të ktheheshin aty ku përkisnin dhe aty ku lindën edhe të vdesin. Ishte Arbëri ai-djali i dytë i Petritit, të cilin para gjashtë vjetësh e la tek miku i tij, Agroni.

Kur kishte perfunduar mamaja tregimin, Artlinda kishte qare bashkë me të për djalin e tezes Shpresë që e deshi shumë. Por, fatkeqësinë e tyre s'kish mundur ta largojë dashuria që ushqenin për njëri tjetrin, ndërsa rrugën e gjatë që l ndante s'mundën ta shkurtojnë lotët as malli l atyre që ikën!

Dita po rreshqiste ngadalë prapa kodrave, ndërsa era që paralajmeronte muzgun vinte e ngrohtë Dielli pas pak do të rrokullisej në perëndim, ndërsa hijet e dendura të pishave ishin bërë një. Arbëresha duhej të kthehej tek binjkaët e vegjël që e presin krahëhapur. Artlinda tek e ëma, të cilën nuk e ka mësuar t'l ndahet shpesheherë. Ndërsa, të tjerët duhej të iknin që pas kësaj të bëheshin gati për mbrëmjet qytetare.

_U bë vonë, kurse binjkaët do ta kenë cmendur mamanë! - tha Arbëresha, duke palosur shportën e zbrazët të ushqimit.

_Besnik, Arbër, Besi!-thirri Eranda, duke u afruar t'l ndihmonte.

Përderisa Artlinda menjëherë drejtoi kah ato dhe ata mërmëruan të merzitur përse mu atëherë kur koha për lojë ishte me e mira ata po ngriteshin, Besi shfëtyzoi habinë e tyre t'ua grabiste topin. Vrapoi me të si një ketër, ndërsa që të dy iu qepën pas.

***

Vapa verore sa vinte e rritej, duke e bërë të pamundur qëndrimin në qytet. Si cdo krijesë që krijon rehatinë, edhe me qytetarët ndodhte e njëjta. Kush shtrihej prapa perdeve të lëshuara, kush futej nen hijën e pemvë dhe bisedonin për jetën në rrethana të përbashkëta, ndërsa gratë si gjithnjë, porsa l kryenin punët mbledheshin tek njëra-tjetra dhe pas komenteve besimkota në filgjanet e kafesë, nuk harronin që me gjuhën e mprehtë të përshkruanin gjëndjen në qytet.

Për të rinjtë, shpëtimi nga vapa përvëluese ishte uji l freskët l Bisticës. Buzë saj gjenin argëtimin që mund t'ua ofrontë mosha e tyre e bardhë. Por, lumi nuk ishte as pa gazin fëmijëror. Të pabrenga e të hareshëm si gjithnjë, sa

vraponin në bregun e lumit, sa futeshin në ujë, por asnjëri nuk ishte aq i shkathët sa të përcillte hapin e tyre dhe të kuptonte se cfarë bënin në të vertet?

Edhe Arbëri atë ditë i ishte bashkëngjitur asaj gjallërie. Por, edhe pse në atë grumbull njërëzish numërohej një më shumë, ai ishte i vecuar nga të gjithë. Ulur në një gur të madh me këmbët e futura në ujin kristalor, kënaqej me freskinë e tij ndërsa tingujt e lartë të muzikës gjallëronin atmosferën. Por, atëherë kur i humbur në melodinë që shpërndante ajo kuti magjike, nga ana tjetër e lumit ,krejt papritur u gjet një shoqëri edhe për të.

_Ej,Kaltrina!-thirri shoqen nga fakulteti, në shoqërinë e së cilës me ëndje do ta kalonte pasditën.

Ajo, biondina e bukur, ktheu kokën andej nga po i thirrej emri. Me të parë Arbërin që me thirrje, me duar e në cdo mënyrë mendohej t'ia bënte me die ku ishte, buzqeshi lehtë. Pa humbur kohë, kërceu gurët si një drenushë dhe pas pak u gjet praën tij.

_Sa mirë i sheh gjërat ti. Ndër të gjithë këta, vetëm unë isha i vetmuari!-i tha, posa iu afrua.

_Nuk do t'i shihja, po t'mos më ndihmoje!-ia ktheu, duke kërkuar vend të ulej.

_Ka gjëra të cilat duhet t'i kuptosh edhe pa ndihmën time, si kjo psh. që sa herë më duhet e kam pranë!- tha, duke bërë me shenjë nga këngëtarja në kasetë.

Kaltrina, e vetdishme tash e shumë kohë për atë që ndjente për të shoku i fakultetit, edhe aty u fsheh pas nje naiviteti që aktronte.

__Nëse për t'u shoqëruar me ty më duhet të bëhem këngëtare, atëherë që në fillim po dorëzohem. Nuk jam e lindur për atë, më vjen keq! Dhe, e tillë s'mund të bëhem as me ndihmën tënde. Gjithë cfarë di është, të aktroj.

Prandaj, më mirë të ik derisa mundem!-vazhdoi në të parën, duke marrë të largohet.

Mirëpo, dora e tij e ndaloi dhe e folura me nxitim e bëri të qesh:

_Oh,jo! Ti nuk do ta bësh atë, se ke një zemër të butë që s'të lejon të bësh gjëra të tilla. Ti nuk do të lësh një djalë si mua, të vetmuar, pa shoqeëi as dashuri e c'është më tragjike, me këtë statua e cila gjithë cfarë di të bëj është t'më shikojë dhe të buzëqesh me atë buzëqeshje të ngrirë. S'je e detyruar të bëhesh këngëtare, pasi as unë s'jam instrumentist. Më mjafton vetëm fakti që ti je e gjallë!

Ajo ia krisi së qeshurës, duke injoruar serish atë që fshihej prapa atij vargu fjalësh. U ul në gurin e madh dhe me të zbathur sandalet, futi këmbët në ujë. Por, shikimi i tij ngulmues në këbët e saj dhe zgjatja e kokës, teksa mendohej te shihte sa më shumë, prapë me shumë e bëri të qesh se sa e turpëroi.

-Arber!-klithi e prekur, duke mbuluar këmbët.

-Se mos do te t'hargjohen!-ia bëri ai, duke mbledhur vetullat në mënyrë qesharake.

Mori kasetën që mbante afër dhe duke e shikuar bukuroshen që figoronte aty i foli:

_Të paktën ty mund të të shikoj me orë të tëra, dhe as s'do të ngritesh e as do mund të cirresh: Arbër!

Kaltrina buzqeshi vjedhurazi,e vetdishme se pranë tij ishte e pamundur të ishte serioze. Sikur mu në atë cast t'i ishte kujtuar dicka, hapi cantën dhe nxori cokollatën.

_O sa shume i dua cokollatat!-rrahu shuplakat Arbëri i gezuar, duke shkëputur një rend nga ajo.

Ndër tingujt e muzikës që perziheshin me gurgullimën e ujit, u dëgjua serish zeri i saj:

_Arber.Kur do të shkosh ne det?

_Këto ditë. Prandaj rri në pishë të diellit dhe ha cokollatë të marr ngjyrën. Po ti, do ia dalësh që së paku sivjet të shohësh më shumë se vec lumin e qytetit?

Ajo gjykoi me shikim ngacmimin e tij. Dhe, duke mbledhur buzët ia ktheu:

_Pyet sikur mos ta die si është mamaja. Ka aq kohë që jeton në një rreth të qytetruar, por pluhurin e prapambeturive asses ta tret!

_Po ti lute babanë.Pastaj, dhe vet ji më këmbëngulëse.

_Falë këmbënguljes sime jam sot këtu-tha duke kujtuar skenën e para pak casteve dhe shtoi: -Por, a e vlen që vetëm me grindje të fitoj atë që më përket? Kjo s'më ushqen Arbër, se pas kësaj s'mund ta shijoj si dua!

Ai mblodhi krahët për ndihmën që s'mund t'ia ofronte.

Orët e pasdites dukej se vraponin. Rrezet e fundit të diellit po laheshin ne Bistricën gjarpërore. Ata, qëndronin pranë e pranë si dy pëllumba të bardhë, ndërsa gurgullima e ujit l bashkangjitej ëmbël asaj melodie që l këndonte një dashurie të strukur në gji kohë më parë...

Ndërkohë që Arbëri buzë lumit po përjetonte një takim fati më vashën që dashuronte, Shpresa me vajzat ishte në vizitë te familja e Agronit. Të ulura në tavolinë mes oborrit të gjelbëruar, po vazhdonin fillin e gjatë të bisedave të cilat kishin buzeqeshjen si ilustrimin më të bukur. Degët e bredhave me hijet e dendura zbusnin vapën mbystëse, ndërsa ndonjë rreze aty këtu përvidhej mes degësh duke shtrirë nga një fashë drite mbi mbulojën e bardhë të tavolinës. Binjakët e vegjël, të ulur në një batanije po luanin bashkë, herë duke buzëqeshur me gazin e shkëlqyeshëm fëmijëror dhe herë duke u ngatërruar rreth lodrave të përbashkëta. Por aty ishte Abëresha, e cila përkrah kujdesit rreth tyre iu ofronte mikpritje mysafireve të këndshme.

_Era, kur do të niseni për pushime?-pyeti Arbëresha me të lëshuar mbi tavolinë shportën me pemë.

_Meqë mamaja këto ditë do të udhëtojë për në Amerikë, se babai dhe Iliri kanë mbet vetëm, me t'u lajmëruar se shkoi mirë do të nisemi.

Arbresha e pa se aty ishte rasti më i mirë t'ia falte dhuratën. Por, duhej të kuptonte në kishte punuar për shijen e saj?

_Po fustanet të pëlqejnë si dikur?

_Ti e di se i adhuroj,kuptohet,nëse janë të bukura!

_E nëse janë tejet të bukura?

_Oh,ti edhe më shpotit tani!-qeshi Eranda.

_Edhe nëse po, ia vlen, kur si dhuratë për kthimin në atdhe të kam punuar një fistan të bukur. Por, kësaj radhe, me dizajn të një kosovareje.

_Nga Xheraldina?-ndërhyri ajo me padurim-Nëse vërtet është kreacion i Xheraldinës, nuk do doja dhuratë më të bukur!

Arbresha, duke parë Erandën e emocionuar, buzëqeshte e kënaqur sepse kishte arritur ta befasonte këndshëm. Prandaj, pa humbur kohë u zhduk për një cast për t'u shfaqur me fustanin në dorë. Eranda e pa e mahnitur se ishte ishte ndër të rrallët që po kënaqte shijen e saj specifike. Ajo edhe kafënë la përgjysmë nga padurimi ta provonte, që pas pak të shfaqej një figurë krejt ndryshe. Me vete mori paqyrën e madhe dhe duke e mbështetur në trugun e bredhit më të afërt, ua tërhoqi vëmendjen me zerin e saj gjallërues:

_Tezja Drite, mama, Arbëreshe.Si dukem?

Ato me ta parë në fustanin e bardhë, në të cilin i qartësohej vija e bukur e trupit, si të magjepsura klithën njëzëri:

_Oh, sa bukur! Eshte i mrekullueshëm!

Era, me të diktuar Besin, e cila ndërkohë po afrohej të merrte një pemë nga shporta, u soll ne vend dhe duke filluar atë ecjen me naze sic bën sa herë do të luaj me nervat e Besit, ua ktheu:

_Jam unë e mrekullueshme!

_Padyshim bija ime. Pa njeri-tjetrin, s'do të shkëlqenit në mënyrën që shkëlqeni bashkë!-shprehu Drita adhurimin singerte, pa kuptuar qëllimin e Erës.Por, jo edhe Besi e cila e pa vëngër nga koka në këmbë dhe ia bëri me gjësendi:

_Bah!...Kujdes se do të plas ajo pasqyrë nga marazi!

Te gjitha ia krisën së qeshurës, ndërsa Shpresa I buzëqeshi me dashuri 'djalit të saj të vogël', e cila me të marrë pjeshkën iku vrik në anën tjetër të oborrit,për të vazhduar lojërat në të cilat e kishte futur edhe Artlindën.

_Arbreshë, të falemnderit për fustanin. Kurse, për pushime presim që edhe ti e Besniku të na bashkëngjiteni!

_Edhe unë shpresoj kështu, Era! Por, këta kolopuce janë pranga të forta. Mamaja më thotë të vi pa brengë, por unë druaj se do ta lodhin!

_E moj nuse! Poqese këta të dy do t'më lodhnin, ku do t'përfundoja me një qerdhe fëmijë?-ia bëri Drita me të qeshur.

Qeshja e tyre serish u bashkua me cicërimën e zogjve që kishin foletë në bredha.

_Do të jetë pushim I bukur,mama. Vërtet do të jetë se kështu kam parandjenjën!-fliste Era e lumtur, duke ia shtrënguar duart së ëmës. Por, në cast mbloodhi vetullat dhe psherëtiu:

_Por, sikur të ishit ju me ne do të ishte edhe me I bukur...Dhe Iliri!

_Jeta është e gjatë, bija ime-ndërhyri Drita duke ia lëmuar flokët. Tri vjet do të ikin si tri ditë dhe ju serish do të jeni një familje e plotë. Qëndruat larg Arbërit për gjashtë vjet, ndërsa pa Ilirin merr tragjik një pushim të vetëm!

Era nënqeshi si një fëmijë e zënë në faj, me sytë që po i mbështilleshin në lotë. Ndërsa Shpresa psherëtiu dhëmbshëm:

_Edhe pak kohë, bijë...Pas pak kohe, të gjithë do të braktisim atë tokë. Shpreso, beso dhe duro!

***

Pas një udhëtimi që nga muzgu e deri para agimit, në rrugën plot kthesa të rrezkishme, më në fund Arbëri me motrat u gjetën në qytetin bregdetar. Në mungesë rezervimi, pas një kërkimi të gjatë për vende të lira në hotele, përkundër dëshirës së tyre iu desh të vëndoseshin në shtëpi private. Por, të paktën për atë nuk u desh shumë mundim, sepse në parkingun buzë plazhit një mesoburrë iu ofroi mikpritje.

Kur u gjetën para shtëpisë së madhe që ngjante në hotel, peisazhi i vecantë para saj dhe dritaret e mëdha që kthenin kah deti, zhdukën pendesën pse s'kishin rezervuar që nga fillimi.

Pas një pritjeje të shkurtër në terrasën e gjërë para së cilës shtrihej plazhi, deti dhe kalaja madhështore, në derë u duk pronarja duke hapur gojën e përgjumur. Në fytyrën e saj ende vëreheshin shenjat e bukurisë tropikale. Ajo pas përshëndetjes i ftoi të hynin brënda, ndërsa ata iu qepën pas teksa ajo hapte dyert e dhomave njëren pas tjetrës.

_Kjo është dhoma me shtretër ku mund të fle qifti. Ndërsa, në dhomën me një shtrat mund të flë ky djali. Televizori është imi, por ndërkohë mund t'iu bëjë shoqëri.

Ata e përcillnin pafjalë, herë-herë duke qeshur vjedhurazi me 'ciftin'-sic i quante Erën dhe Arbërin dhe 'djalin', sic e quante Besin. Por, ata që aty e vërejtën se ndonëse nuk kishte emrin Hotel, megjithatë cdo gjë ishte në nivel.

_Të dyja palët keni banjon. Që tani mund të laheni e të shtrihen, ndërsa mëngjesin do ta hamë bashkë-tha pronarja me parë se të ikte.

Me t'u larguar pronarja, Arbëri I dërmuar nga vozitja gjithë natën, menjëherë iku të fle. Era mbeti duke varur në kremastarë garderobën, e cila nga qëndrimi I gjatë në valigje ishte bërë rrëmuje.

_Ej Era, si na tha pronarja? 'Televizori është imi, por ndërkohë do t'iu bëj shoqëri se unë jam një 'djalë' I vetmuar, ndërsa ju jeni'qift'.

Eranda largoi valixhet nga rruga dhe e shpërqëndruar nga pagjumësia, duke hapur gojën ofshau:

_Oh, po vdes për gjumë!

Se, edhe pse para se të niseshin me vete kish marrë jastëkun që të shtrihej në ulëset e pasme, zhurma mërzitëse e makinës ia kishte rënduar kokën, ndërsa rrugët zig-zage ia sillnin të vjellat. Dhe tash, kur nga lodhja I bëhej se do t'i thyheshin kockat, u lëshua në një gjumë të rehatshëm të cilin e kishte dëshiruar tërë natën. Por, e njëjta nuk ndodhi edhe me Besin. Ajo, me shikimin e ngulitur në orën e bardhë e cia mezi dallohej nga muri, numëronte minutat. Ishte shumë heret që te mund të luftonte padurimin që e tërhiqte që tani të dilte në plazh dhe për së afërmi të shijonte Adriatikun kaltërosh, I cili nga fëmijëria e largët dukej si një ëndërr e bukur.

Era po pushonte në një gjumë te rehatshëm, kur akrepat në orën e murit shënuan orën gjashtë. Besi u ngrit dhe me hapa të lehtë doli përjashta. Në korridor një fashë e zbehtë drite depërtonte nga dera e hyrjes. Shikoi dyert e njëjta të dhomave, të cilat të radhitura mezi dalloheshin nga njëra-tjetra. U mundua të kujtoj serish se në cilën prej tyre u fut Arbëri, por kot. Ato edhe me tej mbeteshin te njëjta! Përgjoi te vrima e derës, s'pa asgjë. Shtyu njërrën-mbyllur. Shtyu tjetrën- u gjet në banjë. Me frikën se në të tretën do të futej në dhomën e pronarëve, belbezoi:

_Cila ishte, djalli e marrte?!

Por, kur në të tretën gjeti atë që kërkonte, mori frymë lirisht. Arbëri po flente në një gjumë të thellë. Krisma e derës dhe hapat e saj nuk e trazuan fare. Ajo nuk ia prishi gjumin në të cilin nuk kishte pushuar as dy orë. U afrua pranë dritares dhe me një shikim përshkoi panoramën e bukur që shtrihej parasysh. Ajo pa e mahnitur shtëpitë e punuara me një shije karakteristike, të cilat të radhitura nëpër kodra si mur i zbukuruar me lule rrethonin detin. Ato shtriheshin gjërë para qytetit ende të fjetur, ndërsa kalaja shekullore qendronte krenare, si pronare e asaj kaltërsie. Nga peisazhi i bukur, i denjë vetëm për qytetin e lashtë e ndjeu se sa i bukur do të ishte pushimi në gjirin e tij, ndërsa kur freskia e detit ia ledhatoi fytyrën atëherë e kuptoi se edhe pse me lirin kishte shetitur botën, askund deti nuk kishte këtë aromë. Se nuk kishte gjë më të bukur, sesa të kalosh pushimin në një vend që i përket popullit tënd, në mesin e një rrëzve tu, ku flitet gjuha jote!

_Oh, sa bukur!-pershpërtiti, duke përshkuar qytetin me shikim.

Arbëri,duke ndjerë praninë e dikujt në dhomë, hapi sytë dhe me një zë të përgjumur, trazoi mendimet e ëmbla të Besit:

_Besi, ti nuk po fle?

_S'me flihet!-mblodhi krahët ajo.

Ai nënqeshi i përgjumur, duke kuptuar padurimin e motrës së vogël dhe dëshirën që të dilnin që atëherë për të thithur ajrin e pastër të bregdetit. Dhe, ndonëse zgjimi ishte gjëja e fundit që i duhej në ato caste, vetëm për t'ia plotësuar dëshirën asaj, s'deshi të mendojë se gjumi i paktë vecsa e kishte drobitur.

_Oh, ti po ngritesh!-thirri Besi, duke e ptuhur e lumtur.

Duke nxituar që të merrte cdo gjë që iu duhej për plazh, e bëri cantën rrëmujë dhe teksa orvatej t'i fuste në torbën e plazhit, fliste:

_Do të ikim para të gjithëve, do të ngremë cadrën në buzë të detit dhe do të thithim ajrin...

_E pashfrytezuar ende nga askush!

Një tufë nga rrezet e para pat nxituar të derdhej edhe në shtratin e Erës, sikur ta dinte se në atë dhomë flinte ajo që më së tepërmi dëshironte agimin. Por, lodhja sot e kshihte dërmuar. Prandaj, edhe atëherë kur bashkë me valët që shpërllanin murin e Kalasë edhe qyteti ishte zgjuar nga gjumi, ajo po flinte si qengji. Vetëm zëra të thekshëm fëmijëvesh që vinin nga shtëpia fqinje e tërhoqën nga bota e ëndrrave. Kot mbuloi kokën me carcaf. Ai ishte tepër i hollë që ta shpëtonte nga zgjimi. Mendimi se cdo ditë duhej të zgjohej në këtë mënyrë, e tmerroi dhe ndonëse nuk kishte kaluar as ora dhjetë, nxitoi të vishej e bindur se kishte kaluar edhe kohë e drekës. Dhëmbja e muskujve tregonte qartë sa pak kishte fjetur. Por, u ngushëllua me mendimin se do të flinte në plazh.

Kur doli në rrugë, vapa mbytëse ia zuri frymën. Drita e diellit ia vërboi sytë. Ndërsa hidhte hapat e lehta e fustani i dedikuar për klimën bregdetare i përdridhej në shtatin e hedhur, vuri syzet që mbulonin edhe më shumë thelbin e saj misterioz. Kur iu afrua murit të plazhit, e kuptoi se pothuaj kishte harruar atë hapësirë plot rërë e cadra që të përngjante në një livadh plot këpurdha laroshe. Zërat e shumtë që i bluanin veshët për një cast ia bënë të pamundur kalimin e gjithë pushimit në atë zgjua bletësh, ndërsa mendimi i mëparshëm të flinte në plazh e bëri të qesh.

Zbriti shkallëve dhe u mundua të depërtonte nëpër hijen e cadrave, ku rëra e valë s'ia përvëlonte shputat. Vetëm kur doli në hapësirë mori frymë thellë, duke mbushur mushkëritë me aromën e këndshme të detit. Zbathi sandalet dhe duke ecur sa nëpër rërën e lagur, sa nëpër ujin e cekët mendohej t'i gjente Arbërin dhe Besin.

_Më në fund ia dole!-njohu mes të tjerësh zërin e Arbërit i cili e kishte pikasur që nga larg.

Ajo u afrua dhe duke hequr torbën nga krahu, u lëshua rëndë mbi peshqirin të cilin Besi kohë më parë e kishte shtruar përkrah dy të tjerëve. Largoi flokët të cilat edhe me shumë ia shtonin vapën duke psherëtirë:

_Më plasi vapa!

_Plase ti atë!-ia ktheu Arbëri, duke bërë me shenjë nga deti që ishte vetëm një metër larg.

Ajo buzeqeshi dhe sikur atë fjalë të kishte pritur, hoqi fustanin. Nga bardhësia e trupit, flokët e saj dukeshin edhe më të zez. Nxoti kremin për rrezitje dhe leu lekurën, e cila nuk kishte shijuar diellin për aq ditë. Kur hodhi shikimin përreth, të gjithë njerëzit argëtoheshin në mënyrën e vet; disa luanin shah, disa letra, ca nga ata laheshin e ca të tjerë luanin me top, e cfarë tjetër nuk bënë që s'të ngrehnin t'iu bashkëngjitesh? Brënda castit u bind se mendimi i para pak casteve ishte i gabuar dhe se edhe ajo do të kenaqej poaq sa të tjerët. Nxori tranzistorin nga torba dhe me kufjet në vesh, hodhi shikimin në det. Deti përkundej lehtë në shtratin e tij, ndërsa valët dukej se vallëzonin. Harfa e dashurisë me tingujt e ëmbël padiktueshëm po thurte një melodi të re, kur në mesin e valëve që sillnin gjumin ia nxori paraysh atë që kish mundur ta shohë vetëm në ëndrra. Ajo fytyrë ë bukur ia ngriu shikimin në qepallë. Buzëqeshja e tij ia kujtoi shkëlqimin e diellit. Mburoja e zemrës u shkatërrua nga një tronditje krahërori, e në atë tik-tak të lehtë pushuan hapat e tij...

Edhe libri që do të lexonte ruante në gjirin e tij po atë lojë ndjenjash. Nën rrezet e diellit reflektonte titulli i tij "Zjarri i dashurisë". Por, zemra e tërhoqi serish nga dicka e paqartë; atje ku po digjej një zjarr tjetër. Por,ajo ktheu kokën në anë tjetër. Aty pranë, Besi e shtrirë barkas po lexonte gazetë. Nën fanellën e lagur i diktoi jelekun, të cilin po ia shihte pothuaj për herë të parë. I erdhi të qesh meqë ai nuk i vishte kurrë, ndërsa në dy vitet e fundit nuk shkonte me vëllain e motrën nëpër bazene. Ajo duke fshehur ato dy mollë që sa po nxirrnin kokën, mendohej që së paku para familjes të vazhdonte të gëzonte statusin si "djali më i vogël". Por, ato që iu turpërohej, në një tollovi

të tillë ishte e pamundur t'i fshihte e aq më pak para vëllait e motrës. Prandaj, vetëm me atë fanellë që e mbante, si në plazh ashtu edhe në ujë, ia dilte të ndjehej më rahatshëm.

_Po këta c'të duhen?-pyeti, duke ia ngrehur llastikun me djallëzi.

Besi u ngrit me të shpejt, shikoi përreth dhe duke mbledhur peshqirin për trupi, shfryu:

_Marroqe!

_Të pa I gjithë plazhi, ndërsa unë duhet të mbyll sytë?-ia ktheu ajo me një buzëqeshje lozonjare.

_Prit sa të hymë në ujë, pa do t'i mbyllësh përgjithmonë!-iu kërcënua.

_Nuk guxon!- ia ktheu ajo e sigurt, sikur përreth të kishte trupprojën, I cili përcillte me buzëqeshje lojën e tyre të hareshme. Pse e afronte ai shikim dhe përse cdo gjë e tij I dukej e largët?

Në orët e fundit të ditës, vapa e madhe u mbyt në ujin e detit. Në mesin e gjithë njerëzve që zhyteshin panda në ujin e ngrohtë ishin edhe Arbëri dhe Besi, ndërsa Era e liruar nga frika e djegjes, kishte dalë nën rrezet e buta të diellit që të merrte ngjyrën pa e lënduar lëkurën.

Pas një ore u gjetën në hyrjen e shtëpisë ku po banonin. Arbëri menjëherë u fut në banjo, kurse vajzat hynë në dhomë të pushojnë për pak kohë nga lodhja e plazhit. Nga dera e hapur u dëgjua zëri kurreshtar I pronares, e cila po shihte Besin e ulur në shtratin e saj:

-E moj! Cili nga këta flen me ty? Cili është' yti?

_Te dy! Ai ka fjetur mbrëmë, ndërsa ky do të fle sonte-ia ktheu Era.

Ajo shqeu sytë dhe duke lëkundur kokën, mori të largohet. Por e ndaloi zëri I Erës:

_Zonja Vjollcë. C'është e vërteta, unë me asnjërin nuk "fle", se që të dy kanë shtretërit e tyre. Ai që pastrohet është vëllai, ndërsa kjo këtu, motra.

_Mo...Motra?!-nxori ajo një zë plot habi, duke ngulmuar ne Besin.

Besi, e cila gjer atëherë e thelluar në gazetë nuk kishte përcjell bisedën e tyre, vetëm reagimi I pronares ia tërhoqi vëmendjen. Ndërsa ngulmimi në krhërorin e saj, e qeshura e zëshme dhe gjesti me dorën e saj të trashë e bënë të qesh.

_Uh, ti plac!...Kurse unë mendova se vërtet bën atë që thua!

Ato ia krisën së qeshurës me të qeshurën e saj tipike ulqinake dhe simpatike. Ndërsa pronarja, me të parë Arbërin të dilte nga banja ua bëri:

_Epo, ju 'qifti' I sotëm ngrehuni të laheni se banja u lirua!

Tashmë muzgu kishte pushuar I qetë mbi det, ndërsa qyteti kishte marrë gjallërinë e vecantë të netëve bregdetare. Besi, kohë më parë kishte dalë të shihte cdo cdo gjë në detaje. Ishte e pamundur që kujtimet të mbesnin të freskëta qëkur ishte për herë të fundit. Prandaj, cdo gjë që shihte I bëhej se po shihte për herë të parë. Ato që madheshtonin atë qytet e magjepsnin, kurse shija e saj tashmë e pjekur, vlerësonte cdo gjë me vlerën që meritonte.

Edhe Era tashmë po dilte, veshur në garderobën e bukur dhe me flokët e derdhura, përkrah Arbërit. Nga prapa I përcolli zëri I pronares nga kuzhina:

_Po ende s'I erdhi radha kërrij që pate mbrëmë!

_Këtë e kisha më afër!-ia ktheu Era dhe qeshën që të tre.

Kur zbritën, menjëherë kuptuan se muzika që dëgjohej vinte nga restorani matanë rrugës. U afruan. Por, nga njerëzit që rrethonin travolinat e mbushura nuk mundën të depërtojnë. Prandaj, përkrah atmosferës së gjallë

dhe zërit të bukur të këngëtarit, iu desh të pajtohen me faktin se sonte s'mund të uleshin aty. Por, ndërsa Arbëri menjëherë filloi të mendoj se si t'ia bënin netët e ardhshme, Era mezi priti të ikte nga tollovia e krijuar rreth atij këngëtari sharmant I cili mezi diktohej nga larg.

Ndaluani në restorantin përballë rrugës, që pas kësaj të takonin Besin që të mund të përmbushnin planin e skenuar gjatë udhëtimit: që cdo natë të vizitonin një pjesë të re të qytetit më të bukur të Adriatikut. Por, kur u futën brënda dhe Era kalimthi pa në pasqyrën e varur në mur, nga tavolina u shkëput zëri I dikujt:

_Ou! Tashmë edhe këtu do shtyhesh me pasqyrat?

Ajo menjëherë njohu zërin e motrës që I kujtoi ditën kur nga Arbëresha pat fituar fustanin si dhuratë.

_Besi! Ku ishte gjer më tani?-pyeti e gëzuar.

_Po te dinim të rezervonim një tavolinë aty ku po mbahej muzikë e gjallë-ndërhyri Arbri.

_Dhe tërë nata të na kalojë aty? Oh, jo Arbër! Ti e di se unë s'mund të qëndroj gjatë në një vend. Pastaj, poqese do të rrimë tërë mbrëmjen aty, si mund të vizitojmë gjithë qytetin?-nxitoi të fliste Era e frikësuar se atë që nuk e bënë sonte do të bajnë gjatë netëve të ardhshme.

_Po të ulesh për pak kohë aty dhe të shijojmë atmosferën, dyshoj se do mund të luftosh dëshirën që të mbetemi aty cdo natë-tha Besi, e cila kishte parë nga afër.

_Atëherë, më parë se të shijojmë atmosferën, le t'I plotësojmë dëshirën bukuroshes-tha Arbëri duke ia afruar karrigen Erës.

Kur porositen darkën, kamarierit nuk iu desh shumë të shfaqej ma tabakanë në dorë. Mirëpo, derisa Arbëri pranoi pafjalë pulën e pjekur, Eranda shqeu

sytë mbi qoftet e stërmëdha që l rrethonin patate të fërguara, një domate në flegra, disa rriska trangulli dhe sallata sipas porosisë.

_Ku t'l fus gjithë këto, o Zot?

Besi, e cila deri atëherë po e shihte dhe po ziente përbrënda, ia krisi me të madhe. Ndërsa Arbëri, duke vazhduar ngrënjen më buzëqeshjen e tij provokuese, ia tkheu:

_Këta ende nuk kanë informacion për hobin tënd. E deri kur të kuptojnë se për balet duhet edhe ushqim dietal, ha c'të është hedhur përpara dhe tëpricën fute në xhepat e Besit.

Besi qeshte. Por, Era pa ia vënë veshin Arbërit luti:

_Besi, te lutëm ha me mua!

_Të falemnderit Era. Unë sapo darkova. Kurse, sic e shoh, Arbërit më shumë l hahet ai shpend l lakuricuar!

Ata edhe pasi dolën qeshën me darkën e Erandës. Teksa zbrisnin rrugës, Besi si gjithnjë futej nën krahët e Arbërit. E teksa krahu l tij l fuqishëm e ndante nga toka, ashtu pezull të ngjante në ndonjë ketër të varur në degët e lisave. Me të zbritur në korzo, era bregdetare ua ledhatoi fytyrat. Ata panë më admirim gjallërinë që mbretëronte në rrugën të cilën vetëm një mur e ndante nga plazhi. Vargun e gjatë të të rinjve me ngjyrën e njëjtë të cokollatës, vetëm veshja e dallonte nga njëri-tjetri e hapat që rrahnin asfaltin ende të ngrohtë nga vapa e ditës, të kujtonin mbajtjen e ndonjë riviste mode. Aty, lumturia me bukurinë e përjetshme, shkallë shkallë ngjitej në zemrat e rinsië. Gezimi l tyre buronte l kthjellët, shpërthente buzëqeshjet si gonxhe, duke gërshetuar këngën e lumturisë me gjithë ata zëra që ne jehonë l këndonin rinsië, jetës, dashurisë.

***

Të lodhura nga qëndrimi në qytet deri në orët e hershme të mengjesit, Besi dhe Eranda atë ditë fjetën deri vone. Arbëri pak para tyre ishte ngritur dhe kishte shkuar në plazh. Ndërsa ato, sot kafënë e mëngjesit e pinë bashkë me pronaren, duke qeshur shumë me atë grua e cila me shprehje fytyre e me të folurën karakteristike l bënte te gajaseshin.

Pas një ore të këndshme ndeje me kafe dhe biseda plot gaz, dolën në rrugë. Vapa mbyttëse nuk largohej më nga ajo erë e hollë. Rrezitja e ditës paraprake ua digjte lëkurën e temperaturën që vlonte përbrënda trupit. Por, përderisa Besi kishte ruajtur krahët me fanellë, krahët paksa të përcëlluar të Erës lëndontë canta edhe më shumë. Por, përderisa në ecje e sipër mundohej të gjënte një vend ku nuk do të lëndonte lëkurën që digjte, ndoshta bukuria e saj, një zemër aty po qëllonte edhe më keq?

_Era. Mos ishte ky këngëtari?-pyeti Besi, duke parë kalimtarin që posa kaloi atypari.

_Ku di unë?-ia ktheu pa interesim-Pastaj,si mudne ta dallosh nga ajo largësi?

_Kur isha unë, nuk ishte tollovi. Harrove se nuk dolëm bashkë? Ti e di mirë që unë nuk harroj figurat, kurse ky qe kaloi këtupari është këngëtari vet!

_Po mire. A s'ka edhe ai të drejt të ecën rrugës që ecim ne?-ia ktheu, duke lëshuar më në fund cantën aty ku nuk l lëndohej lëkura e skukur.

Pas ngrënjes në lokalin më të afërt, ikën në plazh. Bënë një lojë të gjatë me letra dhe kur l dogji vapa, dolën në ujë. Besi dhe Arbëri menjëherë u hodhën në not, përderisa Era pa u nxituar mori dushekun dhe u fut në ujin që mbyste vapën e diellit. Ajo shkoi gjer larg, në fillim me hapa e pastaj me not dhe aty ku gjeti një sipërfaqe më të qetë, e lëshoi dyshekun dhe u shtri mbi të. Besi, me të diktuar motrën e cila por rrinte në thellësinë e detit krejt e vetmuar, notoi drejt saj. Me t'iu afruar, kapi skajin e dyshekut duke dashur të fillojë lojërat e përditshme.

_Tash të sheh peshkaqeni dhe thotë: Paska ardhë një e bardhë 'taze', për mengjes dhe të ha!

_Nuk është mëngjes dhe as unë më nuk jam më e bardhë-ia ktheu pa u trazuar. Por, kur ia pa dorën në skajin e dyshekut e bindur se ajo s'do të pushonte me kaq, shtoi:

_Besi, të lutem mos më nga se dua të rri paksa kështu.

Por, Besi e vetdishme se tashmë e kishte nën mëshirën e saj, vazhdoi me të parën:

_Nuk do të të ngas nëse më premtan... Mmmmm....se do t'më dëgjosh cfarë të them unë dhe gjithë pushimin do të veprosh vetëm ashtu si dua; se do t'ndërpresh t'më lodhësh me ato'nuk dua në këtë muzikë', 'dua në korzo', 'dua në diskotekë'. Hë, si thua? Do t'më premtosh apo do të të përmbys?

_Besi, të lutem largohu!

_Jo, përderisa nuk më premtan se që tani unë jam më e madhja!

Ajo, duke parë dyshekun që sa vinte e anohej, filloi të luste e trembur:

_Besi budallaqe, largohu. Unë s'kam faj pse u linde pas meje!

_E di ti mirë në cfarë mendoj. Epo e dashur, kjo ishte zgjedhja jote!

_Besi, do të përmbysen!

_S'ka gje. Ti di not!

Nga të qeshurat e Besit dridhej dysheku e ajo me duart e lagura s'mund të mbahej. Dysheku filloi të rrotullohej, ndërsa Era e bindur se s'kishte shpëtim, iu hodh Besit në krahë dhe që të dyja më një 'Bllam!' kanë sipërfaqen e ujit.

_Marroqe!...E tëra jam bërë cull!- bërtiti Era duke u kollitur.

_Edhe në ujë deshe të mbetesh e terur?-qeshte ajo teksa I sillej me not përreth.

Meqë asnjë fije floku s'kishte të palagur, ajo u zhyt në ujë duke lënë Besin me dyshekun që përkundej si një barkë. Depërtoi thellë nëpër tunelet e kaltër, sikur desh të gjej sekretin që ruante në gjirin e tij me shekuj. U ngrit lart mbi sipërfaqen e ujit, si një delfin që ka jetën plot me valë. Por, mbi sipërfaqen e ujit zbuloi një sekret tjetër...Një valë që notonte mes tjerash duke ia përfshirë qënien e saj, që t'ia mohonte pa u ndierë një zemrë lirinë vajzërore. Trupi iu derdh nga dicka e pakuptueshme, duke ia ndërprerë hapat e notit. Ajo si një sirenë iu dorëzua shikimit të tij. C'ishin ata hapa të butë në tik-takun e zemrës? C'ishin ato psherëtima të lehta që I rrëshqisnin nga buzët...Ajo aromë joshëse që ia freskonte shpirtin? Vallë, ajo ishte dashuria e cila po e qëllonte më parë se kishte mundur ta vërejë se kishte drejtuar shixhetën drejt saj?

Ai po vazhdonte lojën e tij të vecantë, të cilën e filloi që në castin që u qëllua nga ata sy. Shikonte pandërprerë në bebëzat që ia preknin thelbin e shpirtit. Panda përcillte notin e saj më të lehtë se era,si një skifter që nga tufa e thëllëzave do të shkëpus atë më të bukurën. Kur ajo shkrihej në buzëqeshjet rinore, a nga larg shikonte lojërat e saj dhe në zemër ushqente dëshirën që në lojën e saj të futej përgjithmonë. E kur në ujë përdridhte trupin, thellë në shpirt ndjente dëshirën të ishte valë deti...Vërtet një valë, e jo vetëm një emër simbolik I asaj kaltërsie!

Me muzg, kur vapa e ditës shtyhej lehtë nga freskia e mbrëmjes, ata dolën serish. Por, sonte nuk u drejtuan nga një anë tjetër e qytetit, por ndaluan te muzika që I shoqëronte cdo natë, derisa bëheshin gati. Kur u afruan të shohin më për së afërmi, vërejtën serish atmosferën e gjallë. Edhe sonte, salla ishte e mbushur plot dhe askund nuk shihej vend I lirë për t'u ulur. Në anën tjetër të sallës, në një tavolinë rrinin vetëm dy veta. Ata pa humbur kohë, dëpertuan dhe plotësuan të vetmet vende të lira. Një kamarier I shkathët solli karrige edhe për Arbërin, I cili bashkë me Besin menjëherë I hynë bisedës me ata dy të rinj që ishin në tavolinë. Kurse Eranda, pa përfillur shikimet e

fshehta të bashkëbiseduesit të tyre, hodhi shikimin përreth. Salla ishte e rregulluar në një mënyrë modeste dhe edhe skajin më të vogël kishte të mbushur me mysafirë. Rrethi i valles sa vinte e rritej, ndersa në ballë të saj një orkestër në të cilën shkëlqenin moshat më të mira, prej 17 deri në 21. Menjëherë e deshi atë orkestër simpatike që gjithnjë lënte përshtypjen se dashuria e vetme për ta ishin instrumentet.

_Ja një orkestër që premtan. Të rinj, por një shpresë e madhe për muzikën tonë-qëllan Arbëri mendimet e saj.

_Pikerisht atë po mendoja edhe unë, Arbër. Këta mund të kenë efektin e duhur të mysafirët kur ende janë në dallgën e dëshirës për arritjen sa më të shpejt të qëllimit.

Arbëri vazhdoi me përshtypjet rreth orkestrës, kur atë si me një dorë të fshehtë e tërhoqi nga biseda dikush që po qëndronte në tavolinën përballë. Ishte serish ajo fytyrë që e shqetsonte pandërprerë. Edhe aty një tronditje e ëmbël dhe rënja e ndjenjave me ritmin e njëjtë. Ajo largoi shikimin nga ata sy që qëllonin panda zemrën e saj të ndieshme. Ngritjen e bashkëbiseduesve e shfrytëzoi që të ndërronte vend, për tu fshehur nga ai që po depërtonte në qënien e saj me hapa të shpejtë. Se, edhe pse nga shtylla para tyre, gjithë cfarë shihte ishte rrethi i valles, vetëm pas saj mund të ndjehej e sigurt. Kur u dëgjua zëri i këngëtarit, aty e kuptuan se sa dallim kishte ky zë nga ai që dëgjonin nga larg, apo kur vetëm disa tinguj shkëputeshin e futeshin nëpër dritaret e hapura. Se c'vlerë artistike mbante në vete. Vargu i gjatë i valles, tingujt e thekshëm të klarinetit dhe zëri i tij nagcmonin gjakun në damarët e Besit. Ajo s'mund të rrinte qetë por lëvizte vazhdimisht, si të ish ulur në xhembra. Me të dëgjuar ritmin e gjallë të këngës së sapofilluar, të cilën e dëgjonte për herë të parë: "Lujma, gishtin-o"!

_Unë s'mund të qëndroj më kështu!-tha e emocionuar dhe duke terhequr karriken me të shpejt, u hodh në valle. Pasi u soll dy tri herë në rrethin e saj, u shkëput me vajzën që kishte afër. Kur filluan vallëzimin në duete, rrethi i valles u zgjerua duke iu liru hapësirën. Ajo hidhte hapat me mjeshtëri dhe

derisa me ritmin e muzikës luante me krahë duke ngacmuar vajzën, mysafirët sa me valle sa me duartrokitje shprehnin admirimin. Asnjëri nuk deshi fundin e atij vallëzimi djallzor, por me një "Oooo!"-të gjatë, shprehën pakënaqësinë.

Besi, me të ardhur te tavolina, zbrazì pijen me një gllënjë, duke injoruar duart e Abrërit që l bënin aplaus para hundës.

_Përse s'ftove atë valltaren në pijë? A s'e sheh se të përpin me sy?- nxiti Arbëri.

_Të vjen keq që të bëj konkurrencë?-shfrytëzoi rastin t'l hakmerrej për të dyja.

Eranda ia krisi së qeshurës, ndërsa Arbëri duke nënqeshur ia ktheu l dorëzuar:

_Po, s'është edhe konkurrencë e fortë, por fatkeqësisht, mjafton!

Nata ecte në rrjedhën gjallëruese të atmosferës bregdetare, ndërsa tingujt e ëmbël përziheshin me oshëtimën e valëve dhe aromën e detit, duke rrënjosur edhe më thellë dashurinë për këngën e bukur shqipe.

***

Ndoshta, edhe dashuria ka fijet e saj të fshehta të cilat shtrin rreth vetes, kur dëshiron të bashkojë dy qënje në një dhe me frymën e shenjt lidh zemrat për gjithë jetën. Në hallkat që do të radhiteshin në zingjirin misterioz të fatit, ishin përkrisht Arbëri dhe Kaltrina.

Një erë e lehtë trazonte detin butësisht. Rrezet e arta të diellit derdheshin mbi Kalanë madhështore, e cila ruante brënda mureve legjendën e saj me shekuj. Era nën cadër lexonte romanin e saj, kurse Arbëri dhe Besi po ecnin buzë plazhit l cili shtrihej gjërë përgjatë ujërave të kaltra e cadrat e radhitura u bënin hije vizitorëve që po shijonin bukurinë e verës në qytetin e lashtë. Ngjyra e bronzte në lëkurën e të gjithëve të vështirësonte njohjen e njeriut më të afërt. Por, ajo nuk ndodhi edhe me biondinën, e cila n mesin e të gjithëve po thithte rrezet e diellit. Ajo befasi e shtangu Arbërin. Ai fërkoj sytë

duke mos besuar në atë që shihte, ndërsa gëzimin që I shpërtheu në krahëror e zbërtheu në një bëlbëzim të vetëm: "Kaltrina!".

_Oh, mrekulli!...Cdo gjë mund të ndodh në këtë plazh!-admiroi bregdëtin ai, duke hapur krahët me gjithë lumturinë e atyre qasteve.

Besi ia hapi sytë Arbërit, I cili kish humbur para asaj skene që I kish shtangur gjymtyrët.

_Dhe ti gjete vendin t'më shndërroresh në statujë. Ne dalim të shetisim, ndërsa ky I hedh syrin njërës!

Ai ia ktheu duke fërkuar duart:

_Nuk është cdonjëra, e krisur, por është ajo që të kam folur. E tash, zhduku!

Besi pa duart e tij që I bënin me shenjë të largohej dhe qeshi me lumturinë që e shtynte të hidhej si djalli. Ndërsa Arbëri, me t'ia parë shpinën, rregulloi syzet, shtrembëroi kapelën prej kashte dhe iu afrua vajzës që po rrezitej. Atij iu drodhën gjunjët para trupit të saj, të cilin ashtu tash e shihte për herë të parë. Por, duke përmbajtur veten me mundim, me gishtin e madh ia largoi rërën nga këmba. Ajo, ndonëse ndjeu preken, nuk lëvizi me mendimin se prindërit u kthyen nga uji. Por, kur hapi sytë dhe pa njeriun nën hijen e të cilit po qëndronte, u mblodh e trembur dhe klithi:

_U cmënde?

Por, me të dëgjuar qeshjen e njohur, sa e lumtur aq e befasuar thirri:

_Arbër! Unë fare s'të njoha. Sesi qënke bërë si djalli!

_Ndërsa unë, edhe të lakuriquar si engjëll të njoha-ia ktheu ai, duke zënë vend pranë saj.

Ajo ia ktheu shpinën, duke u munduar të mbulohej me ato pak gjëra që kishte.

_Ku jeni vendosur?

_Po ta them, më rrah mamaja!-ia ktheu me një buzëqeshje hakmarëse, me të parë prindërit që dolën nga uji.

Shfaqja e tyre në buzët e Abrërit, ia këputi fjalët si me gërshtë.

_Po, më trego moj se erdhën!

_Ncuk!

Atij, sikur t'i ishte kujtuar mënyra më e mirë të merrte atë që donte dhe të zhdukej prej aty, u ul në rërë dhe duke u munduar të rehatohej, ia ktheu:

_Po mirë. Do t'i pres këtu dhe do t'i pyes ata!

Ajo e pa e tmerruar në fytyrën e tij, sikur desh të kuptonte në ishte shaka apo seriozitet, i cili asaj do t'i kushtonte më së tepërmi. Kur pa prindërit që sa vinin e afroheshin, filloi ta shtynte e shashtisur:

_Arbër,ik!...Largohu të lutem, se mamaja do të bëj skandal në plazh!

Por, pavarësisht se Arbëri më tepër i frigohej vet asaj gruaje së cilës nuk i duhej shumë për të bërë skena, nuk u largua pa kuptuar ku banonin. Dhe, si një mi që me të diktuar macen kërkon vrimë ku të futet, edhe ai duke vështruar përreth nga cila anë t'ia mbante, ia mbathi me të katra.

Kur u largua, zemra sa s'i dilte nga krahërori. Gjërat kishin shkuar më mirë se që kish mundur ta paramendojë ndonjëherë. Ajo ishte në bregdet dhe mundësia për t'u takuar ishte krijuar e bukur, si në ëndrra. Dita iu duk më e gjatë se asnjëherë më parë. I bërë gati, endej nëpër dhomë që të humbaste kohën e cila sot ecte kaq ngadalë. Tik-taku i orës vazhdonte në ritmin e tij monoton, e atij i vinte t'i shtynte me dorë akrepat e saj të lodhur. Por, dora e tij ishte e vogël të shtynte kohën!

Më në fund, për hir të zemrës së dashuruar, muzgu hapi krahët e hirtë. Ai që gjer atëherë po priste me padurim, ngarendi përjashta. Kaloi shkallët me

nxitim dhe me hapa të mëdhenj, për pak kohë u gjet para hotelit. Iu afrua vendit ku duhej të binte dritarja e Kaltrinės dhe me një fishkëllimë të hollë, u mundua t'i bënte shenjë. Fishkëllloi një herë, dy dhe në të tretën, Besa trashalluqja u duk në dritare.

_C'më fishkëllon dritareve të qytetit si brumbull?!

_Vafsh në djall!-mërmëroi Arbëri, duke u fshehur në errësirë._Tash shetitja prapa diellit!

_C'rini e mbrapshtë-shfryu Besa, duke përplasur dritaren.-Vjen djali I botës në pikë të natës dhe të fishkëllon para dritares. Kurse ti, kij mëndjen, se do dëgjosh çfarë nuk të pëlqen nga yt atë, pastaj!

_Por, c'faj kam unë?-pyeti Kaltrina, e cila po priste ndër ethe.

_Posi, posi. Nuk ke ti asnjë faj!-emitoi me cinizëm për të shtuar:-Se mua më fishkëllon ai!

_Unë vërtet jam fajtores pse tërë kohën jam me ty dhe kur ti do shkas për grindje, unë gjithnjë jam këtupari që t'i dëgjoj kritikën e tua!-reagoi Kaltrina, duk u mundur t'i ikte edhe një grindjeje.

_Kjo është për të mirën tënde, se si një që të kam, dua të jesh si ar I kulluar. Kurse ti, nesër do t'më falenderosh, në vend që të cirresh si tani!-ia ktheu ajo, e gatshme si gjithnjë të mbronte teorinë e saj.

_Po në c'kohë po jetojmë, mama? Vallë, kurrë s'do të pushosh me ato marrëzira që po dëgjoj që nga fëmijëria? Sa herë mendoj se tashmë jam rritur sa duhet dhe erdhi koha për dicka më të mirë, kritikën tua rriten më shumë! Se, për ty gjithmonë duhet të mbetem një qupë e mbarë, e cila duhet të veprojë vetëm si I thotë mamaja, pavarësisht se koha nuk ndalon. Ky është pushim, mama! Pushim, ku cdokush kërkon pak freski nga monotonia e vitit. Ndërsa unë, qëprejse erdhëm, s'pashë më shumë vec relacionit hotel-plazh dhe përderisa të gjithë të rinjtë kënaqen, unë duhet të mbyllem në këtë kotec se s'pyet njeri për moshën time. Deri kur duhet të zgjas kjo? Çfarë më

mungon nga të tjerat? Pse s'mund të kem edhe unë lirinë time? Pse më mundon kështu,mama?! Ndoshta meritoj pak më shumë, kur për gjithë këtë kohë veprova vetëm ashtu sic deshe ti. Jam e lodhur. Jam e mërzhitur nga cdo gjë që më rrethon. Dua të shijoj edhe unë pak këtë rini të vetme që kam!- fliste ajo, me sytë e mjegulluar nga lotët që ia mjegullonin të parët. Sepse, aty kishte ardhur rasti të zbrazte ato që ishin mbledh me vite.

_E me atë do të 'shijosh rininë tënde'!-thartoi turinjtë Besa, duke bërë me shenjë nga dritarja.

_Unë atë s'e zura në gojë. Unë vetëm kërkoja pak më shumë nga kjo që kam!-ia ktheu. duke fshirë dy pika loti që i ishin varur në qepallë.

Përkrah natyrës grindavece që nuk e lënte të qetë një copë të vogël kohe, Besa nuk ishte aq e pandjenja sa të mos e preknin as lotët e së bijës. Reagimi i saj me atë ton të cilin vetëm kohëve të fundit kish filluar ta njoh, e shtynë të mendoj pak me kokë tjetër dhe jo si gjithnjë nga mendja e saj e varfër, e cila me këmbëngulje mendohej të impononte idetë e saj të prapambetura. Por, një cast i vetëm s'mund të ndryshonte idetë që i kishin lëshuar rrënjë në tru dhe edhe pse u mundua t'i ofronte dic më të mirë, nuk ishte dicka e panjohur për Kaltrinën. Ajo u mundua të dilte nga situata me arsyetimin e përhershëm:

_Gjëj ndonjë shoqe dhe dil!

_Por ti as shoqëri s'më lejon të kem dhe sa herë shoqërohem me ndonjë, nuk është aq e mirë sa të kënaq shijen tënde, thuase shoqërohem për ty dhe jo pse dua të thyej këtë monotoni që më mbyt. Gjithnjë më largon nga cdokush, thuase do t'më hajë djalli! Kërkon dicka të përsosur...Dicka që nuk ekziston. Jo, përderisa as unë s'jam e tillë!

_Duhet të jesh, përderisa je vajza ime e vetme!

Arbëri, i cili gjer atëherë rrinte i mbështetur për mur duke u munduar të gjej rrugë, sikur të kishte dëgjuar bisedën e tyre, saora u largua. U mundua me nxitim të shponte turmat e njerëzve, që të mund t'i arrinte vajzat para se të

dilnin në qytet. Kur u gjet në dhomën e tyre, me të hapur derën kërkoi Erandën me sy. Ajo po mbathte këpucët kur ai me ta parë, e ngrehu përdore duke l folur me nguti:

_Era...Eja shpejt me mua!

_Arbër!...Prit sa të mbath këpucën!-ia ktheu ajo, duke u munduar t'i shkëputej nga dora.

_Po nxito moj, se do t'bëhet vonë!-u alarmua ai, duke bredhur nëpër dhomë dhe pa l dhënë kohë as ta pyeste, me njëren këpucë në dorë e ngrehu drejt derës.

Por, Besi e cila e kuptonte përse gjithë ai nxitim, nxori kokën nga banjoja duke thirrur:

_O l dashuruar e marrëzuar! Më ngadalë se do t'ia thyesh këmbët vajzës. Përse s'më fton mua? l frigohesh konkurrences?

Por, ata tashmë ishin në rrugë dhe për një cerek ore u gjetën para hotelit ku banonte Kaltrina. Era e tërhequr nga dora e Arbërit e përcillte nga pas, derisa ashensori ndaloi tek një derë e cila nuk e dinte e kujt ishte as kush do të shfaqej prapa saj?

_Era. Vepro si të duash, thuaj cfarë të duash por vetëm ma nxjerr Kaltrinën jashtë asaj dhome!-l tha l mbushur frymë, duke ikur vrik nga shkallët pothuaj l pashpresë për një fund të mirë.

Por, pas një pritjeje të shkurtër, shfaqja e Kaltrinės përkrah me Erën ishte dëshmia më e mirë se, Ylli l Fatit gjithnjë është në anën e të dashuruarve.

_Psst! Afrohuni!

Kaltrina, e cila deri atëherë po shihte e habitur bukuroshen që ia doli ta nxirrte nga e ëma, vetëm kur pa Arbërin tek hidhej si një fitimtar, e kuptoi se ajo ishte Era e bukur. Por, ajo s'pati kohë as t'l falenderojë, sepse dora e Arbërit e tërhoqi duke iu drejtuar se motrës:

_Tani ti ik se po te presin!

Sepse, mezi po besonte faktin se ajo vërtet ishte aty dhe duke fërkuar duart nga gëzimi, I vinte ta përqafojë.

_Kjo është një mrekulli! Si ia doli të të nxjerr?

_C'është e vërteta, asaj s'iu desh t'mundohej shumë, se mamaja ndonëse me ta parë m'u drejtua: "Po ti, sikur nuk pate shoqe?", e prekur nga mirësjellja e saj, ma ktheu: "Por, megjithatë s'e fsheh dot se kjo është një shoqe për ty!"

_Bukuri! Përse nuk I the se vëllau I Erës është edhe më I mirë për 'hasretin' e saj?

_Do të shkoj t'I them tani?

Ai ngrehu barkun përpara dhe me krahët e hapur, emitoi reagimin e mundshëm të Besës.

_Arbër!- reagoi Kaltrina duke shpejtuar hapin.

Ai vrapoi pas saj ta zinte në hap dhe duke mbledhur duart si para një të shenjti, zu të lutej:

_Aman, mos ik! Do te qaj...Do te zhgërryhem, ja... mu këtu!-luste, duke bërë me shenjë nga një copë vend pa njerëz në rrugë.

Ajo I buzëqeshi mënyrës së tij të cuditshme.

_A duhet të shprehësh gjithnjë ndjenjat më këtë dozë të tepruar?

Ai mblodhi krahët si I dorëzuar.

_Duhet t'më kuptosh. Është dobësi imja!

Ajo ia zgjati dorën dhe përkrah njëri-tjetrit u futen në gjirin e qytetit, ku jehona e zërave përshkonte qytetin e me ëmbëlsi mbushte zemrat rinore që në gji ruanin dashurinë.

***

Dy familjet kishin planifikuar që të kalojnë pushimet bashkë. Por, përderisa Arbëri me motra me t'u lajmëruar Shpresa nga Amerika u nisën për në qytetin bregdetar, Besniku dhe Abëresha për shkak të obligimeve familjare duhej të prisnin një orë më të mirë. Por, meqë rezervimin kishin bërë në kohën kur Drita do të merrte pushimin si edukatore e fëmijëve që qerdhen e fëmijëve, ata pritën më durim ikjen e javës së parë. Dritës, si adhuresë e fëmijëve që ishte, kujdesi ndaj dy nipërve binjakë l ofronte kënaqësi. Ndërsa, Artlinda e re, si pjesë e pandarë e prindërve që ishte, serish mbeti me ta që pas kthimit të Besnikut dhe Arbëreshës, të ikte bashkë me prindërit në bregdet.

Dita e parë e javës së re, qiftin e ri l gjeti në udhëtimin l cili zgjati që nga mëngjesi në muzg. Prandaj, me të arritur, të lodhur nga rruga e vapa, mbyllën sytë para atmosferës që mbretronte dhe u përplasën në shtrat duke pushuar në një gjuhë të rehatshëm gjer në zbardhjen e mëngjesit të ri.

Qyteti ende pushonte në gjumin e natës, kur ata u gjetën në plazh, si për të plotësuar edhe më fort panoramën e bukur të agimit. Hapat e tyre në rërën e lëmuar ishin të parët, ndërsa shoqëri e vetme, pulëbardhat. Dielli kish derdh rrezet mbi ujërat e njelmëta, të cilat të trazuara nga një erë e lehtë, formonin valët dhe lagnin rërën e freskët nga nata. Ato valë ua lanin edhe këmbët e zbathura, dhe sa iknin dhe dukej se l përpinte deti, ato prapë ktheheshin në vendin e parë. Ato iu kujtonin dicka! Ato ishin si kujtesa, e cila atëherë kur mendon se cdo gjë e përjetuar harrohet, me krahët e lehtë të kthen në të kaluarën e me puhinë e saj tret pluhurin e harresës. Tash, kaltërsia e qiellit, valët që shkëlqenin nën rrezet e para dhe ajri që shpërlante shpirtin, ua solli përpara një kujtim, ashtu të freskët e të dashur, si atëherë kur e përjetuan.

_Besnik...Të kujtohet pushimi ynë l parë?

_Si mund ta harroj...

_Cdokund ishim bashkë..Në plazh, në ujë, në qytet...kudo, e dielli rrallëherë lindte pa e soditur ne lindjen e tij.

Ai ia ledhatonte flokët e gështenjta, e në sytë e shkruar-pasqyrë, ndërronin tabllotë e bukura të pushimit para martesës.

_Ishin kohë të bukura...

Ai ia mbështeti dorën në faqe dhe me një siguri sikur në dorë të mbante lumturinë amshuar, ia ktheu:

_Ishin, janë dhe gjithmonë do të jenë, kur ne kemi dashurinë...

***

Kishin kalaur shumë netë, qëkur Kaltrina dhe Arbëri përsërisnin mënyrën e njëjtë për dalje dhe ishte Eranda ajo, e cila ia dilte të nxirrte Kaltrinën nga e ëma. Se, pas grindjes me të bijën, kur ishte fjala për dalje Besa mbyste cdo mendim të lig me bindjen se asnjëri nuk e njeh Kaltrinën më mirë se ajo. E sa l përkiste të shoqit, sikur të gjithë njerëzit të ishin si ai, bota do të kishte emër tjetër. Por, botëkuptimet e ndryshme ia zbehnin bukurinë, duke shndërruar në një betejë të paskrupullt ku cdonjëri grabit atë që mundet. Fijen e artë që na lidh me jetën e tëhollojnë më prapësi, duke na bërë të hërrojmë atë që u tha shekuj më parë: "Jeta është e bukur dhe vlen ta jetosh, qoftë edhe vetëm për një lindje dielli!"

Arbëri gjithnjë ishte l druajtur, kur ishte fjala për ndjenjat e tij. Por, shpresa se një ditë do të gjënte prehjen e bëntë të durueshëm. Tashmë ishte mërëzitur nga përsëritja e lojës së njëjtë dhe bredhjet e kota. Më nuk l majftonte ajo që mezi kishte arritur, por më shumë se kurrë ndjente nevojë për një ndryshim, ku ndjenjat e tij do të pushonin të qeta. Nga daljet e përnatshme, pothuaj asnjë skutë e qytetit nuk kishte mbetur pa shkelur, ndërsa laokalet përherë të mbushura njerëz, me kohë po bëheshin monotone. Thesi l shakave po zbrazej, se prania e vashës që dashuronte e shqetsonte panda. Raporti shoqëror e bënte të cmendej. Herë-herë dëshironte të harronte cdo gjë rreth

vetes dhe bile një herë të provonte të ndante me të më shumë se vec fjalët dhe buzëqeshjen. Të provonte të pushtonte zemrën e saj pergjithmonë dhe dashurinë e tyre ta lidhte me një urë më të fortë. Por, frika se do ta humbiste edhe atë që kishte, ia mbyste guximin e castit.

Ndoshta ajo natë kishte dicka të vecantë, kur që në fillim ia mbolli parandjenjën se do t'i ndodhte dicka e bukur. Se sonte e vlente ta provonte fatin. Prandaj, teksa po ecnin perdore rrugëve të gërshetuara të qytetit plot njerez, e pyeti:

_Kaltrina, a ke parë ndonjëherë sa e bukur bie nata mbi det?

_Jo. Asnjëherë më parë!

_Po sikur te iknim sonte?-pyeti I druajtur.

_Por, përse pikërisht sonte? A s'e sheh c'atmosferë e bukur është?-pyeti ajo pa të keq.

_Këtu është gjithnjë bukur. Por, le të shkojmë atje ku s'ishim asnjëherë. Të lutem, Kaltrinë!

Kaltrina largoi një fije floku që era ia hodhi në sy, duke heshtur për një cast. Ndërsa atë edhe heshtja e saj e mundonte. Por, pas pak pasoi mu ajo që priste. Atëherë kur të gjithë njerëzit po drejtoheshin nga qyteti, ata të dy u shkëputën nga ai.

Yjet mbi qiellin e kthjellët vezullonin. Hëna buzëqeshte mbi detin e hapur e ndonjë valë aty-këtu e ngacmuar nga drita e argjendtë, shkëlqente si margaritar.

Era e natës sillte që nga larg tingujt e muzikës, duke thurrur perreth edhe më të bukur petkun e dashurisë. Rinia kërkonte të veten, ndërsa pëshpëritjet shkëputeshin të mbytura në psherëtimë, në atë natë të krijuar për dashuri...

Ndërsa Arbëri po kalonte castet më të ëmbla me të dashurën e tij, Besi dhe Era ishin në diskotekë. Meqëse, aty cdo natë mund të takoje të rinjtë, me të cilët Besi, jo rrallë shoqërohej në plazh, sonte iu ishte bashkangjitur me të cilat nuk bëri qejf deri në orët e vona. Kot lutjet e Erës të ktheheshin në shtëpi. Ajo ende nuk donte të ikte nga kënaqësia që sillte ai klub për të rinj. E dehur nga vallëzimet e shkujdesura nën dritat shumëngjyrëshe, sikur mundahej që përnjëherë të kompenzonte gjithë kohën që iu kishte qëndruar larg. Këmbëngulja e Erës ia mohoi atë kënaqësi të tepruar. Por, ajo me makinën përplot me vajzat që e shoqëronin, lëshoi Erën para shtëpisë dhe vazhdoi vozitjen. E sigurt që në atë orë të vonë nuk kishte policë komunikacioni, shtypte gjithnjë e më fort sustën e shpejtësisë. Shixheta e shpejtësisë shkonte gjithnjë kah e djathta. Faret e makinës ndanin rrugën në dysh. Fishkëllima e gomave cante qetësinë e natës, teksa përbënda kumbonin të qeshurat e vajzave. Por, se kënaqësia ishte jetëshkurtër ua bëri të qartë zëri i njërës nga vajzat:

_Besi, policia!

Në retrovizor shkëlqyen dritat e motocikletave, të cilat ishin fshehur prapa murit të një lokali. Ajo s'pati kohë as të mendoj, kur njëra nga to i doli përpara duke i bërë më shenjë të ndalonte. Me t'u ndalur në vend u dëgjua edhe zëri i policit:

_Mirëmbërëma. Ku shkoni?

_Askund!-ia ktheu e hutuar.

_Don të thotë, këtu gjendeni fare rastsisht?

_Jo. Por, thamë të bëjmë një xhiro rreth qytetit.

_Po mirë. Shetitët mjaft?

_Por, ne sapo filluam ju erdhët!- mblodhi buzët njëra nga vajzat.

_Me vjen keq, vogëlushe!-ia ktheu me qësendi dhe duke u kthyer nga Besi, shtriu dorën para Besit:- Patentën,ju lutëm!

_Nuk e kam!-mblodhi krahët ajo.

_Ëhë. Po ne, pa patentë u dashka të dalim?

Ajo ia ktheu pa të keq:

_Jo. Por, s'mund t'më fajsoni për një dokument kur unë di të ngas.

-Edhe mend do t'm shesësh tani! Por, le ta zëmë se gabimi I parë falet. Kur di të ngasësh, duhet ta dish edhe shpejtësinë e kufizuar në këto orë të vona. Dhe ju lutem, mos më thuani se kishit rast urgjent!-tha polici, si I mërzhitur nga ai arsyetim.

_Deshëm të mos na ikte vallëzimi.

_C'vallëzim ore?

_ "Flashdance"-ndërhyri njëra nga vajzat, me një të qeshur djallzore.

Një buzëqeshje e fshehur përshkoi buzët e policit tjetër, I cili po përcillte bisedën në heshtje. Me të parë shenjën e shokut, ndezi motorin dhe u përgatit t'I vinte makinës pas, derisa I pari ua ktheu:

_Atëherë, ejani pas meje se atje do të vallëzojmë "Breakdance"!

Besi kroi kokën e mërzhitur. Ai e kishte me gjithë mend dhe ia tani problemi krejt papritur, e c'ishte më e keqja, në një vend në të cilin nuk e dinte më kënd kishte të bënte. Është dashur të dëgjontë Erën dhe që atëherë të kthehej na banesë. Apo më mirë të kishte rënë një rrugë tjetër...Në mendimin e tretë të pendesës, u gjetën në stacionin policor. Ndërtesa e madhe kishte shumë dhoma, në njërën prej të cilave I futën edhe ato. Një trashalluq kokëtullac në tavolinën përballë, filloi menjëherë me pyetjet. Zëri I trashë që dilte si nga një kacë rrushi, ua futi tmerrin.

_Cije je vozilo!

Besi shqeu sytë dhe duke kthyer kokën nga vajzat, pyeti me gjysmëzë:

_Cfarë thotë dreqi se s'e kuptoj dot?

Ato ia krisën së qeshurës së tyre me nota, duke mbushur zyrën me zëra të thekshëm. Por, krisma e fortë në tavolinë ua kujtoi prezencën e kokëtullacit dhe hija e tij e rëndë ua ngriu buzëqeshjen në buzë. Tash, vec një zë i mbytur i shkëput:

_Pyet, e kujt është makina?

_Po, e vëllait ore, e vëllaut!...Nuk e kam vjedhur!-dha përgjigjen me nguti.

Ndërkohë polici që i ndaloi në rrugë u shfaq serish në derë. Me shenjën e kokëtullacit u afrua dhe pas një bisede të shkurtër, u kthi nga Besi:

_Pra, edhe këtu do të kem 'nderin'të t'marr në pyetje, meqëse ky nuk e njeh gjuhën-dhe sikur këtë ta kishte pritur, filloi me pyetjet menjëherë: -Ke prindër?

_Më thanë se po!

Polici, në fillim u duk se mendohej të ruante gjakftohtësinë. Por, aty duke lidhur duart prapa shpinjës iu afrua i mllëfosur.

_Do t'i ikësh paksa kësaj vape të verës?-e pyeti dhe duke ngritur zërin, ia shkrepri: -Do të të mbyll!

Nga reagimi i tij dhe nerikosja që i shihej në fytyrë, kujtoi provokimin që iu kishte bërë nervave të tij. Por, duke bërë krahasimin në mes të kësaj dhe policisë amerikane, mori frymë me hundë dhë shfryu si e lodhur:

_Uf!...Sa të shpejt qënkeni në vendime!

-Me kë jeni këtu?

_Ma familje-gjegji ajo.

_Thirrni prindin!-urdhëroi ai.

_Do mjaftonte vetëm vëllai?

_Thrr kë të duash, vepro si të duash, por le të jetë sa më shpejt, se saora dua të të shoh jashtë nga kjo ndërtesë...Apo në ndonjë birucë të saj. Zgjedhja është jotja!

Besi, vetëm nga përmendja e burgut u rrënoqeth, ndërsa mendimi se duhej të kalonte qoftë edhe vetëm një orë pushimi aty, ia futi dridhjet. Se, edhe pse më e guximshme se moshataret e saj, megjithatë pamja e jashtme nuk ndryshonte dot zemrën e femrës nën atë këmishë mashkulli. Mori telefonin dhe solli numrin, derisa polici shfletoi dokumentet e Besit. Përkrah të folurës në shqip, pos shihte nënshtetësi tjetër. Por, mendimin se kishte të bëjë me një vizitor të ri amerikan e turbulloi mbiemri I saj shqiptar. Prapë kishte dicka të paqartë aty që s'e kuptonte. Duke u munduar të lexonte emrin e saj, pa ngritur sytë nga dokumentet pyeti:

_Si iu quajnë ju?

_Besartë Guri.

_Ju, përvec nënshtetësisë do të ndryshoni edhe gjininë me atë emër që keni. Ne këtij I themi emër femre!

_Kurse, edhe unë sa di po femër jam!-ia ktheu ajo në të njëjtën mënyrë dhe me një buzëqeshje nxitëse, ia shkeli syrin.

Ai shqeu syte I hutuar nga kontrasti I gjestit të tanishëm dhe qëndrimit të deriathershëm. E shikoi nga maja e gishtrinjve deri në majë të kokës, duke mos ditur më cfarë të mendonte dhe si t'I drejtohej. Por, butësia e femrës në tiparet e saj ia dha përgjigjen më të qartë. Ai solli kokën I habitur, ndërsa reagimi I vajzave të cilat shikonin vozitësin e tyre simpatik duke belbëzuar:- "Be...Besi fe...femër?!", I dha të kuptojë se nuk ishte I vetmi që e kishte bërë

të marrë deri atëherë. Vetëm trashalluqit nuk i bëntë përhstypje asgjë, por me gishtin që kohë pas kohe conte te hunda përcillte bisedën dhe dukej sikur nuëmronte orët që më pas të ikte e t'ia kryste gjumit. Ndërsa Besi, e mësuar nga ato skena të përditshme shihte nga dera dhe me padurim priste kur do të hapej ajo dhe në të të dukej Arbëri. Lozte me nervozizëm me rripin e orës, duke u munduar të mos mendonte se ende ishte në atë birucë që ia zinte frymën.

Pas një qerek ore që asaj iu zgjat kaq shumë, Arbëri u shfaq në derën e zyrës. Ajo menjëherë rendi drejt tij, derisa njëra nga vajzat pëshpëriti:

_Mos është edhe ky femër?

Të tjerat ia krisën së qeshurës së tyre të njohur. Ndërsa Arbëri, duke ua hedhur një nga ato shikimet djallëzore pyeti:

_Po këto, Besi? Erdhën të të shoqërojnë në vallëzimin "Breakdance"?

Besi iu bashkangjiti qeshjes së vajzave dhe duke u futur në mesin e tyre, mori nga dera duke thënë:

_Besove apo jo, kjo është kështu! Ti vërtet je aktor, por sharmi im cmohet më shumë. Përveç kësaj, jam edhe i parrezikshëm!

Në zyrë mbeti jehona e qeshjes së vajzave, që Arbërin e bëri te qeshte ndërsa policin të cmendej fare.

***

Që nga nata që i falën dashurinë njëri-tjetrit, Arbëri dhe Kaltrina tërë kohën ishin bashkë. Kaltrinës as mamaja nuk i shkatonte më telashe si më parë, edhe pse nga daljet e tepërta kishte filluar të nuhaste më shumë. Ndërsa Arbërin, dashuria e ëndërruar gjatë dhe e arritur papritur, e kishte bërë të harrojë cdo gjë rreth vetes dhe të kënaqej në romancën që i solli vera.

Edhe sot si gjithë ditët e tjera, kishte ngarendur drejt një takimi tjetër. Ndërsa po depërtonte nëpër plazhin plot njerëz, takoi Besnikun dhe Arbrëreshën tek

po gapërronin nëpër cadra për t'i gjetur Besin dhe Erën. Besniku, posa I pa, I vetdishëm se sot do të njiheshin me vajzën e tij, ia shkrepri syrin Arbëreshës:

_Arbëri nuk erdhi në det vetëm për t'u larë, por edhe për të zënë peshq!

Arbëri, pa u shqetësuar nga fjalët që I fliteshin përreth, kishte ngarendur në shtëpinë ku banonte. Aty ost kishte lënë pikëpjekjen edhe me Kaltrinën. Prandaj, pa humbur kohë hodhi tutje gjërat e plazhit dhe u fut në banjë. Kur doli I qejfuar, filloi të rregullojë dhomën, mu ashtu sic lipset kur prët njeriun e dashur. Cdo veprim e bënte me një aktrim, sikur edhe aty të ishte në skenë teatri dhe I lumtur endej nëpër dhomë me hapat e tangos Pas pak, kur cdo gjë përreth shkëlqente, vetëm ai mbeti i pandrequr. Hyri në banjë dhe kur në pasqyrë pa flokët e shpupurishur që I kishte lënë dushi, ia nxori gjuhën asaj fytyre qesharake. Mori krëhrin dhe nga ai leshko u mundua të nxirrte dicka të vecantë. Kaltrina ishte e bukur, prandaj edhe ai duhej të ishte I bukur. U dha flokëve në të majtë, në të djathtë, përpjetë, por asnjëra nga figurat që ndërronin në pasqyrë nuk I pëlqente. Thartonte turinjtë duke menduar: "Kjo si budala!"... "Kjo si palaco!" Ndërsa, kur nga flokët e lëshuar ndau një fije floku dhe lëshoi në ballë, nga ajo fytyrë në sytë e të tjerëve aq simpatike, ia plasi së qeshurës. Vuri dy gishtërinjtë në kokë dhe duke nxjerr përjashta dy dhënmbëteë parë, bëri:

_E tani dukem si një lepurush!

Derisa ai shpotitej me veten e tij, cingëroi zilja. Ai, me hapat e lehta te lepurit u gjet para derës. Hapi derën dhe duke u përkulur me nderime, tha:

_Mirëserdhët në strofkën time të përkohshme!

_Abrër!-mbuloi Kaltrina fytyrën posa e pa.

_O moj e ndershmja e lalës! Po ne në plazh të veshur dalim?-e shpotiti ai, duke e futur në vallen e tij të pa melodi.

Kaltrina, kur ndjeu trupin e tij pranë, u shqetsua edhe më shumë. Se, ajo asnjëherë nuk e kishte parë kështu, në një afërsi të tillë. Ambienti në të cilin

gjendeshin dhe trupi i tij i puthitur për të sajën, e rrënoqethën, duke e bërë të shkëputej shpejt nga krahët e tij. Ai psherëtiu nga ndjenja e saj e turpër e cila mundonte zemrën e tij të dashuruar. Por, gjithnjë i gatshëm për mirëkuptim, edhe aty ndrydhi ndjenjat duke i ofruar kohë të lirohej në afërsinë e tij. Me t'i ofruar të ulej, ngarendi t'i sillte pije. Ajo e përcillte me sy derisa nxitonte, e pamja e tij e bënte të qesh.

_Si je katandisur!

Ai shprishi flokët me të shpejt dhe duke ia ofruar pijen, u nxor si gjithnjë:

_Nuk po t'prisja ty por mamane tënde me fshesë në dorë. Ndaj thashë, t'ia fus tmerrin një herë e mirë a s'më le të qetë pastaj!

_Do të pushosh të bësh mamane timë objekt talljeje, apo si e ke hallin?

Ai nënqeshi i dorëzuar, para dobësisë që nuk mund ta fshehte. U ul para gjunjve të saj dhe duke ia marrë dorën në dorë, i tha:

_Kështu jam katandisur për hir tëndin, se dua të jemi një qift, ku asnjëri s'do të digjet. Desha të ndryshoj dicka nga vetja, që pas asaj të ndjehem i denjë për ty!

Ajo i buzëqeshi me dashuri, sinqeritetit të tij të pastër. I mbështeti dorën në faqe dhe e puthi ngrohtë...gjatë, dikur desh të mbyste në buzë ato fjalë përgjithmonë.

_Ti je çift për mua, Arbër! Unë edhe ashtu, në mesin e të gjithëve të shoh vetëm ty dhe ti do të mbetesh zgjedhja ime, përgjithmonë. Unë të dua, këtë kurë mos e harro dhe po të ishe ndryshe, nuk do të isha dashuraur në ty!-I foli ngadalë, si një fëmijë i cili i frigohet një dickaje që nuk ekziston.

_Ndërsa tani, ngritu dhe nxito të sjellësh përpara atë Arbërin që dashuroj. Dhe kujdes, pa ndryshime, se mos ndryshoj mëndjen!-shtoi, duke pulitur sytë e saj të gjelbër.

Ai pa humbur kohë u ngrit, duke marrë me vete ngrohtësinë e buzëve të saj. Ndërsa ajo mbeti në vendin e mëparshëm, duke parë dhomën ku I dashuri I saj po kalonte pushimin. Përkrah rregullit të tërësishëm të asaj shtepie, asaj nuk I shpëtoi nga sytë pastërtia e vecantë në dhomën e tij.

_Arbër. A ke folur ne telefon me Ilirin?

_Kush do të vraponte pas teje për mua, pastaj?

Ajo nënqeshi.

_Cili jeni më I madh, ti apo Iliri?

_Unë jam më I madh, kurse Ilirin e lindi mamaja më parë.

Ajo qeshi, sa me përgjigjet e tij sa me mënyrën se si I përgjigjej, duke nxjerr kokën prapa murit.

_Po Era, pse nuk vjen asnjëherë me ne, kur cdo natë më ndihmon të dal?

Arbëri doli nga qoshku I veshur bukur dhe duke ia kapur faqen me gishtërinj, ia ktheu:

_Nuk e lë unë, e dashur, se dua të jem vetëm me ty!-dhe duke bërë me shenjë nga vetja, shtoi:-Mos kam rrezikuar gjë, padashje?

Ajo zgjati duart dhe pohoi:

_Po. Ke rrezikuar sigurinë time! Tani, sa herë të dalim bashkë, më duhet të ndërmarr masa sigurimi për konkurrencën që më kërcënohet.

Atij, gëzimi që I shkëlqeu në sy, ia përshkoi fytyrën dhe I pushoi në buzë. Pranoi duart e zgjatura dhe përdore dolën përjashta.

Teksa po zbrisnin rrugës për në restorant, Arbëri e paralajmëroi për befasinë e pergatitur. Por, përderisa Arbëri ndjehej sikur të kapte diellin me dorë pse do të prezantonte para familjes bukuroshen e vet, me Kaltrinën nuk ndodhi e njëjta. Ai pa në fytyrën e saj, duke dashur të vërejë në ishte vërtet shqetësimi

aq I madh sa dukej ai krycësoi duart dhe me një pamje qesharake ne fytyrë, tha:

_Unë atë fytyrë të zymtë mbaja vetëm atëherë kur isha dashuruar në ty. Por, më tragjikja ishte kur gjatë përgatitjes së provimeve, nga psherëtimat e mia të gjitha letrat merrnin fluturimin!

Qeshja e saj e gjatë mbyti emocionet e para pak casteve, duke e bërë të pendohej përse atëherë kur ai po priste që edhe ajo të ishte e lumtur poaq sa ai, ajo e kish zhgënjyer.

_Kurse unë, për humbjen e provimeve tua duhet të paguaj, duke mbyllur njërin sy edhe atëherë kur gjërat më të rëndësishme ti I kthen në befasi. Por, mbaje mend, unë gjithnjë njërin lë të hapur!

Para tyre u duk restorani I rrethuar me kurorat e dendura te fiqve. Kokrrat përvidheshin prapa gjetheve të gjelbra, derisa nën hijen e tyre freskoheshin mysafirët. Në njërën nga tavolinat ishin lur Era, Besi, Arbresha dhe Besniku.

_Ja ku po na sjell Arbëri, peshkun e tij më këmbë-tha Besniku me t'! diktuar.

Të gjithë panë drejt tyre. Era, kur pa se sot po dukej më e bukur se cdoherë, I shkëlqyen sytë nga lumturia. Besi pas një ngulmimi të shkurtër nuk bëri asnjë koment, ndërsa Arbësja rrahu shuplakat e emocionuar:

_Oh, sa e bukur që është!...Yll!

Me t'u afruar, Arbëri prezantoi para tyre Kaltrinën, si ndonjë gjë të cmuar:

_Të dashurit e mi, ky është rezultati I peshkimit tim!

Të gjithë e përgëzuan me buzëqeshje, duke ia ofruar ngrohtësinë e një familjeje të dytë. Kursë Besniku, pasi e mati edhe një herë me sy nga koka në këmbë, tha:

_Sa I përket 'peshkimit'nuk kam vërejtje, por me këtë 'rezultat'in kam një fjalë!- dhe duke iu drejtuar Kaltrinës, vijoi:

_Do një këshillë moj vajzë? Largohu sa është heret dhe ende s'ke rënë në kurthin e martesës. Se, me këtë hujin që kanë lagjja e këtyre, unë kam kaluar disi kurse ti do të ngelësh me të dyja!

Arbresha ia krisi së qeshurës me të madhe, duke e ditur se po e hedhte te binjakët. Arbëri, Era dhe Besi iu bashkangjitën, ndërsa Besniku qeshte me Kaltrinën, së cilës përkrah buzëqeshjes faqet l ishin bërë prush.

***

Në ditët që kalonin në bregdet, cdo orë trokiste me një tingull të vecantë dhe cdo skutë e qytetit runate një përjetim të bukur. Gazi rinor l përcillte në plazh, në ujë, në netët plot hare, sikur engjëjt buzëqeshjet e gjithë botës t'i kishin ruajtur vetëm për pushimin e tyre të parë pas mërgimit. E ata, derisa përjetonin ato ditë të lumtura e ndjenin sa e bukur është jeta.

Ato ditë ishin të veshura edhe me ngjyrën më të bukur të ylberit-atë të dashurisë. Arbëri tani kalonte castet më të kënshme me dashurinë e tij, ndërsa Eranda bindej se në cdo hap ishte e përcjellur nga zeshkani l bukur. Në plazh nga sytë e tij, në rrugë nga mendimi për të e në natë, nga ëndrrat me të. Por, derisa një pjesë e qënies pajtohej me realitetin, pjesa tjetër nuk pranonte faktin se l kishte ardhur fundi rrugës së saj.

Vetëm me Besin ndodhte krejt e kundërta. E kursyer nga ajo ndjenë sa e bukur aq e dhëmbshme, nuk kishte kohë të mendonte për ndjenjat e të tjerëve, por e dehur nga lumturia e atyre ditëve kënaqej me cdo orë që ia mbushte zemrën plot.

Ajo, edhe aty desh të ikte nga rëra e mërzitshme që sa vinte e bëhej më e valë. lu afrua Erandës që po lexonte dhe duke ia larguar kufjet nga veshi, pyeti:

_Alo...Do të dalim të bëjmë një garë tani?

Eranda e thelluar në ngjarjen e romanit, mohoi vetëm me një lëkundje koke. Por, e vetëdëshme se kur Besit i hipte dicka në kokë nuk lëshonte rrugë, e pa

heshtur tek ia largoi romanin nga dora dhe deshi s'deshi, u ngrit t'ia plotësonte dëshirën. Morën topin dhe hynë në ujë, I cili nga gropat e rërës kurrë nuk tregonte thellësinë e vërtet. Kur iu mësua trupi me ftohtësinë e ujit, filluan të luajnë top. Meqëse deti ishte I qetë, vunë topin në ujë dhe I dolën për të dyja anët duke shpejtuar se cila të arrinte më shpejt në cak. Por, I kotë noti I Besit, se Eranda e shkathët prapë doli fitimtare. Kapi topin dhe duke buzëqeshur si fitimtare, ia ktheu:

_Duhet të pajtohesh se unë jam më e mira!

Derisa Besi menjëherë u hodh në not, ajo mbeti me zërin e butë që I foli nga prapa:

_Padyshim!

Ishte ai që po shikonte trupin e saj, si një ngjalë që përdridhej në ujë sikur të ishte krijuar vec për not. Ajo, kur dëgjoi zërin e tij ktheu kokën e trembur dhe kur e pa në atë afërsi, mezi mbajti ekuilibrin. Iu shtanguan këmbët dhe ne cast iu bë se do t'i përplasej para këmbëve, e shqetsuar edhe nga fryma e tij. Por, atë që s'e fshehte para vetes, e fshehu para tij.

_Cdoherë qaseni në këtë mënyrë?

Ai, shikimin e egër ia shkëmbeu me buzëqeshje, sikur ta dinte se ajo ishte arma më e fortë në betejë për atë dashuri.

_Jo!...Apo thënë më qartë, kurrë më parë. Prandaj bukuroshe, më fal në të shqetsova!

"Me shqetson që nga casti që të pashë!...Më shqetson ai shikim, ajo buzëqeshje...Cdo gjë jotja!"-mendoi heshtur. Për një cast urrejti sigurinë e tij, që I jepte të drejt t'i shfaqej në cdo hap, duke ia shqetsuar ndjenjat panda. E shikoi, jo në sy por në krahërorin tij, sikur desh të gjente burimin e asaj fuqie që shtangonte. C'ishin ato ndjenja që e mbërthenin? Ajo rrymë që e ngrehte të pushojë në krahërorin e tij?

_Ti më vran me ngurtësinë tënde, moj sirenë!

Zëri I tij I butë e preku atje ku damarët bashkohen e në rrjedhat e kuqe të qënies, ia shpejtoi qarkullimin gjakut. Por, mendimet e pështjelluara që I përshkuan kokën e bënë të qeshte me ndjenjat e saj. Rrahjet e zemrës të ndjehej e marrë. Lehtë e kishte ai! Me atë gjuhë të mprehtë që kishte, në cdo kohë e në cdo vend do të gjente rrugën më të mirë drejt zemrës së femrës. Ai kishte cfarë ofronte e kjo I jepte vlerën më të madhe. Kishte cdo gjë që një vajzë ëndërron për princin e vet: zërin e butë, buzëqeshjen e ëmbël, shikimin që vret... Trupi I saj I drejt lahej në kaltërsinë e ujit dhe dridhej në valët e tij...në ndjenjat e saj, ndërsa mendimi se nuk ishte asgjë më shumë se një lojë ndjenjash e një simpatie verore, ia thau buzët.

_Cdo vajzë që shihni në ujë, idealizoni në këtë mënyrë!

Ai përshkoi me shikim atë statujë të gjallë, që endte përreth tij me shpejtësi rrjetën e artë të dashurisë, duke e lidhur fort për vete...Gjoksin e mbërthyer mbi të cilin rrëshqisnin bulëzat e ujit, duke ia trazuar qënien. Ai nuk u afrua asnjë hap, por asaj iu bë se e preku me shikim. Mblodhi duart para krahërorit, ndërsa qënrimi I saj shprehte qartë atë që fshehte; se kishtë frikë nga ajo që dëshironte nga ai!

_Jo...Vetam atë që I përngjan asaj. Dhe, dashuria qe ndjej për të më jep të drejt të këkroj më shumë se një shikim plot ftohtësi. Sepse, shpresoj për një buzëqeshje nga buzëët e tua, se ëndërroj për dashurinë tënde dhe cdo gjë që të përket ty si qenie...

Ajo shikoi në sytë e tij, si nëpër një dritare ku kërkontë të gjente vetëm të vërtetën. Ai po ia shfaqte dashurinë. Po ia thoshte ato që deshi të dëgjojë që në takimin e parë, sikur të fliste me gjuhën e saj dhe pa nguruar fare po I hapej,sikur të ishte I sigurt se ata po ndanin atë ndjenjë bashkë. Përse nuk I gezohej dashurisë së tij? Përse ato fjalë sa më shumë që rrënjosnin dashurinë, një shpellë gërmonin në zemër? Valla, ajo hije që ia mbështillte zemrën ishte dëshmia për lindjen e vërtet të asaj dashurie? Frika, se ajo që përjetonte ishte tepër e bukur për të qënë reale. Tepër larg të kapej aq lehtë.

Si një ëndërr, që sa herë gjen atë që kërkon gjumi ikën...Si një ëndërr e bukur pas së cilës nuk do të dëshironte zgjimin!

Përse gjithnjë në mesin e dashurise lind dyshimi trishtues që të mbjell frikën?

_Heshtja jotë më mbyt dhe në shpirt më mbjell frikën se fati I tjetrit ishte më I shpejt!

Ajo mori frymë thellë, sikur ta kishte rrahur me një fjalë të vetme. Me një fjalë që godiste aty ku po ushqente dashurinë. Në zemër, ku po thurte qerdhen vetëm për ata të dy!

_E poqese je vetëm njëri ndër të gjithë?-u mbrojt para një gëneshtre, me të cilën më parë gënjente veten.

Buzëqeshja qa la fali ishte vetëm një pikë nga e gjithë ngrohtesia që runate në krahëror. I liruara nga ankthi që e shtrëngonte derisa priste përgjigjen, ia ktheu:

_Atëherë, më mbetet të shpresoj se zgjedhja jote do t'jem unë!

E vendosur para tij, por serish gënjeshtare para vetes, ia ktheu:

_Mos shpresoni në doni të kurseni veten nga zhgënjimi.

Ai shikoi në sytë e saj të zi...Më të zi se nata! ...Në buzët që turpëronin edhe gonxhen që shpërthente! Vetëm ajo I përngjantë Dashurisë... Vetëm ajo mund të quhej Fat!

_Besoni ne fat? Fati është më I forti?

Përgjigjen ia dha heshtja.

_Po në dashuri?...Ajo është më e fortë edhe se fati!

Shikimi I tij ngulmues mundahej të lexonte në buzët e saj, atë që buzët s'e shprehnin dot dhe me një celës të fshehtë të derpërtonte në botën e saj të

mbyllur, ku do të gjente të vërtetën e atij shikimi të ftohtë. Por, qepallat e saj u lëshuan rëndë mbi sy, si një portë që ruan fshehtësinë me besnikëri.

_As në njëren as në tjetrën!

_Atëherë duhet të filloni të besoni, se pa to jeta është ë pakuptimtë...E zbrazët!

Nuk deshi të besoj se burim I asaj ngrohtësie që ia kishte kapluar trupin ishte ai. Nuk deshi të pranojë se po bëhej robëreshë e atyre syve që mundonin njëmijë zemra, por me një qëndrim plot krenari ia ktheu shpinën. Ishin flokët e lagura ato që ia mbanin kokën lart, apo ishte krenaria që shtatin e saj madhështonte aq shumë? Ishtë uji I rëndë apo mendimi të largohej nga ai ia rëndonte hapat, teksa mbi trupin ngjyrë bronzi piklat e ujit rrokulliseshin si perla?

Kur doli në plazh, Arëbri po qëndronte I shtrirë nën cadër, kurse Besi edhe me tutje notonte kah thellësia e detit. Ajo mori në dorë romanin që kishte lënë në peshqirin e madh. Por, përqëndrimi kishte mbetur atje, në një ngjarje tjetër, e cila po futej thellë në qënjen e saj, duke zgjuar një ndjenjë të fjetur gjer atëherë. Një ndjenjë të pastër si uji kristalor, që po gufonte nga një burim I fshehtë. Vallë, më e rëndësishme ishte ngjarja e thurrur nga dora e një ëndërrimtari, ku pas cdo gabimi përmirësohet apo fati I saj që po shkruhej nga nje Dorë shumë më e fuqishme, prej nga s'kishte kthim prapa? Dhe, cila dëshirë ishte më e madhe se ajo që pena e jetës të ishte në dorën e saj një grimcë kohe, vetëm aq sa të bënte një kthesë fare të vogël e cila me vete do të bartte lumturinë e një jete? Por, ajo ishte e pamundur, sic ishte e palakueshme rruga e fatit!

Kur hapi kopertinat e librit, në faqet e bardha pa fytyrën e tij. Në rreshta iu bë se lexonte fjalët e tij. Edhe aty, ai përsonazhi kryesor! Praninë e tij e ndjente edhe tani kur ishte larguar nga ai e në krahëror duart e dashurisë I përkundin zemrën, lehtë...ngrohte...

Piklat e ujit e rrenqethën, ndërsa mendimet e mbledhura ikën të shashtisura. Ishte Besi e cila sapo kishte dalë nga uji dhe po shkundte flokët e shpupurishur mbi të, duke l pëshpëritur:

_Shih kush është fqinji ynë, sot. Këngëtari!

Ajo nuk largoi sytë nga ballina e romanit, në të cilën titulli l tij më së singerti pasqyronte atë që ndjente;"Zjarri l Dashurisë" po nxirrte flakët e kuqe edhe brënda një zemre...

Atëherë kur mesdita kishte ardhur dhe dielli nga gjysma e qiellit po shihte rrezet në pasqyrën e kaltër të detit, në plazhin e valë Eranda kish pushuar në një gjumë pak më të qetë se mendimet e deriathershme. Besi, e cila po luante letra me Arbërin, me ta parë të mbuluar në djersë l thirrri:

_O Era, ngritu sa s'të mori lumë l djersëve!

Thirrja e saj ishte e mirëseardhur të zgjohej nga gjumi në vapën mbytëse.

_O Zot, c'vapë!-ofshani, duke larguar flokët e cullur në djersë.

_Duhet të jesh e ftohur kur derdh djersë kaq shumë-ndërhyri Arbëri, që po paloste letrat dhe duke u ngritur të hynte në ujë, shtoi:-Pusho gjersa të t'thahen djersët e më pas eja të shpërlash rërën!

Ajo nënqeshi, duke parë trupin që nga rëra e ngjitur l ishte bërë dyngjyrësh. Fshiu duart me peshqirin e madh dhe me gishtërinj u mundua të largojë kokrrat e imta të rërës. Shkundi edhe flokët dhe duke l mbledhur në njërën anë, u mundua t'l kapte. Por, shikimi iu ngri para cadrës përbri. Lëkurën që l vlonte nga vapa ia përshkuan mornica të ftohta dhe një tik-tak plot befasi l trokiti në krahëror. Rrahje të forta ia tronditën zemrën. Por... Oh jo!...Nuk guxonte të ndjehej aq e pafuqishme para atyre syve! Nuk guxonte të lejonte që ai shikim të depërtonte aq thellë në krahëror e buzëqeshja e tij t'ia shqetsonte shpirtin. Nuk guxonte të lidhte veten me ato pranga, tash kur gjithë jetën kishte përpara. Nuk duhej të ndalonte në fillim të rrugës. A to rrahje duhej t'l injoronte. Ajo nuk kishte ndjerë praninë e tij, por ai ishte në

afërsinë e saj, mu në cadrën përbri. Ajo nuk ishte cfarë mendonte, por rrahjet e zemrës ishin shkak i befasisë. Por, pse sa më larg I alargohej, aq më afër I afrohej? Po orkestra muzikore përse e rrethonte? Pas kësaj iu duk një marrëzi të bënte atë pyetje, kur ata po jetonin në qytetin e tij. Prapë pyetje që kishin të bënin me të ia ngacmonin kureshtjen! Pse duhej të ndodhte ajo, kur cdo ëndërr e saj kishte rëndësi më të madhe, se ajo ndjenjë që I shqetsonte zemrën? Nuk priti të thante djersët, por nxitoi të ikte nga ata sy që e preknin mu atje ku ndjenjat ishin strukur!

Atë natë Arbëri shprehu dëshirën që të mbeteshin në muzikën që mbahej përbri rrugës që banonin. Që në fillim, rezervoi tavolinën që aty të qëndrojnë gjer në mesnatë, kur edhe do të përfundonte muzika. Ishte një rastësi e ëmbël, kur edhe Besnku dhe Arbëresha po gjendeshin në tarracën e njëjtë atë natë. Kështu që ata ende pa u ulur në befasinë e tyre, hetuan Besnikun tek ua bënte me shenjë të afroheshin. Të lumtur për arritjen e tyre, bile tani kur gjysma e pushimit të tyre kishte kaluar, pa humbur kohë kërkuar rrugë që të afroheshin. Duke e pasur të qartë se pa penguar mysafirët, vetëm me valle do t'ia dilnin t'i arrinin, Arbëri ftoi motrat në vallëzim. Vajzat u futën në vargun e këputur të valles që I priste, kurse këngëtari që nga larg shikonte vallëzimin e parë të bukuroshes së shpresuar.

Arbëri nga larg pikasi Kaltrinën, të ulur pranë Besnikut dhe Arbëreshës. I vetdijshëm nga vonesa e saj, se ajo edhe sonte kishte kaluar nëpër peripecitë e zakonshme vetëm të gjendej praën tij, I dha një ndjenjë sigurie. Por, kur u afruan as aty nuk mundi të mos emitojë mamanë e saj me aktrimin që I flinte në shpirt:

_Uf, të placin sytë! Të rëntë damllaja! Moj, të shkrep të një rrufe mbi kokë! Tani edhe kafeneve më hyn! Por, s'ke faj ti. Fajin e kam unë që të solla këtu!

Një qeshje e gjatë plot hove rinore shpërtheu rreth tavolinës. Besniku e Arbëresha edhe atëherë I buzëqeshën ngrohtë anëtarit të ri familjës së mikut të vjetër, ndërsa ata të tre menjëherë zunë vendet e rezervuara enkas për ta.

Zëri nga buzët e këngëtarit, edhe atë natë rridhte si uji nga gurra. Ata menjeherë iu shtruan bisedave. Ndërsa të parët prapë diskutonin rreth të rejave që ndërkohë kishin ndodhur në qytetin e tyre të lindjes, pala tjetër fliste për përjetimet e vecanta në qytetin bregdetar. Eranda, që nga fillimi e thelluar në bisedë po kënaqej me temat interesante, e lumtur që edhe Besniku dhe Arbëresha ishin aty. Më së paku i bënte përshtypje se ku gjendej dhe çfarë këndohej, sepse me ata që e rrethonin ajo natë medoemos duhej të ishte ashtu sic e dëshironte ajo. Dhe, ndërsa të gjithë kishin përfunduar pijet e para, ajo pothuaj kishte harruar vapën që mbretëronte. Ishte e etshme të bisedojë për çdo gjë. Por, në atë mes ishte dikush që e shikonte, duke mos humbur asnjë lëvizje të saj që nga vallëzimi e deri në uljen e saj në tavolinën përballë tij. Ishte dikush që përkrah këngëve që radhiste, kërkonte dicka në të. Çdo minutë rriste dëshirën për një shikim nga sytë e saj e çdo cast i iku, rriste befasinë. Se, ajo fliste pavetdishëm, ndërsa ai këndonte dhe priste atë që duhej të ndoshte sonte dhe aty. Shikimi i saj si me gërshërë këputi këngën e parë dhe nga buzët e tij si një simfoni rrëshqitën tingujt e lehtë të zemrës:

_"Moj zeshkanja ime

shikimi yt më djeg si zjarr..."

Ai zë që gjer atëherë jehoi në gjithë qytetin, ndaloi e u ngujua në krahërorin e saj, duke ndezur edhe aty një zjarr. Sytë e saj që për një cast pushuan në vegimin e ëmbël që kënga sillte në krahët e saj, aty grisën mjegullën dhe kthjelluan shikimin. Buzëqeshja i ngriu në buzë, kur me mikrofon në dorë pa djalin e bukur të plazhit. Por, asaj ajo pamje ia lëkundi tokën nën këmbë e para syve pa të ndërtohej me shpejtësi një mur i madh mes tyre, të cilin ishte pamundur ta kapërcente. Nga trupi iu bë se po i rrëshqiste fuqia e po i përplasej përdhe, duke e braktisur edhe thërmia e saj e fundit.

_Ti...Ti....-belbëzuan buzët vetvetiu.

Shikimi i puthitur me bebëzat e tij ishte ngurosur bashkë me qënien e saj. Bota e imagjinuar që kish ëndërruar deri atëherë, po i shembej parasysh. Se, tani nuk ishte vetëm para një fytyre të bukur, e cila me një buzëqeshje e

kishte futur në kafazin artë të dashurisë. Tashmë ishte para këngëtarit që e adhuronin të gjithë. Dhe, kjo e ngriste atje ku ajo s'mund ta arrinte, duke e bërë të pakapshëm! Ishte orkestra që e përcillte atë, ajo që kishte menduar se I kishte bashkëvendës apo shokë. Ai ze që për cdo natë e shoqëronte nga dritarja, ishte I tij dhe sonte me shikimin e ngrohtë mendohej të shkrinte akullin që ia kish ngrirë buzëqeshjen në buzë e shikimin e egër që vriste mendohej ta zbuste me vargjet e këngës:

"Kujtoje një zemër djali që të dashuron!... Kujtoje një dashuri të sinqertë, që ta dhuron..."

Cdo cast, cdo shikim, cdo buzëqeshje, si një erë e furishme I erdhën serish e në fund edhe fjala e tij "...se shpresoj në një buzëqeshje nga buzët e tua, se ëndërroj për dashurinë tënde dhe cdo gjë që të përket ty si qenie..." "Oh jo!...Ti nuk duhet të jesh aty...Jo Ti!"-regëtinte përbrënda, derisa koka I ziente nga mendime të tërbuara. Ajo befasi I kishte shqetësuar ndjenjat, ndërsa zemra I rrahte në krahëror si e cmendur. Fakti që nuk mund ta mohonte, e largonte nga ai me kilometra dhe sa më shumë që mendohej të qetësohej, aq më tepër ndjehej e pafuqishme. Një shtrëngim në krahëror ia zënte frymën. Shtrëngoi fytyrën, sikur desh të clironte atë shteg të bllokuar frymëmarrjeje prej nga nuk depërtonte ajri dot. Shikimi I saj u ngujua ne qelqin e gotës që sa s'plaste. E kapi dhe e gëlltiti me një gllënjë, duke dashur të shuante atë zjarr në krahëror. Duhej të ikte nga aty...Duhej, dhe me ikje të shpëtonte nga ata sy, që tani pas cdo shikimi hapnin një plagë në zemër, duke e përgjakur me shtizën e një dashurie të paarritshme. Duhej të zhdukej nga aty sa më pare dhe sa s'është vonë të ndrydhte atë që kishte lindur. Ai ishte prapa shumë sakrificave, e zemra e saj nuk ishte e lindur të luftonte për dashurinë.

_Eranda!-thirri Arbëresha, kur pa faqet e saj, nur.

Ajo fshihi djersët e ftohta që I kishin buluar në ballë.

_Më duhet të ik nga këtu...Më duhet!

Për një cast, në vendin e saj mbeti vetëm karrigja e zbrazët. Por, edhe teksa ikte nga ai, sytë e tij e përcillnin. Depërtoi nëpër tavolina nëpër nxitim, shpoi me hov turmën e njërzve duke u munduar të ikte nga realiteti që s'donte ta besonte. Vrapoi nëpër rrugët zig-zage, sikur ikte nga dicka e tmerrshme dhe si një fantom, u zhduk në errësirë.

Por, atë që nuk e shihte me sy, e bartte me vete në dhomën e vogël. Zëri i tij prapa përvidhej nga dritarja, m'u si zemra që rrahte vetëm për të. U afrua tek dritarja dhe mbylli kapakët e saj. Por, kapakët e krahërorit s'mund t'i mbyllte dhe zemra edhe më tej fluturonte drejt tij. U përplas në shtrat duke mbuluar kokën me qarqaf. Por, ai të cilit i fshihej, ishte brënda qepallave të mbyllura, në krahërorin e saj dhe ajo që mendohej t'i ikte, ishte futur në cdo pore të qënies. Dëshironte të gjëmojë dicka e madhe dhe nga zërat e padurueshëm të mos e dëgjonte zërin e tij. Dëshironte të ndodhte dicka e tmerrshme, që nga frika të mos mendonte më për pyetjet që mbeteshin pezull në ajr, pa mundur të gjejnë përgjigje. Sikur të binte një shi i madh, i rrëmbyer në krahërorin e saj dhe përgjithmonë të mbyste atë që ishte strukur në zemër. Por, në asnjë mënyrë nuk ndjehej e shpëtuar, ndërsa në errësirë edhe më tutje e vetmja bardhësi që dukej ishin faqet e saj, mu si muret e dhomës. Ajo ndërtesë, në atë kohë dukej sikur të gjithë i kishte përzënë, që të mbante në gji dikë që i duhej mbështetja. Por, qetesinë e trazonte prapë zëri i tij, mbështjellë me psherëtimat e saj. Vallë, ai që ai e kishte sjell në këtë qytet pas kaq kohe ishte Fati, dhe ky fat atij i kishte ndihmuar të luajë atë lojë enigmatike?!

Nuk deshi as tani të besojë në vërtetësinë e fjalëve të tij, por prapë u mundua të fshihej në errësirë edhe nga mendimet e saj, si nga cdo gjë tjetër në atë natë.

Ardhja e Besit dhe e Arbërit, e gjetën ende të mbyllur në botën e mendimeve.

_Era, c'pate sonte?-pyeti Arbëri i brengosur, me të hyrë brënda duke shtuar me buzëqeshje:-Mos pe ndonjë gjind?

_Nuk di, por koka desh më plasi!-fshehu të vërtetën ajo.

_Oh, zonjusha ime e bukur! E di unë c'pate-nderhyri Besi duke ngacmuar dridhjet e zemrës_Ty menjëherë të mbushet veshi me atë muzikë. E poqese sëmurëm, mos kërkon doctor për Besin, se shërimine e kam vetëm në këtë muzikë!

Ajo mori frymë lirisht dhe me buzëqeshje pranoi teorinë e saj. Por, Besi qe kurreshtare me të mbetur vetëm:

_Era, ti gënjeve apo jo?-ia futi troc.

_C'të bën të mendosh se gënjeva?-tha Era.

Ajo ngulmoi në sytë e saj si në një faqe libri. Dhe, sikur të kishte gjetur në ta pikërisht atë që po kërkonte, ia ktheu duke treguar me dy gishta sytë e saj:

_Këta të zbulojnë! Dhe, poqese të tjerët mund t'i bësh të marrë, me mua s'ia del dot. Harrove se unë lexoj nga fytyra?

E vetdishme se ishte e pamundur të fshihte dicka para saj, buzëqeshi e dorëzuar.

_Besi, të lutem më kupto sontë sic kam nevojë. Që nesër do të të tregoj për cdo gjë!

_Oooo!...Ndoshta nuk do të lejosh që gjer nesër t'më hajë barkun kurreshtja?-ofshau Besi e mërzhitur.

Era psherëtiu duke e patur të qartë se s'mund t'i shpëtonte kurreshtjes se saj. Mendimi se pasi t'i rrëfehej dikujt do të ndjehej më e cliruar, e shtyu që atë të l zielente përbrënda ta ndante me të.

_Po hë më, fillo!-e gjurmoi Besi me një kërshtëri të papërmbajtur, sikur përpara të kishte një lojë enigmatike të cilën do ta zgjidhte ai më l mencuri.

_Të kujtohej ai djali se si hedhte shikimin atë natë?

_Pa prit të shoh në këtë notesin tim-tha, duke shikuar në xhepin e saj, sikur ai vërtet të ishte shënuar në radhën e adhuruesve të saj.

_Jo,jo. Pa shaka!

_Po, më kujtohet. Ishte aty diku?

Në një heshtje të vogël psherëtimat e saj si një erë e lehtë e kthyen në kujtimet e ditëve të kaluara, të cilat zinin fill që nga casti kur takuan shikimet për herë të parë.

_...Në ditën e parë, posa dola në plazh, ndër të gjithë njerëzit mes valësh dallova atë. Shikimi im ngriu në fytyrën e tij dhe aty pata ndjenjën se ai ishte gjëja më e cmuar që kisha parë ndonjëherë. Buzëqeshja e tij l ngjante shkëlqimit të diellit dhe për një cast e ndjeva aq afër zemrës...

_Po mirë! Cfarë ka për t'u shqetsuar? Ke rënë në dashuri dhe asnjëri s'ta ndalon të shkosh drejt tij!-e ndërpreu Besi.

Sikur të ishte aq e thjeshtë sikur l dukej Besit! Por, Erës dyshimi ia hante shpirtin edhe atëherë kur ai ishte vetëm njëri ndër të gjithë. Deshi të heshte, por tashmë heshtja ishte dënim më l madh.

_Mendova se ai shikim që e bëri të vecantë për mua, l tillë shfaqej vetëm para syve të mi. Por, tani e di se drejt meje nuk e tërheq dashuria, por vetëm dëshira të ndahet fitimtar. Nuk desha të ndodhte kjo!...Me së paku më duhej të bia në dashuri. Por, diku thellë në shpirt, gjithnjë e ndjeja se na lidhte dicka e fortë. Por, atëherë kur fillova të kuptoj se ajo që lidh dy zemra po lindte edhe në mua, në rrugën time drejt tij doli dicka që m'l ndepreu hapat drejt tij përgjithmonë. Një e vërtetë e cila pafjalë më tregon se, unë jam vetëm një zemër më shumë e cila gati ra pre dashurisë së tij!

_Por, pse?...Cfarë ndodhi? Cili është ai?!-radhiti pyetjet Besi, sikur mendohej që me cdo kusht të gjente fjalën e duhur në radhën e paplotësuar të fjalëkryqit.

Era, ofshau më ngashërim dhe sytë e mbështjellur me lotë shprehën dhëmbjen që ndjente vetëm nga përmendja e tij. Gëlltiti atë lëmsh lotësh që ishte mbledhur nga cdo fjalë, nga cdo ndjenjë e shprehur dhe belbëzoi:

_Ai...Ai është këngëtari!

Besi, me ta degjuar u hodh në vend sikur ta kishte pickuar dikush.

_Si?!...Ai është këngëtari, kurse ti për tërë këtë kohë nuk e ke njohur? E pamundur!

_E pabesueshme, por jo edhe e pamundur se ajo mua më ndodhi vërtet!

Era fliste e arsyetohej para Besit, si para gjyqtarit. E në të vërtetë ajo më parë mendohej të shfaqsohej para vetvetes.

_Oh, e dashur! C'kërkon më shumë se sa të martohesh me këngëtarin dhe cdo natë para gjumit të t'këndoj serenata?-zu ta shpotiste Besi.

_Apo c'kërkon më shumë se sa të gjesh një të marrë si mua, dhe me një shikim t'ia vjedhësh qetësinë?-shfryu e merzitur, duke l shpëtuar nga duart.

Besi buzëqeshi lehtë. Dhe, duke kaluar për një cast në anën e kundërt të Besit e cila pandërprerë e ngacmonte motrën, ia vuri dorën në faqe dhe l foli si fëmijës:

_Kështu të duket ty, Era! Vallë, nuk sheh shikimet adhuresë të djemve sa herë kalon ti? Shikimet ziliqare të vajzave kudo që shfaqesh? Nuk besoj të jesh kaq e verbër, sa të mos shohësh vlerat e tua...

_Ndër të cilat mëndjelehtësia ime ka vlerën më të madhe! Si munda të jem kaq e krisur dhe ende pa e njohur, lejova të depërtojë aq thellë në mua?!...Zot!...Si nuk mund ta kuptosh? Ai është artist, Besi! Di të flas. Kurse mua me intereson se çfarë ndjen?!

_Epo mirë! Vazhdo me atë tënden,ti, që cdo herë sjell dimrin në mes të verës-ia ktheu ajo e merzitur, duke u përplasur në shtrat.

Asaj iu thanë buzët edhe më fort. Mori një pije dhe duke u ulur në shtrat, e piu ngadalë e në heshtje. Vallë, më shumë I frigohej natës dhe mendimeve që bartte me vete apo së nesërme dhe asaj që ndjente? Në ato caste, vetëm gjumi mund t'i ofronte mbështetjen që I duhej; atje, ku cdo e pamundur bëhej e mundur, ku zemra gjen qetësinë të cilën ia mohon jeta e ëndrrat të dergojnë mes yjesh ku shpirti gjen prehjen...

***

Dielli kallej e bëhej prush në flakën e tij. Kaltërsia e qiellit ishte fundosur thellë në det e rrezet shkëlqenin në ujin kristalor.

Mendimet e Erës atë ditë luanin një valle të cmendur dhe sa më shumë që mundohej të gjente fijen, një stuhi shqetësimi ia ngatërronte edhe më keq. Dashuria e tij, që dikur ia shtangte gjymtyrët, tani ia kishte mbushur kokën me pikëpyetje të cilat nuk kishin zgjidhjen në zemër, por në mëndje. Ishte e shqetsuar, e nuk dinte në shqetsonin më shumë mendimet ndjenjat apo ndjenjat-mendimet. Ndjehej e humbur në atë shesh plot rrugë e kthesa, ku nuk dinte cila është më e drejta. I duhej kohë të kalonte nga ajo mjegull mendimesh në botën reale. Ndërsa, atë që e kishte futur në të nuk e kishte vërejtur se e kishte pranë.

Arbëri dhe Besi po luanin shah dhe orkestra përreth tyre përcillte lojën. Por, asaj vetëm zërat e shumta ia tërhoqën vëmendjen. Kur pa përreth shoqerinë e tij e përshkuan dridhje. Por, kur nën cadrën përbri pa këngëtarin ato u kthynë në tronditje. Sytë e tij iu bë se e prekën, tash kur I frigohej edhe frymës së tij. Buzëqeshja e tij serish ia ngrohu shpirtin, duke e shlodhur nga ajo barrë që mbante. Ai ia ledhatonte trupin me sy, ndërsa zemra edhe më tutje rrahte hovshëm, sikur dëshironte të braktiste atë krahëror dhe të pushonte në petkun e purpurtë të dashurisë, ku cdo gjë ishte e këndshme për shpirtin e sulmuar nga mendime të trishtuara.

Por, hija e akullt e dyshimit prapa ia mbuloi shikimin e mbytur në ndjenja. Nuk desh i t'i shikojë më ata sy që ia kishin vjedhur qetësinë papritur. Nuk desh të besojë në fuqinë e dashurisë së tij, shigjetë e se cilës e kish qëlluar

edhe atë. Por, trupin e zbuluar të cilit iu turpërua për herë të parë, nuk ia doli ta fsheh para atyre syve që depërtonin edhe në kthinat më të fshehta të qënies.

Orkestra tani me duartrokite tregonte fundin e lojës, duk përgëzuar Besin për fitoren. Kurse Arbëri, ndonëse kishte luajtur pa figurën kryesore të shahut, pranonte humbjen me gjakftohtësi.

_Herën tjetër do të kërkoj unë mbretreshën. Në të kundërtën, gjithnjë do të kem humbje. I urrej humbjet!

_Eja të bësh edhe një humbje në not dhe do ta harrosh të parën-e nxiti Besi.

_Më mirë bëje atë garë me Erën, se dy humbjeve s'iu qëndrojnë dot. Druaj se do të plas!-ia ktheu Arbëri duke qeshur dhe duke pranuar një cigare nga këngëtarin, shtoi: -Por, përkundër kësaj, sa më fort që afrohet koha të ikim, aq më tepër gjej arsye të zgjas pushimin!

Fjalët e tij kishin kuptim të shumëfishtë. Por, arsyeja e njohur për këngëtarin, në sytë e tij ndezi një shpresë për arritjen e zeshkanes së bukur.

Por, Eranda, sikur gjithë kohën të kishte pritur vetëm një zë të Besit, u ngrit saora.

_Po tani, e njeh këngëtarin? Ai i mbrëmjes së kaluar është, vetëm se prapë është në brekë lartje- tha Besi, derisa po hynin në ujë.

_Pusho të lutem!-ia ktheu, duke nxituar të zhytej në ujë që të fshehte trupin nga bebëzat e tij therrëse. U hodh në not, sikur desh të perfshinte gjithë detin me krahët e saj. Hapat e notit hedhte me ritmin e shqetsuar të mendimeve, duke dashur ta shuante atë furrë të ndezur. Aty deshi që ajo që ndjente të ishte sa një pikë uji në detin e madh dhe bashkë me ato valë të përplasej në shkëmbinj e të coptohej në njëmijë thërmija. Por, ishte zemra e saj ajo që do të bëhej copë-copë, atë e ndjente! Deshi që me duart e saj ta crrënjoste atë që kishin mbjellur duart e dashurisë dhe ta vërviste në pakthim. Por, ajo kishte lindur tani dhe ekzistencën s'mund t'ia mohonte

asnjë ndjenjë tjetër... Rrahjet e pandërprera të zemrës dëshmonin gjallërinë e asaj dashurie, e cila me rritjen e hovshme kërkonte me këmbëngulje shtratin për një prehje të përjetshme!

***

Perëndimi i kuq po shtrihej mbi det, kur Abrëri doli të rezervonte tavolinën për atë natë, duke lënë motrat të bëheshin gati.

_Era.Besi. Mos të vonohemi se edhe sonte do të dalim me Besnikun dhe Abrëreshën-iu tha vajzave posa u kthye.

_Po Kaltrina, do të jetë edhe sonte me ne?

_Bën shaka ti?

_Në cilën tarracë do të shkojmë?-pyeti Besi për të vetmen gjë e cila e interesonte.

_Ku tjetër pos atje ku këndon Valdeeti?

Ndërsa Abrëri ia ktheu në atë mënyrë, sikur ajo duhej ta dinte edhe pa e pytuer, sytë e Erës u ngulitën në buzët e tij.

Valdet...Vallë, ai kishte këtë emër dhe si dhuratë pse gëzonte emrin e saj, vala ia kishte falur ngjyrën e syve?!

Ajo shqiptoi heshtur, kushedi sa herë atë emër, duke pushuar zemrën në cdo shkronjë të tij. Sa sinqertë shprehte një emër I vetëm gjithë atë që përkundej vala-valë në zemrën e saj...Valdet!... Sa bukur tingellonte...Sa emer I bukur...Mu si ai!

_Përse edhe sonte duhet të shkojmë aty?-pyeti ajo, sikur deshi që me ikjen nga ai të ikte nga ajo që ndjente, nga vetja e saj.

_Po, a ka muzikë më të mirë në gjithë qytetin? Pastaj, edhe Arbëresha dhe Besniku adhuronin muzikën e tij. Aq më tepër, kur ata vetëm edhe sonte kanë kontratën!-radhiti Arbëri arsyet.

"Vetëm edhe sonte!"-mendoj, e në krahëror ndjeu një shtrëngim. Shprishi flokët që gati po i thaheshin sikur desh të shkapërderdhte atë mori mendimesh që e kapluan përnjëherësh. Hodhi sytë në garderobën e saj duke e përshkuar të tërën me një shikim. Se, sonte desh të dukej më e bukura, që t'i hakmerrej për shqetësimin e ndjenjave, për zemrën e grabitur. Deshi që i gjithë nuri i bukurisë të pushonte në trupin e saj dhe me një shikim të vetëm ta robëronte me prangat e dashurisë dhe ta mbante vetëm për vete. Ta pushtonte, ta robëronte...ta vriste me të vetmen armë që e kishte qëlluar ai; bukurinë!

Kushedi sa herë palosi e shpalosi garderobën, duke e bërë dhomën rrëmujë se nga shqetësimi as shijen s'mund ta përcaktonte. Mirëpo, kur në mesin e të gjitha varëseve diktoi fistanin që ia kish dhuruar Arbëresha, i shkëlqyen sytë. E largoi me nxitim nga kremastari, thuase frigohej se do të mbetej i harruar si gjer atëherë. S'kishte rëndësi në ishte garderoba e tepërt fajtore, apo ai fustan vetvetiu e kishte ruajtur për një rast më të vecantë? Ajo e veshi fustanin e bardhë që ia tregonte pjesët më të bukura të trupit, që nga krahët e gjërë e deri te këmbët e bukura, ndërsa flokët i shkëlqyen të pastra mbi shpinë. Bashkë me veshjen ndërroi edhe rolin, i cili pas çdo veprimi do t'ia kafshonte shpirtin. Sepse, sonte do të bëhej se shikimet e tij nuk i bënin përshtyoje. E në të vërtetë, ato e vrisnin. Se dashuria e tij nuk i kushtonte asgjë. E në të vërtetë, i kushtonte lumturi!

Me të zbritur në rrugë, zëri i thekshëm i këngëtarit grisi hovshëm qetësinë e natës. Mendimi se ajo ishte nata e fundit që po e dëgjonin, serish e lodhi me mundimin e parë. Tavolina e rezervuar para orkestrës, ia rriti edhe më fort shqetësimin. Por, kur u gjend përballë tij dhe desh të fshehte shikimin që vërshonte si një lumë, sa herë gjendej në afërsinë e tij, në sytë e tij gjeti atë që kërkonte...ndoshta veten, aty që e vetdijshme bukurisë së saj. A ishte ai

aktrim apo ndjenja të singerta? Ishte cfarë kërkonte në sytë e tij apo vetëm edhe një mashtrim më tepër?

Ajo këngë e bukur derdhte helmin nga kupa e shpirtit, e melodia e saj në cdo zemër lindte e përtërinte gëzimet rinore. Por, ajo nuk ndodhte edhe me atë që e këndonte. Ftohtësia e saj ia ngrinte zemrën në krahëror! Ai ia kishte hedhur zemrën në shuplakë, ndërsa ajo e ndrydhte si dëshironte. Pa ngurim po ia mbante peng gjënë më të shtrenjt, pa e shkëmbyer me asgjë...Apo ndoshta, dikush tjetër ndoshta e paguante edhe më shtrenjt se vetëm me dashuri?! Ata nuk ishin të vetdishëm se një dorë e padukshme l kishte mbyllur në një shuplakë dhe se zemrat iu pushonin në një qerdhe të përbashkët. Shikimet e saj në dukje të egra, përbrënda ruanin një flakë të cilën vetëm ai e kishte ndezur e në krahëror. Shkëndija hakmarrjeje që kërkonin poaq sa l ishte grabitur. Butësia e tij kishte shkatërruar dalngadalë mburojën e qëndrimit e në zemër gjithnjë e më shumë digjej kandili l dashurisë. Aty kishte dicka tjetër që si një shkëmb ndrydhte e përgjakte ndjenjat e saj. Ishte dicka e madhe, që shikimin shtynte të fshihej prapa qepallave. Pavetëdia se edhe artisti ka ndjenja dhe di të dashurojë dhe se edhe këngëtari di të zgjedh vetëm një ndër të gjitha për dashurinë e tij, e shtynte të bëhej ajo që s'ishte me të vërtet dhe duke fshehur ndjenjat të dënonte veten me dicka edhe më të rëndë se dashuria. Por, sa e pafuqishme ndjehej në mes genjeshtrës dhe të vërtetës dhe thellë në vete e ndjente se nuk ishte krijuar për beteja të tilla. Se ishte e pamundur të fitonte para atyre syve që vrisnin më parë se t'l qëllonte. Se s'mund t'iu kundërvihej atyre buzëve, të cilat pas cdo buzëqeshjeje hapnin në zemër një gonxhe dashurie më shumë!

Mysafirët, edhe më tej shprehnin qejfin në rrethin e valles, me hapa të ngadalshëm që sa vinin e shpeshtoheshin. Besniku dhe Arbëri plotësonin edhe më shumë atë gjallëri, e në tavolinë pandërprerë shpërthenin buzëqeshjet e ëmbla rinore. Por, përderisa Arbëri nuk harronte praninë e Klatrinës, l gatshëm që në cdo kohë t'l ofronte kujdes e ngrohtësi, Besniku edhe më tej vazhdonte të këndonte e të ndryshonte tekstet e këngëve derisa qeshja e tij si një sëmundje e këndshme ngjitëse, përhapej në gjithë sallën.

Dikur sikur mos t'! kishte mjaftuar vetëm kënga, u ngrit nga karriga dhe I vetdishëm se asnjëri s'do mund të përcillte hapin e tij, ua zgjati dorën të gjithëve, por doli vetëm. Me hapat e tij të shkathët, pershkoj gjithë hapësirën përreth orkestrës dhe duke ndaluar para tavolinës së tyre, filloi të luante me krahë. Ndërsa Arbëri ia dridhte bluzën me ritmin e muzikës, ai u përkul mbi Arbëreshën duke I thënë:

_Më qafsh ti mua, moj! Vet më mësove të përdridhem e tani më lë të thej eshtrat vetëm!

Arbëresha e përcolli me buzëqeshje, teksa iku vrik ne anën tjetër të tarracës, se e dashuronte me të gjitha të mirat dhe të metat. Ndërsa këngëtari nxiste daullegjiun të shpejtonte rënjet, kur në fytyrën e Erës pa buzëqeshjen e ëmbël të cilën sonte ende s'ia kish parë në buzë, përshëndeti:

_Vetëm për Besin me shoqëri!

Të gjithë falenderuan me duartrokitje. Por, Besi u hodh në vend dhe duke u kthyer nga Era, shtrëngoi zemrën dhe thirri:

_Oh, kjo është hata!...Edhe mua, gati më përvetësoi!

Era nënqeshi heshtur. Derisa ai, edhe me tej e shihte vetëm një ndër të gjitha, si I etshmi që kërkon ujin...Si I plagosuri që kërkon shërimin për plagën që therr...Si një rob, që nga mbretëresha e zemrës kërkon mëshirë me një buzëqeshje që premtonte dashuri! E ajo, edhe me tutje druante të shikonte ata sy, në butësinë e të cilëve lexonte:"Ti je e qëlluar...Unë jam thellë në ty...Më kot aktrimi!"

Koha ecte me të shpejt. Ora e qytetit tashmë kishte rënë dymbëshjetë. Por, asnjëri nuk dëshironte ikjen e asaj nate, ndërsa ai këndonte... këndonte, sikur dëshironte që minutat e fundit t'! kthente në shekuj. I vinte keq pse edhe një nate të tillë duhej t'! vinte fundi. Frika se pas largimit edhe ajo fije e hollë drejt saj do të këputej, po thellohej gjithnjë e më shumë. Por, atë dhëmbje

nuk ndjente vetëm ai. Dikush në afërsinë e tij...Ndoshta, mu ajo që dëshironte po ndante atë ndjenjë e përshëndetja e tij po ia therrte shpirtin:

_Mysafirë të nderuar...Miq të mi! Pranoni falenderimin tim dhe të shoqërisë sime për prezencën tuaj të përhershme pranë nesh. Dëshira jonë është që të kaloni edhe më mirë se që kemi kaluar bashkë, me orkestrën e re që do t'iu shoqërojë në netët e ardhshme!

Një fishkëllimë e gjatë proteste ndërpreu këngëtarin.

_...Dhe, ju lutem që si deri më tani që keni treguar veten si njerëz me kulturë të rrallë, edhe kësaj radhe të hasim në mirëkuptim!

Për një cast, u bë një rrëmujë që s'e kuptoi njëri. Por, pas pak kohe, të gjithë mysafirët u drejtuan nga orkestra dhe pasi u përshëndetën, një nga një lëshuan sallën duke marrë me vete kujtimet e një nate të papërsëritshme.

Por, ajo nuk ndodhi edhe me tavolinën e parë. Se c'mundim shkaktonte largimi i orkestrës së adhuruar, dëshmonte mbetja e tyre aty edhe pasi ishin larguar të gjithë. Dhe, derisa diksutonin për përshtypjet e ëmbla të asaj nate, Besniku, i vetdishëm se këngëtarin ishte ai që e përjetonte më së rëndi, iu drejtua duke hapur krahët:

_Pashë Zotin, eja të ndajmë pikëllimin bashkë!-dhe me mbulojën e tavolinës fshiu lotët e rresjshëm.

Ai iu afrua me buzëqeshje, teksa orkestra largonin instrumentet për kohë të pacaktuar. Besniku, ia hodhi dorën mbi krahë duke i thënë:

_Gjer më tani kënduat ju për ne, kurse tani do të këndoj unë për ju një këngë 'të shkrumbit'.

Dhe, zu të këndojë një këngë të vjetër folklorike, e cila të gjithë për një cast i ktheu në fëmijërinë e largët. Por, refreni i saj bëri që salla e zbrazët të kumbonte nga të qeshurat e tyre. Atyre iu bashkangjit edhe orekstra. Dhe, teksa të gjithë shkriheshin në gaz, këngëtarin shihte Erën me dashuri.

_Ose edhe këta janë binjakë, ose sytë e mi shohin vetëm duplikat!-tha Besniku, duke parë Valmirin dhe Valdrinin që dukeshin njësoj.

Një e qeshur e fortë krisi në tavolinë, kur kuptuan për binjakët e vegjël.

_"Bash" vëllëzër, apo jo?-I pyeti Besniku me një term vendës.

Valdrini ia ktheu në të njëjtën mënyrë:

_Po zotëri, 'bash' vëllëzër. Por, edhe po deshët të dëshmoni të kundërtën s'do gjeni fakte, se mamaja jonë gjithnjë mbulonte mirë gjurmët.

Besniku kroi kokën me të qeshur, I bindur se kishte të bënte me një të sojit të tij.

_Edhe unë këtë e kam 'bash'grua!-tha, duke e tundur Arbëreshën nga krahët.

_Mos jini aq I sigurt, përderisa ende s'u kthyet nga ky bregdet, në të cilin po të sillja edhe gjyshen time do t'I përtërihej ndjenja e dashurisë dhe do të kërkonte njohje me ndonjë plak simpatik, duke braktisur kujtimin e gjyshit tim të ndjerë!

_Pardon! Unë ende nuk jam I 'ndjerë'-u hodh Besniku dhe duke iu drejtuar Valdrinit, pyeti:

_Po nesër do të shihemi 'bash' ku, që të zbulojmë pak nga këto vlerat tona të përbashkëta?

Të gjithë mblodhën krahët, pa ditur asnjëri përgjigjen. Era, kur pa sytë e këngëtarit që u shmbën përdhe, nga krahërori iu shkëput një psherëtimë e përzier me frikën për netët që do të vinë...

***

Dielli po rrokullisej në perëndim, qe pas kodrave të pushojë në një lindje tjetër. Musgu, si një qepallë e zezë pushoi mbi det, duke mbyllur në vete kaltërsinë e tij. Ajo pamje Erës ia kujtoi sytë e tij!...Atë ditë, cdo orë të ikur në

mungesën e tij e mbajti shpresa se ai pas pak do të shfaqej diku. Por, shpresa u shua bashkë me perëndimin e diellit!

Atëherë kur të gjithë po argëtoheshin në atmosferën bregdetare, ata po qëndronin në tarracën e madhe dhe për herë të parë po njiheshin me banorët, me të cilët gjer atëherë kishin banuar nën një cati. Se sonte, ngaqë nuk dinin ku do të shkonin, mundoheshin të mbysnin kohën. Era e muzgur, në vend të zërit të bukur të këngëtarit, sillte zërin e trashë të një këngëtareje dhe thellonte edhe më tepër zbrazëtirën që kishin ndjerë që nga mëngjesi. Por, edhe pse secilit i vinte të mblidhte gjërat e të kthehej, megjithatë kishte dicka që i mbante të radhitur në tarracën e madhe. Ishte ajo kureshtja, se kush ishin konkurrentët e asaj orkestre të hareshme dhe këngëtarit, të cilin e adhuronin i gjithë qyteti. Imazhi që iu shfaq përpara me të zbritur poshtë, iu dha përgjigjen që dinin me t'i dëgjuar; besimi i tepruar do të ndikonte të binin të marrë para të gjithëve!

Përballë derës së ngushtë të oborrit, shtriheshin shkallët e gjata që te conin në tarracën e gjërë, ku qëndronte orkestra e posaardhur. Ata nuk u drejtuan kah tavolinat, por u ulën në një karrike druri. Përballë tyre qëndronin njërëz të largët, ta huaj që në vend t'i argëtonin, sillnin mundim. Përreth tyre ishin dy tri tavolina mysafirë, ndërsa tingujt e zbehtë të asaj muzike nuk grisnin dot hijen e rëndë që kish mbështjellur sallën. Sa shumë ndryshim kishte cdo gjë me natën e kaluar! Në vend të orkestrës simpatike, qëndronin tre burra shtashkurtër me një hije të rëndë ceremonie varrimi. Vendi i Valmirit, kushedi përse, ende ishte i zbrazët. Ndërsa, vendin e këngëtarit zënte një grua e trashë e cila mbulohej në djersë që të nxirrte pak zë.

_C'konkurrencë se! Të dëmshëm për sy e për vesh-shfryu Arbëri plot vrer.

_Ai shef që e zëvendësoi me këta, duhet të jetë edhe i verbër edhe i shurdhër. Unë asgjë tjetër nuk do të dëshiroja, vetëm ta di cili kishte një shije kaq të mirë-iu bashkangjit Besi.

Vetëm Era nuk nxori zë. Ajo dëgjonte në heshtje atë zë që dallonte nga i tij, si nata me ditën duke e ndjerë se ai ishte gjëja e vetme që kishte pasur rëndësi.

Se as uji, as dielli, as netët bregdetare nuk mbushnin zemrën me lumturinë që I jepte prania e tij apo vetëm ndjenja se ai ishte përreth saj. Këngët e repertoarit të tij thellonin edhe më zbrazëtinë që kishte qëlluar largimi I tij. Që aty e ndjente se sa të gjata e monotone do të jenë netët e ardhshme. Sonte, kur ndoshta ishte më së voni, monotonia ishte e madhe...mbytëse, për një zemër të dashuruar që e rëndonte dicka e hidhur, e cila gjithnjë fillon me largësi:

_"Moj zeshkanja ime..."

Tingujt e asaj kënge I prekën një dhëmbje në krahëror e kujtesa ia solli të freskët kujtimin e asaj nate, të kthjellët...të ëmbël, si buzëqeshja e tij. Para syve iu bë se pa fytyrën e tij, e tingujt e këngës që ia këndonte vetëm ai, ia sollën lotët. U mundua që dhëmbjen e saj ta mbante vetëm për vete. Por, zemra po I digjej. U mundua të gëlltsite lotët, por po ia zinin frymën. Në cast harroi krenarinë se dhëmbja e mendi, ndërsa vrushkulli I lotëve iu derdh në faqe. Nuk mundi ta fsheh zbrazëtinë që kishte lënë ai e para askujt, nuk fshehu atë që s'mund të fshehte nga vetja. Lotët derdheshin sikur të kishte kaluar një shekull pa e parë e sytë e kërkonin më shumë se kurrë. Tani, mëndja nuk kishte fuqi ta drejtonte zemrën, se frerët e saj kishte marrë në dorë dashuria. Tani nuk kishte më mendime as ndjenja kontradiktore, por cdo ndjenjë në qënien e saj kishte një drejtim të vetëm. Dashuria kishte shqiptuar fjalën e saj dhe në mesin e njëmijë ndjenjave, zëri I saj kishte triumfuar. Aty deshi ta kthejë kohën prapa! Ta kthej vetëm aq sa të gjendej edhe një herë në gjirin e asaj nate dhe ta shikonte...ta shikonte dhe kurrë më të mos hiqte shikimin nga ai. Por, pse sonte gjithë ajo pendesë? Përrse tash gjithë ajo barrë faji? Për cfarë gjithë ata lotë, tani kur më së paku mund të kishte atë që dëshironte? Aty e pati të qartë se kur dashuria kishte trokitur në portën e saj, ishte bërë e shurdhër. E tani, kur ndoshta ishte më së voni, po kërkonte vetëm edhe një tentim. Aty e kuptoi se c'marrëzira mund të bëjë njeriu nganjëherë: gjithnjë kur ka dicka afër nuk ia I vlerën, e kur ajo ikën, kërkon ta kthejë kohën prapa. Mirëpo, kjo ishte e pamundur mu sic ishte e pamohueshme ajo që ndjente në zemër.

_Ja, ky është shefi!-tha Arbëri, I cili gjer atëherë po përcillte pafjalë cdo levizje në tarracë.

Besi kërkoi me sy ndonjë pesëdhjetëvjeçar. Por, kur përpara pa ndaloj ai 25 vjeçar I cili po priste vetëm shenjën e tyre të afrohej, u habit nga kontrasti I përfytyrimit të saj me realitetin që kishte përballë. Por, ky fakt ia lehtësoi komunikimin, prandaj menjëherë iu drejtua:

_Do të largosh atë orkestër bretkocash prej aty, apo si e ke hallin?

Një buzëqeshje e përzier me ndjenjën e fajit, ia përshkoi buzët dhe duke kërkuar rast të arsyetohej, u ul pranë tyre.

_Po, shikoni! Unë merrem me këtë profesion që shumë kohë dhe gjëja kryesore që më intereson është profiti. Kështu që pyes:"Cili është qyteti më I pasur ndërkohë?"-dhe prej aty marr kngëtarët, që më pas të tërheq vizitorët e atij vendi, të cilët natyrisht, duhet të jenë pasanikët më të mëdhenj.

_Dhe për ju më me rëndësi është vendi prej nga vjen këngëtari, sesa prirja e tij për art?- pyeti Arbëri duke shtuar: Nuk duhet të harroni se edhe nga vendi më I varfër mund të dalin yje!

_Ah, jo! Ju jeni shume larg mendimit tim. Unë më së paku kam vërejtje për ta, kurse orkestra më ka bindur në vërtetësinë e asaj që thoni ju. Dhe, edhe pse Valdeti është bashkëvendës imi, megjithatë duhet ta pranoj se, pa orkestrën kosovare nuk do të kishte atë efekt që pati te mysafirët. Ata vërtet vinë nga një qytet industrial, por prirja e tyre për muzikë është për të të habitur. Por, e tillë ishte kontrata. Dhe unë, para se ta nënshkruaj tjetrën, desha të bëj një ndryshim.

_Po tani, cfarë mendoni? Sa jeni të kënaqur me këtë farë "ndryshimi"?-pyeti Arbëri.

Ai mblodhi krahët në një mënyrë që shprehte mendimin edhe pafjalë.

_Po, c'të them? Ju shihni cdo gjë edhe vet-mblodhi krahët pronari I zënë ngusht. Këta që nga fillimi nuk më kënaqin. Unë ua kam kërkuar tre muzikantë, ndërsa këta më kanë sjell katër. "C'ndodhi? U shumëzuar rrugës?"-pyeta. Pastaj, ai që luan në harmonikë erdhi duke caluar dhe fare nuk mund të luajë me harmonikë!

Ata kuptuan pse vendi I Valmiri ende ishte I lirë.

_Ne kemi qënë në cdo restoran ku mbahej muzikë. Por, me të kuptuar se këta ishin të vecantë dhe se ju kishit muzikën më të mirë, ju I larguat. Ishte muzikë që të ushqente shpirtin. Ata, vërtet nuk kanë konkurrencë!-fliste Arbëri I bindur.

Ai shikoi për një cast bukuroshen e heshtur. Në praninë e përhershme në sallë,, edhe ai kishte mundur të kuptojë se ajo ishte dicka e vecantë për këngëtarin. Ndoshta heshtur edhe ai dëshiroi që ai të ishte I pari që e kishte takuar. Por, fytyra e saj e zyrtë tregonte pafjalë se ajo heret a vonë do t'i falej bashkëqytetarit të tij. Prandaj, aty nuk nguroi t'i jeptë bile një shpresë se asgjë nuk kishte përfunduar dhe se ato netë, të cilave sonte ua shihte fundin, do të përsëriteshin.

_Unë ata nuk I largoj për fare. Dhe nëse këta nuk më kënaqin, që nesër ua jap 'vizën'.

Pas një diskutimi rreth muzikës, punës e problemeve të tjera jetësore, përkundër ftesës së pronarit për pije ata u larguan me shpresën se cdo gjë do të ishhte si më parë.

Nata në qytet po ecte në ritmin e vjetër. Gjallëria mbretronte si cdoherë e njerëzit vlonin në cdo pjesë të qytetit, duke shfrytëzuar minutat e cmuar të kohës së pushimit. Asaj turme të dendur I ishte bashkangjitur edhe orkestra muzikore, të cilët ishin ndarë për pak kohë nga instrumentet.

_Përhëndetjet më të ngrohta të mbrëmjes për Kosovën!-u shkëput zëri I Valdrinit të ri, me t'i diktuar.

_Kurse ato më të ëmblat për orkestrën simpatike!-ia ktheu Arbëri.

_Mos patë diku atë bukuroshin?-pyeti Beni duke shikuar Erën me djallëzi.

_Nëse kështu pagëzuat këngëtarin, atëherë nuk e pamë-ndërhyri Besi.

_Është meritë e priftit Beni!-ia ktheu Valmiri me të qeshur dhe pyeti:_Ku do të jeni sonte?

_Në Kala.

_Atëherë edhe ne do të jemi atje-thanë njëzëri duke u larguar.

Edhe vetëm ata po t'i takonte, mjaftonte që pas kësaj të ndjehej më mirë. Por, jo krejt e qetë, se zbrazëtinë që linte ai se mbulonte asgjë. Mirëpo, takimi me ta mbillte ndjenjën se ai pas tyre do të shfaqej prej diku. Ishte ajo që ndjente emocion që i ngacmonte zemrën sa herë që e mendonte, apo ishte prandjenja se pas vetëm pak hapash, do të ndodhte ajo që dëshironte heshtur?

Pas pak çdo gjë ishte e qartë-në mesin e të gjithë njerëzve dalloj atë. Ai po afrohej drejt tyre. Në atë gjysmë errësirë, fytyra e tij e bukur sa vinte e bëhej më e qartë. E ajo, aty e ndjeu se edhe verbër po të ishte do ta shihte. Një zyrtësi po pushonte edhe në fytyrën e tij, ndërsa edhe veshjen kishte si të sajën. C'rastësi! Por, edhe pse zemra i rrahte hovshëm dhe me tik-takun e saj e shtynte që me po atë ritëm të ngarendte drejt tij, ajo eci tutje, sikur mos të kishte lënë prapa asgjë, sepse ai gjithë ditën e kishte munduar me mungesë.

_O ti je më e bukura e plazhit!-ua tërhoqi vëmendjen një zë i panjohur.

Kur panë shitësin e akulloreve me kokën e mbështjellur me duar, Eranda kafshoi buzët ndërsa Besi ia krisi një të qeshure të zëshme.

_Je ulur këtu të shesësh akullore apo komplimente? Mos shqyej sytë por më mbush një!- I tha Besi, teksa ai ngulmonte në Erën pa dëgjuar fare q'ï flitej:

_Oh jo, nuk është kompliment! Ndërsa ju jeni fatlum që ecni përkrah femrës më të bukur që vizitoi qytetin tonë. Unë gjithë ditën jam këtu, por asnjë si ajo nuk kalon këtupari.

_Posi, posi, kur me asnjë s'është binjake. Unë jam fatlum pse është motra ime, ndërsa ju do të ishit edhe me fatlum sikur tani të shkonit në ndonjë shtëpi mode të bëni përzgjedhje. E tash, më jep atë akullore se më plase!

Ai mori kornetin I trembur, sikur atëherë të ishte zgjuar nga gjumi. Dhe, pasi ia ofroi me sytë e ngulitur në Erën, vazhdoi të mbush tjetrën.

_Po shiko këndeje more dreq se, gjithë akulloren e hodhe në tokë!-ia tërhoqi vëmendjen Besi: _Pastaj, kush ta kërkoi të dytën?

Ai, duke shikuar kornetin e tij gjysmë të zbrazët, ia ktheu:

_Po, c'faj kam unë I gjori kur ajo është kaq simpatike? Jam shumë I ndieshëm në vajza ta bukura!-bëri ai, duke shtrënguar zemrën.

_Eeee, ajo është nbjë sëmundje serioze!-pohoi Besi me seriozitet, sikur për të vërtet nuk kishte shpëtim.

Eranda pranoi me buzëqeshje akulloren nga ai djalosh, të cilin s'mund ta fajsoje për sinqeritetin. Kurse ai si një fëmijë I gëzuar, ia ktheu:

_Qofsh e bekuar! Po, mos ik fare nga ky qytet, moj vashë e bukur!

Asaj, buzëqeshja iu vra në buzë, duke zbritur udhës kokëulur. Sikur të ishte gjuha e tij ajo që po ia thoshte ato fjalë. Sikur të ishte aq e bukur edhe për të dhe cdo ndjenjë dashurie e adhurimi të mblidhej në krahërorin e tij. Por, ai sa afrohej sa largohej. Në fillim cdo hap të saj in e përcillte si hije, dashurinë e tij e shprehu më ëmbël se cdokush tjetër dhe mu atëherë kur zemra filloi ta pranojë në gjirin e saj, ai hap pas hapi po largohej. Sot nuk ishte dukur fare ne plazh, edhe pse sytë e saj e kishin kërkuar në cdo figurë njeriu. Ndërsa sonte ndoshta do të largohej edhe më shumë. Tinguj të një melodie spanjolle që po dëgjoheshin nga lokali më I afërt, e grabitën nga ato mendime vrasëse dhe na

krahët e tyre e dërguan përtej oqeanit, në diskotekat e mëdha të Los Angjelosit. Atje...Në tokën e largët të Amerikës, ku kishte lënë njëmijë ëndërra të filluara,njëmijë shpresa të thurrura. Për një cast deshi të ndryshonte atë që ndjente. Ta zhdukte nga krahërori dhe sa s'ishte vonë, të kthehej atje ku e prisnin shoqëria, universiteti, jeta e bukur studentore dhe karriera. Të ikte nga ai qytet I cili përkrah përjetimeve të bukura, ia vodhi qetësinë shpirtore. Por, një zë I brendshëm I pëshpëriste se kthim prapa nuk kishte. Se, ajo qe ndjente ishte tepër e madhe për ta injoruar dhe një pjesë e qënies së saj ishte lidhur për atë vend përgjithmonë...Zemra dëshironte t'l falej vetëm atij dhe ato rrahje që e trondisnin tani, të mbeteshin të fundit për gjithë jetën! Tash e kishte të qartë se gjendej para një udhëkryqi ku duhej të bënte një zgjedhje;të harronte cdo gjë që kishte lënë prapa dhe të mbetej pranë dashurisë apo të ikte nga kishte ardhur dhe me vete të merrte vrasjen shpirtërore. Asnjëra nga ato rrugë nuk ishte e hapur si dëshironte, ndërsa ajo kishte shkuar aq larg. Dhe, të gjitha këto për një kohë kaq të shkurtër!

_O Zot!...-ofshau e lodhur nga ajo ngarkesë mendimesh gjithfare.

_C'pate?-pyeti Besi, e cila sapo zuri hapin e saj.

_Asgjë,asgjë!...Por, vetëm një melodi më coi aq larg!-tha ajo dhe duke shtrënguar ballin, me dorën tjetër flaku akulloren tutje.

_Cfare ishte? Ishte ndër ato qe këndon Valdeti?-ngacmoi Besi dhe vështroi pas.

_Besi!- reagoi e shqetsuar nga ai shtrëngim në krahëror sa herë përmendej emri I tij.

_U bë!-mbylli gojën me shuplakë dhe duke ngirtur dy gishtrinjë sikur kërkonte lejen të fliste, shtoi:_Por a e di kë kemi prapa?

Ajo ktheu kokën me rrëmbim, sikur të kishte dëgjuar hapat e tij. Dhe,kur e pa tek po ecte përkrah Arbërit e kapluar nga emocionet.

_Oh jo!

_Oh po!-qeshi Besi.

_O Zot!...Besi. Pse s'më tregoje më parë?

_Nuk kishte më parë, se edhe unë tani e pashë. Pataj, është dashur ta marrësh me mend!-mblodhi krahët ajo dhe duke ecur me hapat e vallëzimit, filloi të përcillte ritmin e këngës që këndonte:

"M'ka shku menjda me u fejue, e me marrë një...një...?"

_Po mos ke merak moj, se ai s'më do mua!- ia ktheu ajo, duke vazhduar aty ku mbeti:"Aman ulqinakun s'ma do nana, c'më ka zënë I ziu merak".

Ndjenjat tashmë përplaseshin marrëzisht në krahëror. Mendimi se edhe atë natë do të ishte në afërsinë e tij, sa I freskonte shpirtin aq edhe e shqetësonte, e vetdishme se pas asaj do të dëshironte edhe më shumë praninë e tij. Por, rrahjet e zemrës, dëshirën për ikje e bënë të paqënë dhe cdo mendim të lig zhdukën si fluskat në ajr.

Një erë ë freskët, së cilës askush nuk ia dinte drejtimin, frynte edhe atë natë dhe duke u përvjedhur përmes gjetheve të hardhisë, me vete sillte aromën e detit duke ia mbushur shpirtin lumturi. Koha nuk ishte kthyer prapa, por me hapat e saj kishte sjell një përjetim cfarë I duhej zemrës aq shumë të shqetsuar atë natë. Një natë, që me vete kishte sjell përmbushjen e një dëshire të fshehur në zemër, për të cilën ishte lutur cdo cast larg tij dhe pas një sprove të vogël, I kishte ndihmuar të shihte realitetin në sy. Të merrte gjërat ashtu sic ishin në të vërtetë, duke e bërë të vetëdishme për atë që ushqente. Të dinte se dëshironte më tepër se vec një shikim, vec një buzëqeshje dhe vec një kënge të kënduar nga buzët e tij. Ai ishte aty dhe praninë e tij po ndjente pranë trupit. Ai fliste, e ajo e dëgjonte me etje zërin e tij, tek rridhte më I kthjellët se vesa. Orët e asaj nate dëshironte të bëheshin vite dhe ta dëgjonte...ta dëgjonte, gjer në amshim. Ta shikonte...Të mbytej në kaltërsinë e syve të tij dhe përgjithmonë të mbyllej në atë botë të imagjinuar, të cilën e shihte vetëm brënda atyre qepallave. Afërsia e tij ia merrte frymën nga buzët dhe nxiste psherëtimat, ndërsa mëndja e saj tretej para atij shikimi

në të cilin ishte mbështjell qe nga dita e parë dhe vuante në të. Ata sy...Kishte dicka të vecantë në ata sy! Dicka të mprehtë, që si shigjetë ia shponte krahërorin e në thellësinë e zemrës thurte folenë. Dicka të fuqishme, që si një zinxhir I fortë ia robëronte shpirtin duke shtrënguar edhe hallkën e fundit rreth tij. Shikimi I saj brodhi përreth, në gjithë ata sy që drejtoheshin nga ai. Vallë, vetëm ajo ishte robëresha e tij, apo edhe gjithë ato vajza që ngulmonin në të, I kishte robëruar me po atë magji? Pse qëllonte aq thellë cdo sy që e shikonte atë, duke ia përhapur xhelozinë nëpër krahëror si ndonjë sëmundje? Pse në ato caste urrente të gjitha që e rrethonin? Cfarë po ndodhte? Ajo nuk ishte vet! Sesi I ndodhnin ato gjëra, papritur, fare padashje. Vallë, aq shumë I kushtonte cdo gjë e tij, sa të dëshironte të zotëronte mbi të, duke shndërruar zemrën e saj të ndieshme në tirane?!

Ajo tani nuk triumfonte mbi dashurine por, dashuria triumfonte mbi atë dhe nga krahërori degjohej vetëm zëri I kthjellët I zemrës, që e thërriste dhe ne castet e lumtura edhe ne castet e hidhura. Ajo, përgjithmonë ishte mbyllur në atë kafaz të artë, brënda grilave të të cilit nuk qendroi kurrë ai që nuk njeh dashuri. Dëshmi e saj ishte frika se një ditë njëëra nga ato dëshirën e saj do ta bënte të pakpshme. Se, njëra prej tyre do t'ia grabiste nga duart e saj dhe e tëra do të mbetej vetëm një ëndërr e bukur...Një ëndërr, e cila edhe pas zgjimit gjithnjë e tërheq nga realiteti dhe e mban thelle...thellë në gjirin e saj.

***

Nata shekullore që nuk I mbante mend lindjen, ishte e gjatë dhe nuk I shihej fundi askund. Një dorë e padukshme e kishte goditur në zemër, ndërsa prapa kishte lënë zbrazëti që sa vinte e thellohej, duke e mbushur helm gjer në grykë. Sonte ndjehej e vogël...e mjerë, e për atë mund ta fajsonte vetëm një njeri. Atë, që me ndihmën e instinktit po gjente rrugën më të lehtë drejt zemrës së saj dhe me pak mundim, me pak lagrësi e me shumë dashuri, po largonte cdo pengesë në rrugë drejt saj. Atë që kishte mbjellur në fillim, me cdo veprim po e rriste e po e rëndonte, duke e bërë të pafuqishme t'i qëndrojë asaj barre e vetmuar. Në largësi e rrahte me pendesën e saj, gjersa e lodhur dhe e dërmuar të kërkonte mbështetjen në të.

Ajo edhe sonte gjendej në mesin e të dashurve. Por, zbrazëtirën që kishte hapur mungesa e tij, nuk e mbulonte asnjëri. Prape tarraca ishte plot gjallëri, por asgjë nuk kishte ngjyrën që i jepte prania e tij. Madje, as ajo freski deti nuk kishte aromën joshëse si në natën paraprake. Në mesin e gjithë njerëzve ajo kërkonte vetëm një palë sy dhe buzëqeshjen e saj e shkëmbente vetëm me shikimin e tij. Ai zë këngëtar i ishte largët...I huaj, për një zemër, ushqim i së cilës ishte një zë që kish dëgjuar vetëm një herë në jetë. Ajo tashmë ishte robëreshë e asaj dashurie e dalngadalë po bëhej lodër e saj. Por, largësia e tij qartonte faktin se një kishin të përbashkët;se krenaria e tyre ishte fajtoresë ata sa afroheshin sa largoheshin dhe se ai me lehtë do t'i qendronte larg sesa në afërsie e të digjej pa dashuri. E që nesër ndoshta do të jetë vonë, e ata do të mbeteshin viktimë të krenarisë përgjithmonë!

Artisti i njohur, i cili atë natë ishte mysafir nderi në Kala, me humorin e tij ua ofronte mysafirëve argëtimin më të mirë. Pamja e tij të jepte të kuptosh se ishte i lindur për humor, ndërsa gjestet që gudulisnin dëshmonin se ai atë art kishte në gjen.

_Ishin një ditë një djalë dhe një vajzë, kështu...ashnor ishin! Por, ai djali ishte goxha si tra, kurse ajo shejtan vajze. Duke e parë se ai gjithë ditën do të rrinte duarkryq si hutaq, u mundua ta fuste me thellë. Përballë tyre, në telat e telefonit po qëndronin dy zogj sqep më sqep. Ajo, posa i pa e pyeti: "E c'janë tuj ba ata dy zogj?" Ai shikoi andej dhe ia sqaroi:"Janë tuj u puthë!" E na, kur dona me u puthë?" Ai shikoi edhe një herë kah shtylla dhe duke kruajtur kokën,tha:"Po kush dreqin hyp majë telit?"

Tarraca buqiti nga të qeshura dhe duartrokitje. Humoristi filloi vallëzimin në mënyrën e tij simpatike, duke përcjell ritmin e këngës, derisa duartrokitjet bëheshin një me zërin e tij. Edhe Era përcillte me buzëqeshje cdo lëvizje të tij. E ai, duke ndaluar para saj me duart në bel këndonte me lezet:

"C'më shikon moj zanë e malit, pse s'e merr moj këtë farë djalit?"

Por, kur mendoj se me përfundimin e këngës, ai edhe do të largohet, dora e zgjatur drejt saj dëshmoi tjetrën. "Oh jo!"-mendoj e shqetsuar, duke e ditur

se gjendej para një provimi të cilit s'mund t'i ikte. Duartrokitjet e zërat admirues të mysafirëve i shtuan dhe më tepër atë ankth. Se, sonte më së paku i kishte mbetur deri tek vallëzimi dhe shtangimi i këmbëve ishte i padurueshëm. Mbuloi fytyrën me shuplakë dhe u lut heshtur për pak fuqi, që të mos binte e marrë para të gjithëve. Por, kur shikoi nga humoristi që i jepte kurajo, dridhja në këmbë iu largua kurse fishkëllimat nga tavolina e saj e bënë të ndjehej sikur të ishte vetëm. Vargjet e asaj melodie i këndonin vetëm asaj e ritmi i saj i gjallë, bënë të ndodhte mrekullia. Hapat e lehtë prej balerine ua tërhoqen vëmendjen mysafirëve. Bukuria e saj i la pa frymë. Lëvizjet e shtatit të kujtonin përdredhjen e ngjave. Por, brënda krahërorit, tingujt e klarinetit ngacmonin nostalgji. Largesia e tij dhe mungesa, vallëzimin e bënin të gjatë e derisa në buzë shkëlqente buzëqeshja, në zemër prapë vlonte helmi i parë. Kur ra tingulli i fundit, ajo mezi priti të largohej nga ajo skenë, ku cdo gjë ishte aktrim vec asaj që ndjente brënda krahërorit.

_Përsëritës artistin e merituar Gezim Krujën dhe bukurohen, për vallëzimin më të bukur!-u degjua zëri i këngëtarit.

_Kurse, një duartrokitje të gjatë për tavolinën më simpatike!-shtoi humoristi, duke bërë me shenjë nga tavolina e tyre.

Një duartrokitje frenetike pasoi, kurse nga tavolina e parë-falenderimi.

_Era, askush s'mund të ta kalojë sonte.Dhe këtë nuk nguron ta shpreh as këngëtar-i-pëshpëriti Besniku me djallëzi.

"Këngëtar"!

Sikur të ishte ai në vendin e këtij, apo sikur ajo të ishte para tij në vendin e vjetër. Sikur të vinte vetëm dhe një herë, do t'ia zbulonte skutat më të fshehta të zemrës, atij që i kishte treguar vetëm aq sa mund të thoshte shikimi. Do t'i tregonte sesi për gjithë këtë kohë, ndjenjat e saj vetëm me shikimin e tij endnin dashurinë. Por, ai nuk dukej askund dhe cdo orë që kalonte, rriste zhgënjimin. Po ajo, c'kerkonte aty? Që ngado që të hidhte sytë, të shihte dicka që i kujtonte në të? Pse nuk kishte ikur diku tjetër dhe larg cdo

gjëje që e bënte të vuaj? Vallë, shpresa se do ta shihte edhe sonte e kishte tërhequr aty që t'ia ofronte një zhgënjim? Në vendin e tij po qëndronte dikush tjetër, e ai...kushedi?! Natën tjetër ishte ditëlindja e saj e ai, ndoshta dhe një hap më larg...Ai mendim ngacmoi lotet në sy dhe aty për herë të parë urrejti veten përse s'kishte lindur pak kohë më parë. Në njërën ndër ato netë, kur ende e rrethonin ata që dëshironte dhe...Ai!

_O Kosovë!-u dëgjua dikush nga fundi i tavolinave.

Me atë e thërrisnin vetëm shoqëria e tij e thërrsnin. Kur ktheu kokën dhe në derë të tarracës pa orkstrën muzikore, një erë lumturie ia përshkoi trupin dhe sytë e kërkuan atë. Por, pas shkëlqimit të castit, serish u mbuluan nga hija e zhgënjimit. Sepse, ishin ata por jo edhe ai! Po ai, vallë ku ishte? Mendimi se ishte me dikë...Atje ku më së paku dëshironte, ia mbushi kraherorin helm. Por, dhëmbjen që ndjeu prapë e fshehu duke ua falur buzëqeshjen me një maskë prej aktores.

"Mos u largo...Mos u largo, po të lutëm shumë...Dikur t'l më lusje mua, tash të lutem une..."

Vargjet e thurura nga një shpirt i vrarë, prapë ia prekën zemrën. Të gjithë po vallëzonin lehtë e ngadalë, ndërsa zemra e saj përkundej në vetmi para vendit të tij të zbrazët. Por, atë që ndjente në shpirt edhe më tej e fshihte buzëqeshja si një mbulesë e bukur. Në fytyrën e Benit që nga larg shihej buzëqeshja fitimtare dhe, sikur ta kishte prandjerë se ishte mu ai që do t'la kthente shkëlqimin e parë, u shkëput nga vallja dhe me nxitim u drejtua drejt saj. Me t'iu afrur përshpëriti:

Do një befasi?-dhe, duke qënë i përpirë nga kureshtja e saj ngrehu gjoksin përpara dhe shtoi: Atëherë, shife Benin!

Ai i përcolli me sy derisa Arbëri, Besi dhe Besniku u afruan me valle dhe sikur aty, mu aty t'l kishte ardhur të prishte rrethin e valles, iu drejtua:

_Sihariq! Nesërmbërëma do të vallëzojmë në vendin e vjetër!

Rrethi i valles u shkëput për të përgëzuar orkestrën e re, kurse në buzët e Erës shkëlqeu një buzëqeshje e ëmbël. Dhe, teksa shihte se si të gjithë ndanin lumturinë e përbashkët e pa se edhe ajo natë ishte poaq e bukur sa të tjerat. Por, larg tij kishte qënë e verbër ta shihte. Vetëm para pak casteve e tërë qënia e saj qante për atë se cdo ëndërr po shkatërrohej. Kur ja, krejt papritur, engjëjt sjellin bekimin më të mirë nga Perëndia. Ajo do të realizonte endrrën e saj dhe në vitin e saj të njëzetë, do të shkelte në afërsinë e tij. E pas kesaj, kushedi?...Ai mendim prapë ia vrau buzëqeshjen në buzë e ia la plagë!

Secila ndarje është njëlloj, kur nga zemra shkëputet dicka për të mos u kthyer kurrë më. Por, dhëmbja asnjëherë nuk është ë njëjtë.!

Atëherë kur ishte ndarë nga vendlindja, për bri asaj dhëmbjeje kishte qendruar e freksët lulja e shpresës për një kthim të serishëm në gjirin e saj. Kurse, me largimin nga ky qytet kthim prapa kurrë më nuk do të kishte dhe thika e ndarjes më fort godiste. Ditët aty kishin ikur, sikur të kishin pasur krahë të fluturonin e për ata, që nesër cdo përjetim do të mbetej vetëm kujtim. Cdo gjë do t'i përkiste të kaluarës e cila hap pas hapi do të largohej për t'u përplasur në greminën e haresës. Nuk do të ketë më zgjime me gëzimin se do ta shihte. Nuk do të ndjente më kënaqësinë që mbrëmja do të vinte e zërin e tij prapë do ta deëgjonte e kurrë më nuk do të kishte ngushëllimin, se përse iku një orë pa e parë, e nesërmja prapë do të vijë dhe ata do të vazhdojnë aty ku kanë mbetur. Se e tëra do të përfundonte e prapa në të kaluarën e bukur do të kthehej vetëm nëpër rrugën e shtruar me kujtime, të cilat me kohë do të bëhen kafshim për një zemër që në gjirin e saj ushqeu dashurinë. Hapat e kohës ishin më të shpejt se dashuria e tyre e ajo, që nesër do të ikte prej aty. Këmbët e saj do të këputeshin për jetë të mëtutjeshme, se kurrë më nuk do të ecte nëpër atë shteg lumturie nëpër të cilin kishte kaluar gjer atëherë, sepse zemra do të shkëputej nga krahërori për të mbetur përgjithmonë, aty... buzë Adriatikut!

***

Në qiellin e kthjellët yjet vezullonin, titëronin si të përgjumur. Edhe deti pushonte e bënte gjumë.

Agimi me kaltërsinë e tij, dalngadalë po dëbonte natën që kishte lodhur sytë e saj të pagjumë dhe atje ku deti e qielli përqafohen, dielli kishte nxjerrë syrin e tij të zjarrtë. Qielli kishte gdhirë I buzëqeshur dhe me qiltërsinë e tij sikur mundohej të shpëlante një zemër nga vuajtja. Nga larg shihet një copë deti, si një ishull I kaltër e në zemrën e saj përtërintë mallin që digjte, ende pa u larguar. Orët iknin. Koha rrëshqiste nën këmbët e saj. Castet që e afronin orës së ndarjes, e torturonin. Rrjedha e jetës do të ecte e qetë si gjer atëherë. Por, ajo e tëra do të mbetej vetëm tentim për një dashuri, por kurrë kurorëzim I saj. Si do të mund të largohej nga ai vend, në të cilin pa anën më të bukur të jetës? Si do të mund të largohej nga ajo buzëqeshje që I ofronte lumturi? Si do të gjente fuqinë për të braktisur atë që e bëri të ndjehej si femër, që ishte e dashuruar dhe dashuronte?!...Dy lotë të valë iu shkëputën nga qepallat dhe I rrëshqitën në krahëror. Një fillad mëngjesi edhe mes dhëmbjes përkundte dashurinë e me puhinë që ia fshinte lotet, sikur I përshpëriste: "Mos...Mos u jep!...Ndoshta, ti do të jesh dashuria fatlume!"

Kur ktheu kokën nga dhoma e saj, Besi ende po flente. Sa shumë e dëshiroi një qetësi të tillë. Por, për të dhoma ishte vetëm një qerdhe të strukej për të derdhur atë lumë lotësh në krahëror. Dhëmbja vlonte si valët e detit dhe duke u dallgëzuar formonte lumenjtë e lotëve, në qepallat e rënduara nga pagjumësia. Ajo, fshehu fytyrën prapa krahur, duke ua zënë frymën rënkimeve dhe qau...Qau si asnjëherë më parë, për cdo gjë që po lënte prapa.

_Pse qan, Era?-u shkëput një zë I përgjumur I Besit.

Lotët në faqet e saj I dhanë përgjigjen pafjalë. Por, edhe pse e dinte se krenaria e tepërt dhe mendimet e marra po ia merrni qetësinë, ajo heshti, se barra që ajo bartte edhe ashtu ishte mjaft e rëndë.

_Era, ti nuk guxon të qash sot, e di këtë? Sot është ditëlindja jote!

Kur ajo natë duhej të ishte e fundit, le të mos jetë fare. Kur në ditëlindjen e saj duhej t'ia thoshte lamtumirën, le të mos ketë ditëlindje në kalendarin e jetës!

_Të lutem Era, mos qaj më! Cfarë është ajo që të mundon kaq shumë?!-pyeti Besi e pikëlluar.

Ajo e pa ndër lotë. Vallë, cili lot u derdh pa ndjerë dhëmbje edhe fundi i shpirtit?

_Më mundon kjo...-tha, sikur të përfshinte me një fjalë jetën në këtë botë-Përjeton një kohë të shkurtër lumturi dhe mua atëherë kur mendon se ajo do të zgjasë përgjithmonë, ajo tretet dhe ti kupton se ajo ishte vetëm një mashtrim i jetës që të të shtyjë të ecës tutje. E ti prapë duhet të kthehesh në rrjedhën e vjetër e monotone të jetës, atje ku ndoshta më së paku përket dhe në kërkim për një lumturi të atillë ndoshta vjen edhe fundi yt, e ajo kurrë më nuk përsëritet...

Besi nenqeshi me dhëmbje me vërtetësinë e saj.

_Po, pse nuk zgjasim pushimin edhe pak?

Sikur të ekzisotne arsye ta bënin këtë. Sikur arsyeja të ishte ai, kohën aty do ta bënte të gjatë, të pambarim. Do të braktiste cdo gjë të sajën, endrrat, realitetin, Amerikën e madhe...cdo gje, vetëm t'i falej atij!

_Era, të lutem pusho!-e luti Besi e merzitur nga përgjigjet e saj ndër lotë.

_Oh Besi...Më ler vetëm!...Të lutem, më ler vetëm!-e luti Era,duke mbuluar fytyrën me shuplakë.

Sa deshi afërsinë e tij në ato caste. Sa shumë deshi krahërorin e tij si mbështetje, dashurinë e tyre si fole. Por, me një krah nuk fluturohej, kurse ajo tashmë ishte vetëm. Sa shumë e kishte munduar mungesa e tij. Minutat e kohës bëheshin vite e largësia e tij e mbyste. Vallë, aq shumë digjte ajo dashuri, sa as ata lotë të mos e shuanin dot?...Aty po e ndjente, se dashuria

nuk ishte ajo që ia ofron lumturinë zemrës por ajo që ia grabit pa u ndier. Në fillim, si një nuse e bukur të josh e të fut nën velin e saj. Por, porsa ndjen të rrahurat e zemrës tënde, kthehet në shigjetë që të përgjak, në shushunjë që të thith gjakun, në sëmundje që të shkakton dhëmbje, derisa ta kërkossh shërimin. Dhe, atëherë kur nuk mbetet asgjë nga ti, të braktisë e prapa lë vetëm pendesën pse nuk dhamë më shumë nga vetja, që të mbylлим në krahëror atë erë që s'mbyllet dot. E krejt në fund, troket vuajtja, që të marrë të veten dhe me helmin e hidhur mbyt cdo gëzim të rinisë!

Besi u kthi nga qyteti atëherë, kur ajo nga lodhja shpirtore kishte rënë në gjumë. Hapi derën ngadalë dhe me mundim nga buceta e madhe e trëndafilave dhe me kujdes l vuri mbi komodë. Kur e pa të strukur si foshnje, derisa në faqe ende l diktoheshin shenjat e lotëve, buzëqeshi me vete sikur t' l ishte gëzuar dhëmbjes së saj. U kollit t'ia dëbonte gjumin.

_Edhe ke fjetur? Cdo gjë ke guxuar të bësh, por jo edhe të flesh. Nata jote së shpejti do të vie, kurse ti, orët e fundit të vitit të nëntëmbëdhjetë l kalon në gjumë. O sa mëkat!

A ishte mëkat më l madh nënshtrimi ndaj vuajtjes që l kafshonte shpirtin, apo të kërkonte prehjen në gjumë? Sikur të mos vinte kurrë ajo natë, kur do ta shihte për herë të fundit. Sikur të mund të flente një jetë!

_Po hë më, ngritu! Ti sonte duhet të dukesh më e bukura!-e nxiti Besi.

C'ishte ai nxitim që nuk e lejonte të pushonte e qetë? Për cfarë mundimi, kur që nesër cdo gjë do të përfundonte?!

Rrugët e qytetit ishin të zbrazta. Aty këtu diktohej vetëm ndonjë njeri, duke nxituar t'iu ikte rrezeve të diellit. Nga vapa mbytëse që të shtrydhte djersët, shpëtimin gjenin vetëm në ujin e freskët të detit.

_Oh Besi, përse sot cdo gjë më shkon së papthi? O sa e mjerë jam!-ofshau Era gati në vaj, kur në vitrinën e butikut nuk pa fustanin që kishte menduar ta blente për këtë natë.

Besi nënqeshi vjedhurazi. Ndërsa Era eci në mes vapës dhe brengës, duke zhytur fytyrën në kurorat e sapoblera të luleve, sikur desh të mbyste shijen e hidhur në krahëror.

_Lulja në mesin e luleve!...

Një goditje e fortë ia tronditi krahërorin. Ishte një zë të cilin do ta njihte në mesin e njëmijëve. Kur derdhi shikimin e etur mbi fytyrën e tij e kuptoi se, ajo nuk ishte mëndja që ia sillte zërin e tij. Ajo nuk ishte imagjinata që ia sillte fytyrën e tij. Ishte ai aty...Ai vet! Nuk desh të dëgjoj më zërin e mëndjes dhe të fshehte atë që ishte me e fortë se ajo. Nuk desh të lejoj mendimet që t'ia shkapërderdhnin petalet e dashurisë, si deri atëherë. As buzëqeshjen që ia qeli takimi I papritur nuk e fshehu, por ndjenjat I lejoi që si një vel nuseje t'ia zbukuronin shikimin. E teksa në bebëzat e njëri tjetrit sytë e tyre thithnin shkëlqimin, para tyre ngrihej ajo perde dhe në horizontin e gjërë shihnin një unazë të ngushtë, në të cilën ishin lidhur me një dashuri te beftë!

_Eh, c'paska qënë kjo dashuria!-tundi kokën Besi dhe e bindur se për ta askush tjetër nuk ekzistonte, u zhduk për ca caste.

Dielli që nxente, ata nuk I digjte por ua ngrohte zemrat me një zjarr të ëmbël. Në afërsi, zemrat iu rrahnin me një ritëm nërsa bukuria e tyre të kujtonte lulëkuqet; të dy të bukur...të dy të dashuruar...Të krijuar vetëm për njëri-tjetrin!

Ai ia pa në faqe ngjyrën e purpurtë të dashurisë. Qepallat e gjata që si hije lëshoi rëndë mbi sy. Ndjente etje para atij trupi që në shpirt lëkundte mallin e djetur...Etjen, të cilën do ta shuanin vetëm buzët e saj!

_Pse mundon kaq shumë zemrat tona?...Gjer kur do të fshehësh atë që ndjen, nga unë...nga vetja?...Gjer kur do të ndrydhësh atë që është lindur, duke na mohuar atë që na e fali Perëndia?!

Gjoksin e saj therrën gjilpëra të padukshme, e heshtja e plotë burgosi fjalët brënda buzëve. Trupi I saj filloi të dridhej nga takimi I papritur, nga

droja...Nga dashuria! Në zërin e tij tingëllonte përunjësia e robit, që nga mrbetëresha e zemërës së tij kërkonte t'ia zgjaste dorën për lumturinë që kishin mu para syve. Në sytë e tij ishin mbledhur ndjenjat e njëmijë zemrave të dashurara, e buzët e tij lusnin atë...vetëm atë, për dashuri!

_Pse moj kështu?...Vallë, kaq pak meritojmë për dashurinë që ushqejmë në zemrat tona?...Dhe, një lumturi e vlen të flijosh për krenarinë?!

Ajo fshiu bulat e djersës që pasqyronin lotët që i mblidheshin në krahëror. E dinte se aty duhej të shkelte nëpër një rrugë nëpër të cilën nuk kishte kalaar asnjëherë më parë. Nuk guxonte të lejonte atë pjesë të rinisë të rinisë në duart e pasigurta të jetës. Nuk guxonte të lejonte dashurinë e saj, në duart lozonjare të fatit. E shikoi, sikur desh të shprehte vetëm me sy ato që buzët nuk ia thoshin dot. Por, si mund të shprehte një shikim i vetëm gjithë fuqinë e asaj dashurie?...Oh, sa e rëndë është kur s'mund të shprehësh atë që ndjen...Kur nuk e di, se dy të dashuruar mund të kuptohen edhe pafjalë! Ajo nuk ishte krenari. Krenaria kohë më parë më parë kishte vdekur, e ajo ishte një qenie e mjerë para atyre syve, që ia qëllonin zemrën pamëshirë. Ajo lagu buzët e thara nga zjarri i brendshëm. Por, prapë s'mund të nxirrte zë. Pse ato buzë cdoherë ia lidhnin gjuhën? Desh të ikte nga aty. Desh të fshihej nga cdo gjë e të qante...Të qante si gjer atëherë. Por, para tij as gjymtyrët nuk i bindeshin e fuqia nga trupi po i përplasej përdhe. Lotët që po kërkonin shtegun të dilnin, vërshuan në faqe dhe shprehën pafuqinë e saj për t'i qëndruar asaj lufte ndjenjash. Aty, zemra e saj ndjente dhëmbje e falte dashuri. Lotët kërkonin shpëtimin e ia falnin shërimin një zemre që dashuronte, duke ia hedhur zemrën në shuplakë me zërin që dilte nga thellësia e shpirtit:

_Nuk është krenaria!...Por është dikca më e madhe...më e fortë...më e hidhur!...Dicka që më ha shpirtin...Që s'më lë të të shikoj...të të ëndërroj ...të të dua!...Dicka që më vret!...Pse mua...Përse më zgjodhe mua t'më grabisësh qetësinë?...Përse pikërisht mua?!-fliste e goditur, duke shtrënguar krahërorin sikur mbante një plagë.

Në vapën përvëluese, një erë freskuese përshkoi fytyrën e këngëtarit. E shikoi, sikur desh ta përpinte më sytë e kaltër, si valët sirenën. Psherëtiu thellë, sikur më frymë desh t'ia thante lotët që e larë në ta shkëlqente si një lule e vesuar. Ia mbështeti dorën në faqe duke ia fshirë lotët lehtë dhe me një zë që kishte rrënjët më në thelbin e dashurisë, tha:

_Gjithnjë iu këndova flokëve të gjatë, trupit të bukur e syve të zez. Por, gjithë ato që takova në jetë, nuk përmbushën dëshirën e zemrës sime. E, kur erdhe ti, e dita se ti...vetëm ti, I përngjan vashës së ëndrrave të mia. Prandaj, beso në dashuri, shpresa ime, kur unë betohem në të dhe të lutem...të lutem, mos më zhgënje!

Ai po ia zgjaste dorën që të shkelte e sigurt në qilimin e dashurisë dhe aromën e këndshme të secilës lule, të thithnin bashkë në bashqen e lumturisë. Faqja iu dogj nga ngrohtësia e dorës së tij e rrëshqitja e saj, e më pas largimi, prapa lanë zbrazëtirën. Sikur të ishte e mundur, që ajo dorë të mos largohej kurrë nga fytyra e saj. Sikur të ishte e mundur që gjithmonë ta shihte para syve...

Ndërkohë, u duk Besi me akullore në dorë.

_Era, merre se do të shkrihet-tha dhe duke shikuar përreth, pyeti:

_Ku iku Valdeti?

Përgjigja e saj vetëm me mbledhje krahësh,e nevríkosi dhe e frigoi se asgjë nuk kishte shkuar sic kishte dëshiruar.

_Unë ty s'mund të t'kuptoj. Para tij më ngreh hundën, por me të ikur, më derdh lotë. Oh, sa prekëse! Aq më bën edhe po të plasësh! Ai, më së paku është fajtor.

_Më kurse të lutem!-bëri ajo e mërëzitur._Ku di unë ku iku, kur s'mund të di as për veten time?!

Besi, nga hutimi I saj e kuptoi se nuk ishte cdo gjë aq e zezë sa iu duk. Dhe, të mos I lënte vend dyshimit se edhe ajo kishte dorë në atë, duke lëpirë akulloren me shije, ia bëri:

_Atëherë, shumë mirë që iku, se akullorja ime m'u hargjua.

Besi edhe më tej mbeti në qytet të gjente Arbërin dhe Besnikun, të cilët që në mëngjes kishin dalë për të bërë rezervimine fundit për atë vit. Se, ajo natë përkrah rëndësisë që kishte si natë e ditëlindjes së Erës, kishte edhe kënaqësinë që prapë do të gjendeshin përballë orkestrës që adhuronin. Kjo I shtynte të mundoheshin që cdo gjë të jetë e vecantë.

Ndërsa ata pas të gjithave po porosisnin edhe tortën madheshtore, Era po qëndronte ulur në kanatin e dritares. Edhe në mëngjes ishte e ulur aty, por sa larg ishin mendimet e tashme me ato që kishte filluar ditën që në agim. Ndërsa në rrezet e diellit po thante flokët e sapolara e era verore ia ledhatonte fytyrën, në faqe ende ndjente ngrohtësinë e dorës së tij. Ajo ishte gjithë cfarë kishte dëshiruar në jetë; që në një hap të saj, krejt papritur të takonte atë që do t'ia rrëmbente zemrën. Ajo që kishte ëndërruar tashmë ishte mbyllur në krahëror. Kishte lindur e pastër si vesa; pa shtrëngime duarsh, pa puthje...vetëm me shikime, e me një buzëqeshje, me një fjalë, me një këngë ishte ushqyer e rritur. Ajo fytyrë e bukur që kishte takuar vetëm një herë në jetë...Ajo buzëqeshje si dielli, sec ia shqetësonte shpirtin panda e ndjenja e dashurisë në krahëror përplasej më rrëmbyeshëm se valët e detit për të...shqetësimin e ëndrrave vajzërore...Valdetin e saj!

Tashmë nuk ishte më I pakapshëm si dielli në qiellin e lartë. Sot, zemra merrte frymë lirisht, se atë rrjetë frike e dyshimi e kishte djegur shikimi I tij I zjarhtë duke ia freskuar shpirtin me fjalët që premtinin dashuri. Aroma e karajfilave të kuq mbi komodë, përzihej me aromën e luleve tjera. Ata ishin aty ende pa dalë në qytet, por ishte tepër e ngarkuar t'i shihte se sa të bukur kishin qënë. U hodh nga kanati I dritares dhe ua përkëdheli kurorat, e magjepsur. Nga gjethet e gjelbëra u shkëput një fletëurim I vogël.

_"Për të bukurën kosovare!"-lexoi me gjysmëzë.

Një dridhje befasie ia përshkoi zemrën. Ishte ai që ia kishte dërguar ato karajfila dhe derisa ajo vuante për të, ato e shoqëronin. Ai nuk ishte mërzitur në pritje për dashurinë e saj. Ai e kishte dëshiruar me zjarrin e parë, edhe në mungesën e tij edhe në lotët e saj. Zhyti fytyrën në buçetën e tyre dhe cdo kurore ia fali nga një puthje. Ishte e dashuruar dhe dashuronte dhe Ylli I Fatit po l pushonte në dorë. Vallë, a nuk është jeta nganjëherë e mrekullueshme?

Besi saora u shfaq në derë dhe duke u drejtuar nga tavolina me nxitim, tha:

_"Era, erdha të marr lulet për tavolinë..."

Por, me të parë motrën më karanfilat në dorë, buzëqeshi dhe duke marrë vetëm tufat që kishte blerë, shtoi:

_"Unë po l marr vetëm këto, kurse ti karajfilat mund t'l përqafosh edhe më tej!"

_"Besi...Besi, pse s'më tregoje?!-pyeste e lumtur, duke pushtuar karajfilet.

_"Se desha të paguash me pak lotë, dashurinë që përbuze në fillim. Kurse tani, kurse ato puthje për dikë tjetër dhe hape dhuratën!-tha, duke bërë me shenjë nga dollapi l komodës.

Ajo buzëqeshi e lumtur dhe duke marrë pakon në dorë, e shpalosi me kureshtje. Kur pa brënda saj fustanin që kishte zgjedhur që në ditën e parë, duke mos iu besuar syve klithi e befasuar:

_"Besi! Është fustani që kam zgjedhur! Është vërtet ai dhe ju e keni gjetur. Oh Besi, jeni të mrekullueshëm!...Është edhe ngjyra që adhuroj!-fliste e emocionuar, duke e shtrënguar në krahëror fustanin e mëndafshtë.

_"Dhe që të përshtatet më së miri...ngjyra e dashurisë që zgjodhi ai!"

_"Si...Kush?"

Besi hapi derën me mundim nga bucatat e luleve dhe me një buzëqeshje djallëzore, ashtu sic dinte vetëm ajo, ia ktheu:

_Shiko në dollapin e tretë dhe aty do të gjesh zemrën e tij!

***

Më në fund edhe kaltërsia e asaj dite u mbulua me petkun e një nate që premtonte lumturi. Diku nga mesi I qiellit shkelqeu një yll dhe me rrezet e arta cau errësirën, që të mbetej dëshmitari I parë I asaj nate.

Mbrëmja ishte e gjallë, e gëzuar, e këndshmë. Në vendin e vjetër ku vetëm para dy netëve kishin lënë castet më të bukura, sonte cdo gjë ishte serish në vendin e parë. Tarraca ishte e regulluar në një mënyrë elegante. Tavolinat e mbushura mysafirë, si cdoherë, e përreth asnjëri që të prishte bukurinë e asaj radhitjeje.

Në krye të tarracës, pas një shkëputjeje të vogël, prapë qëndronte orkestra e mu përballë saj, tavolina e dekoruar. Mbi të shkëlqenin drita fosforeshente si yjet e asaj nate, ndërsa cdo gotë të kristaltë rrethonin kurora trëndafilash. Në tortën madhështore digjeshin njëzet qirinj të vegjël-simbolikë e njëzet pranevrave, e në mes urimi I përzemërt: "Me fat ditëlindja Era!"

Shefi simpatik, I cili gjer atëherë mundohej të mbante cdo gjë nën kontroll, pa humbur kohë iu uroj mirëseardhje mysafirëve të këndshëm. Por, edhe pse ishte në radhën e të ftuarve, duke u ndier I tepërt në rrethin e tyre të ngushtë, u largua me një përshendetje të ngrohtë. Përreth tavolinës të gjithë kishin zënë vend, përvec Erandës, Arbërit dhe këngëtarit. Ndërsa dy të parët ende nuk kishin ardhur, të tretin e pengonte dicka të futej në familjen e tyre dhe asnjë vend nuk gjendej që ta mbante të ulur një copë të madhe kohe. Ishin emocionet nga përgjigja që do t'i ndryshonte fatin ato që nuk e linin të qetë asnjë cast, apo etja e madhe për të kaluar në një faqe të re të jetës, ia thante fytin panda? Cila ishte më e madhe?...Cila ishte më e forte?!

Nga fundi I sallës u shfaq Era, veshur në ngjyrën e dashurisë që ia kishte dhuruar ai. Këmbët e bukura ishin zbuluar gjer në këpucët e kuqe, e litari I kuq zbulonte edhe me fort flokët e zeze që I vareshin deri në belin-unazë. Në vitin e saj të njëzetë, bukuria kishte shpërthyer si lulet në behar. Më e bukur se asnjëherë e më e sigurt se kurdoherë, ecte drejt tij me hapa krenar si një princeshë drejt princit të ëndrrave e përkrah Abrërit, I ngjante një nuseje që shkon drejt altarit të kurorëzgjë ëndrrën e jetës. Bukuria hyjnore e cilit planet prehej në trupin e saj atë natë? Ishte shkëlqimi I yllit qe sodiste nga lart, nuri I hënës që lundronte nëpër qiell apo Afërdita po derdhte mbi të pakursim, bukurinë e saj misterioze?

Ai nga larg përcillte hapat që e sillnin gjithnjë e më afër tij e shikimi ngulmues, sikur mendohej të depërtonte në krahërorin e saj, që të gjente atë që dëshironte. Se ishte ajo, fresku I zjarrit të tij, iluzioni I natës...kosovarja e bukur!

_Oh...Belkëputura!-psherëtiu heshtur.

Ajo e pa nga larg fytyrën e tij. Si kishte mundur të njohë lumturinë pa atë buzëqeshje, larg së cilës tashmë I bëhej së s'mund të jetonte?

Muzika filloi të bjerë vetëm për të e cakërrima e gotave të mbushura, ua dha mirëseardhjen më të ëmbël. Ajo u ul në vendin që kishte dëshiruar gjithë ato orë. Atmosfera u gjallërua. Nata plotësohej edhe më fort nga lumturia. Mysafirët derdhnin pijet si ujin e shefi simpatik edhe i binte përreth terrasës I kënaqur, duke mos harruar që kohë pas kohe të përshendeste shoqërinë gazmore të tavolinës së parë. Instrumentet lëshonin tingujt më të ëmbël duke përcjellur vargjet e këngës, që rridhnin nga buzët e këngëtarit të kthjellëta, të pastra, mu si dashuria e tyre:

_ "Dashurinë tonë si loti, e bekoi edhe Zoti..."

Eranda e lumtur përjetonte orët e fundit të dekadës së dytë në rrethin më të dashur, në muzikën më të bukur dhe në afërsinë e atij që dashuronte. Arbëri dhe Kaltrina, shtegtonin panda në qiellin e kaltër të bebzave të tyre. Kurse,

ajo natë që në gjirin e saj ndezte nga një zjarr dashurie për cdo zemër, më puhinë verore edhe në zemrën e Besnikut dhe të Arbreshës ndizte shkëndiat e një dashurie të kurorëzuar kohë më parë. Vetëm Besit I mjaftonte vetëm muzika dhe buzqëshja, në të cilën shkrihej e tëra.

Arbëri dhe Besniku edhe sonte kishin diponimin e përhershëm. Por, përderisa I pari ishte I preokupuar më shumë me të dashurën e tij, të dytit nuk I shpëtonte nga sytë as ajo që po ndodhte përreth tyre. Shikimet e shpeshta të këngëtarit mbi Erën ia ngacmuan kureshtjen, duke e shtyrë t'I përshpëriste si gjithnjë Arbëreshës e cila cdoherë gjëndeje në afersinë e tij, kur I shkrephte dicka:

_Sic e shoh, edhe këngëtari së shpejti do t'I bashkangjitet tavolinës sonë, përgjithmonë!

Besi me të degjuar, mezi mbajti të qeshurën që I ngacmoi barkun me Besnikun, të cilit asgjë s'mund t'I shpëtonte nga sytë dhe me konkludimin e tij të hamendur, por të saktë. Por, as këngëtari nuk I shpëtoi pa e vërejtur. Cfarë bluante në mëndjen e tij?

Por, betejën në mesin e asaj se c'thoshte mëndja e c'dëshironte zemra, e përjetonte vetëm qënia e tij. Fakti se ora të thuhej fjalë e fundit kishte trokitur, e pikëpyetja në do të përmbushej dëshirë e tij apo do të fikej përgjithmonë, e shqetsonte pandërprerë. Në natën e saj më të bukur, duhej të përballej me një betejë, ku me cdo kusht duhej të dilte fitimtar apo të binte I marrë para mysafirëve, para orksetres, dhe mbi të gjitha, para asaj e atyre që e rrethonin. E në do të shkelte në një ditë të re të realitetit që kishte ëndërruar apo do të mbetej në natën që ikte dhe në kujtime, ishte një pikëpyetje e madhe fati. Se sonte duhej te vepronte! Duhej të ndërprente një herë e përgjithmonë atë luftë ndjenjash dhe më shuë se kurrë, të luste fatin t'ia shtrinte dorën. Të ecte drejt qëllimit që I kishte vënë vetes dhe me arritjen në cak të përmbushte dëshirën më të flaktë të 25 pranverave të tij. E shikoi Erën dhe me shikim e luti vetëm për një buzëqeshje. Buzëqeshja e saj e ëmbël I ra në fytyrë si vesa e shiut pranveror. Kishte dicka të vecantë në atë

buzëqeshje, e cila l ndihmonte të shihte një të vërtetë ashtu sic ishte; se gjithë çfarë ishte për t'u thënë, e kishin thënë shikimet kohë më parë. Se dashuria që ndjenin, mjaftonte për një jetë!

Mori gotën nga tavolina i sigurt, sikur ta kishte parandjerë se ai nuk do të ishte një urim l rëndomtë. Se ajo gotë do të ngriste dollinë e fatit të tij!

_Të dashur miq, në emër të shoqërisë simë, ju falenderoj për ftesën që na bëtë dhe për përkrahjen që na dhatë për rikthimin tonë. Kurse, zonjushës Era l urojmë ditëlindjen e njëzetë!...

Duartrokitjet pasuan. Por, gotat nuk l cakërruan, sepse ato l ndaluan buzët e këngëtarit që lënin ëprshypjen se kishin të thoshish më shumë.

_Njekohësisht, marr guximin që Arbërit t'ia kërkoj dorën e së motrës.

_Jo timen!-ngacmoi Besi.

_A nuk kam aftësi parashikuese?-buzëqeshi Besniku.

Vetëm dy zëra u shpëputën nga mesi l tyre, të vetmit që cdo gjë kishi nuhatur me kohë. Kurse, të gjithë të tjerët mbetën shtangur që më pas të bëheshin tërë sy e vesh dhe me gota në dorë të prisnin zërin e Arbërit.

Por, ajo befasi nga të tjerët, nuk u reflektua edhe në Arbërin. Edhe pse guximi l tij që të kërkonte të veten në praninë e të gjithëve e ngurosi për një cast, megjithatë shprehja e dëshirës së tij nuk e befasoi. Se të guximshmit l përcjell fati, dëshmonte qartë qëndrimi l këngëtarit para tij pa dashur të mendoj në anën tjetër të medaljes, duke pritur nga ai po atë zë që ky nesër do të priste nga dikush tjetër. l vetdishëm se ai dhe motra e tij ishin hallka që prisnin të radhiteshin në zingjirin e madh të fatit, shikoi Kaltrinën. Vallë, a kishte mëkat më të madh se të shkatërrosh folenë e një dashurie?

_Më vjen mirë nga ana jote, por unë s'kam c'thëm, përderisa Eranda për fatin e saj vendos vet! – ia ktheu Arbëri dhe duke ia pushuar dorën mbi kokë, thirri:_Era?!

Ajo edhe më tej mbante të fshehur nën shuplaka fytyrën që I digjej. Ai e dashuronte me zjarrin e saj dhe tashmë po I ofronte dëshminë më të fortë të asaj dashurie. Ishte lumturia që po ia zgjaste dorën ajo, apo ishte një ëndërr nga e cila nuk dëshironte të zgjohej? Kur sytë e saj puthi me bebëzat e tij, e kuptoi se ëndrra kurrë s'mund të jetë kaq e bukur. Ishte një pohim koke, ai që dha vendimin më të rëndësishëm në jetë, e shpresat, ëndrrat e dashurinë ia fali atij, si gjënë më të cmueshme.

_Atëherë, të ngrisim dollinë për çiftin e ri, e njëherit merrni edhe bekimin tim!

Cakërrima gotash, si zile që paralajmëronin lumturinë, përcollën urimet e përzemërta:

_Me fat ditëlindja,Era!...Me fat dashuria!

Në fytyrën e këngëtarit vetëm atëherë shkëlqeu buzëqeshja triumfuese e ne gotën që mbante, shijoi nektarin e lumturisë së ëndërruar.

Ndërsa ajo, shakpërderdhi buzëqeshjen si një parfum të këndshëm, me dëshirën që cdokush të jetë poaq I lumtur sa ajo.

Mysafirët po përcillnin me kureshtje ngjarjen në tavolinën e parë. Orkestra, së cilës gjer atëherë asnjë lëvizje nuk I shpëtonte nga sytë, e vetdishme për triumfin e këngëtarit, po prisnin shenjën e tij. Shefi simpatik, me të kuptuar senzacionin e verës, pa humbur kohë porositi pijet. që pas pak para tyre të shfaqej kamarieri me tabakanë me pije dhe fleturimin e zbukuruar me lule. Shoqëria fatlume, nga larg përshëndeti shefin modest dhe të këndshëm për shoqëri. Ndërsa, klarinetisti iu afrua mikrofonit:

_Përshëndesim gjithë dshmitarët e kësaj nate të bukur, shefin simpatik dhe shoqërinë e këndshme nga Kosova. Kurse, zonjushës së bukur ia urojmë ditëlindjen dhe fejesën me këngëtarin më të bukur në...në botë, padyshim!

Duartrokitjet e përcjella me brohoritje, grisën heshtjen e castit. Tingujt e lehtë të një melodie sentimentale, filluan të bijnë bashkë me ritmin e

zemrave të tyre e era lozonjare e detit I bartte tutje, ushqim për zemrat ëndërrimtare. Tavolina e parë u hodh në vallëzimin në dy, derisa mysafirët I bashkangjiteshin rrethit të gjatë të valles. Besniku mori Arbëreshën, Besi pas kudnërshtimit të Erës, mori Kaltrinën. Ndërsa Arbëri, duke e parë se Besi e la me gisht në gojë, la zgjati duart këngëtarit. Valdeti, I vetëdëshëm se bukuroshja e tij ende po luftonte emocionet, pranoi me buzëqeshje vallëzimin me Abrërin. Por, nuk kaluan as të tretën e vallëzimit, kur Arbëri iu afrua Kaltrinės dhe duke ndryshuar tonin e zërit, I tha:

_Më falni zonjushë, po a do t'më huazonit atë partnerin tuaj se më duket më tamam se ky?

_Më vjen keq zotëri, por unë më I sigurt ndjehem në shoqërinë e femrave. Prandaj, do të ishte mirë të kënaqeni me atë që keni-ia ktheu Besi, e cila edhe atë natë dukej si një djalë I bukur dhe me po atë ritëm u drejtua nga e motra e cila po rrinte vetëm në tavolinë. Arëbri, me të parë vendin e lirë pranë Kaltrinės, I shkëlqyen sytë si një vogëlushi të gëzuar. Nxori mindilin e bardhë e tundi në ajr, I dorëzuar, dhe më parë se të ngarendete në krahët e saj iu drejtua Valdetit:

_Tash, meqëse asnjëri nga ne nuk kemi asgjë të përbashkët dhe të dyve na ngrehin zemrat në anë të kundërta, duhet të dorëzohemi dhe ta provojmë fatin diku tjetër!

Kaltrina e priti krahëhapur të dashurin e saj të këndshëm, I cili në brendi ende ishte vogëlush. Ndërsa këngëtari e përcolli me buzëqeshje, duke u drejtuar nga një fat më I mirë.

_Do të ngritesh të grabisësh vallëzimin tjetër, apo do të lësh radhën gjithë këtyre vajzave që qëndrojnë përreth?-po ngamconte Besi, Erën.

Por, këngëtari vallëzimin e fundit e kishte ruajtur vetëm për të zgjedhurën e tij. Dhe tani, në mënyrë modeste po I drejtohej Besit:

_Besi, a mund të lus të fejuarën time për një vallëzim?

Besi pa në sytë e tyre dëshirën për afërsi. Prandaj, duke mbledhur krahët e dorëzuar, ia ktheu:

_Sic e shoh, s'kam rrugëdalje tjetër!

Ajo, pranoi dorën që po ia zgjaste lumturinë. Shpresat e mrekullueshme të rinsië ia mbushën sytë shkëlqim e në buzë ia shpërthyen burbuqen e buzëqeshjes vajzërore. Krahërori i tij ishte qerdhja e saj e përjetshme...E ai, me të ndjerë ngrohtësinë e trupit të saj, ia shtrëngoi belin me duart e fuqishme e krahët e zbuluar ia dogji me frymëmarrjen e valë...Me pëshpëritjen e afshtë:

_Era...Era, shpirti im!...Të falemnderit që nuk shembe ëndrrat e mia!

Ky vallëzim ishte fillimtar i hapave në jetën e përbashkët. Zemrat shtegtonin në botën e dashurisë, ndërsa tingujt e lehtë të asaj melodie, ua përkundin ndjenjat. Sa herë kishin ëndërruar një afërsi të tillë!..Sa kohë kishin vuajtur për atë, të pakapshmen që tani përjetonin. E sonte, në krahët e njëri-tjetrit i gëzoheshin lumturisë, pa frikën se dikush do t'ua grabiste. Rrethi i valles ishte shpërndarë kohë më parë, duke shikuar me admirim dy zemra ta dashuruara. Kush nuk e lakmoi çiftin e bukur faltum? Cila vajzë nuk e dëshiroi një ditëlindje si ajo dhe një natë e tillë që ndodh një herë në njëmijë vjet, t'ua sillte një kurorëzim dashurie në atë mënyrë?

_Bukuroshë!...Torta ju prët që të shprehni një dëshirë-u dëgjua zëri i klarinetistit, i cili në atë melodi sentimentale kishte mbetur pa punë.

Ata përdore iu afruan tortës së madhe, e në sytë e njëri-tjetrit lexuan një dëshirë të vetme: të ishin bashkë deri në amshim!

Qirinjtë u fikën e në zemrat e tyre ndezën njëmijë shkëndija shprese për një lumturi të përjetshme.

_Urime, shpirt!...Le të na udhëheq në jetë dashuria!-uroi ai dhe me unazën që ia vuri në gishtin e hollë, përgjithmonë lidhi fatin e tyre në një.

Ajo pushoi sytë në unazën që shkëlqente. Vallë nuk ishte ëndërr dhe ajo vërtet po e përjetonte? Vallë, edhe jeta di të jetë kaq e bukur ndonjëherë?! Dy lotë i shkëlqyen në sy dhe si dy margaritarë, iu rrokullisën mbi unazë. Ata nuk ishin lotë të rëndomtë!...Ata ishin lajmtarë të agimit të lumturisë që po dilte në horizont. Butësia e buzëve të tij ia ofroi ngushëllimin, e zemrat në përqafim psherëtine: "Ohhh...Kjo është parajsja!...Përse njerëzit jetojnë pa dashuri, kur dashuria është lumturia vet?"

Të gjithë i shihnin të mallëngjyer, duke shkapërderdhur mbi ta buqetat e luleve, sikur donin t'ua shtronin rrugën me lule atyre që Zoti ua ruajti ndjenjat më të pastra. Orët e natës rridhnin ëmbël si kënga e lumturisë, e mbi livadhin e rinisë derdhte petalet e trëndafilta të dashurisë, që me vete kishin vesën e kurorëzimit. Hëna fatin e tyre po lidhte më kurorën e thurrur ngs rrezet ndërsa ai yll ende shtegtonte nëpër qiell, sikur priste të bëhej roje e asaj dashurie...

Lumi i jetës do të vazhdojë tutje rrjedhën e tij, por kujtesa gjithnjë do të gjejë prehjen aty, ne tabllonë e bukur të lumturisë, ku cdo gjë shkrihej nën shkëlqimin hyjnor të Yllit të Fatit...

Fundi i pjesës së pare

Ajete Beqiraj

YLLI I FATIT I pushonte në dorë

Boton

NSH E REVISTAVE

Për botuesin

Jonuz Fetahaj

Realizimi kompjuterik

"VATRA"&Valon J. Fetahu

Prishtinë

Shtypi PROGRAF

Copyright: Autorja